

สารบัญ
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่หนึ่ง
ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2504-2506)

		หน้า
บทนำ		1
บทที่ 1	จุดหมายของพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ.2504 – 2506 – 2509	6
บทที่ 2	นโยบายของพัฒนาการเศรษฐกิจ	1 7
บทที่ 3	วงเงินรายรับและรายจ่ายสำหรับงานพัฒนาการเศรษฐกิจด้านรัฐบาล ระหว่าง พ.ศ. 2 5 0 4 – 2 5 0 9	2 3
บทที่ 4	แนวทางพัฒนาการเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ	40
	1. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านเกษตรกรรม	40
	2. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสหกรณ์	46
	3. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอุตสาหกรรม	48
	4. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านพลังงาน	50
	5. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านคมนาคม	52
	6. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านมหาดไทย	56
	7. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านพาณิชย์	61
	8. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสาธารณสุข	65

บทนำ

ลักษณะทั่วไปและสาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง

พ.ศ. 2504 – 2506 - 2509

เอกสารแผนพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2506-2509 ฉบับนี้ กล่าวถึงจุดหมาย นโยบาย การประมาณกำลังเงิน และการใช้จ่ายในพัฒนาการเศรษฐกิจกับแนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการเศรษฐกิจในแต่ละแขนง โดยเฉพาะแนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการเศรษฐกิจในแต่ละแขนงนั้น มีมาตรการอันจำเป็นที่ควรจัดให้มีขึ้น เพื่อประโยชน์แก่การดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจในแขนงนั้นๆ ไว้ด้วย เช่น การแก้ไขกฎหมายหรือการออกกฎหมายใหม่ เป็นต้น

ลักษณะทั่วไปของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ

ลักษณะโดยทั่วไปของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2506-2509 ฉบับนี้ มีดังต่อไปนี้

1. เป็นแผนพัฒนาการเศรษฐกิจเฉพาะการดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจด้านรัฐบาล ถึงแม้จุดหมายที่กำหนดไว้เป็นส่วนรวม จะได้กะประมาณผลที่จะเกิดในด้านเอกชนไว้ด้วยก็ตาม การกะประมาณนั้นๆ ได้อาศัยการคาดผลอันจะเกิดจากการดำเนินงานของรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่
2. ระยะเวลาของแผนพัฒนาเศรษฐกิจมีกำหนดหกปี คือ ระหว่าง พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2509 และแบ่งออกเป็นระยะ 3 ปีแรก (พ.ศ. 2504-2506) กับระยะ 3 ปีหลัง (พ.ศ. 2507-2509) การกะประมาณต่างๆ รวมทั้งวงเงินรายรับและรายจ่ายตามแผนนั้น ถือว่าใช้ได้สำหรับระยะ 3 ปีแรก แต่สำหรับระยะ 3 ปีหลัง ถือเป็นการกะประมาณในขั้นต้น ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขใหม่ประมาณ พ.ศ. 2505 ทั้งนี้ เพราะปัญหาเกี่ยวกับสถิติและข้อมูลต่างๆ ทำให้ไม่อาจคาดคะเนเหตุการณ์ในระยะยาวกว่า 3 ปีได้
3. โครงการดำเนินงานส่วนใหญ่ในระยะ 3 ปีแรก เป็นกิจการพัฒนาการเศรษฐกิจซึ่งกระทรวงทบวงกรมได้ดำเนินงานอยู่แล้ว เพราะกิจการเหล่านี้มีข้อผูกพันอยู่แต่เดิม เช่น ใช้เงินกู้จากต่างประเทศ เป็นต้น หรือเพราะกิจการเหล่านี้มีสถานที่ อุปกรณ์ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่แล้ว บางกรณีอาจเพียงแก้ไขปรับปรุงวิธีปฏิบัติงาน ก็อาจเกิดผลดี ทั้งนี้ประกอบกับในปีแรกๆ ของแผนการเงินมีจำกัด จึงไม่อาจริเริ่มกิจการใหม่ๆ ได้กว้างขวาง ในระยะ 3 ปีหลังของแผน อาจมีทางริเริ่มโครงการใหม่ๆ ได้มากขึ้น หากได้มีการพิจารณาและสำรวจโครงการนั้นๆ โดยรอบคอบเสียก่อนในระหว่าง พ.ศ. 2504-2506

4. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้ อาจทำการแก้ไขปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมและตามการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องมีการสำรวจและประเมินผลของการดำเนินงาน กับการติดตามการเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ด้านต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงแก้ไขแผนเป็นการประจำ

5. แผนพัฒนาการเศรษฐกิจได้คลุมแขนงต่าง ๆ ของพัฒนาการเศรษฐกิจไว้ทุกด้าน รวมทั้งการสาธารณสุข เฉพาะการศึกษานั้น การกำหนดนโยบายและโครงการดำเนินงานเป็นอำนาจและหน้าที่ของสภาการศึกษาแห่งชาติ จึงเพียงแต่ประมาณวงเงินสำหรับการศึกษาไว้เท่านั้น

6. โครงการดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจ หรือโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจในแขนงต่าง ๆ นั้น เจ้าหน้าที่ของกรมและกระทรวงที่เกี่ยวข้องเป็นผู้เขียน วิธีการเช่นนี้มีความประสงค์ที่จะให้โครงการต่าง ๆ ได้รับการพิจารณาจัดทำจากผู้ที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับเหตุการณ์และผู้ชำนาญงานในกิจการด้านต่าง ๆ โดยตรง อันจะช่วยให้โครงการมีลักษณะใกล้เคียงกับข้อเท็จจริงและอยู่ในสภาพที่จะนำไปปฏิบัติได้ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ย่อมทราบข้อผูกพันต่าง ๆ และทราบกำลังงานของตนได้ดี

สาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ

สาระสำคัญของเรื่องต่าง ๆ ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2506-2509 ฉบับนี้สรุปได้ดังนี้

1. จุดหมายและนโยบายพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 มุ่งหนักไปในด้านเพิ่มประสิทธิภาพและปริมาณของการผลิตพืชผลเกษตรกรรม รวมทั้งการสงวนป่ากับการปรับปรุงการขนส่งและสื่อสารให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น ส่วนการขยายตัวของอุตสาหกรรมนั้นอาศัยการส่งเสริมการลงทุนเป็นเครื่องมือสนับสนุนให้เอกชนดำเนินการ กิจการด้านพลังงานและสาธารณูปโภคอื่น ๆ จะขยายออกไปได้ตามสมควร โดยพยายามดำเนินงานตามโครงการที่มีอยู่แล้วให้ลุล่วงไปตามกำหนดเวลา เพราะโครงการเหล่านี้ล้วนเป็นโครงการขนาดใหญ่ ซึ่งต้องใช้กำลังเงินและกำลังคนเป็นจำนวนมาก ในด้านการพาณิชย์ก็มีจุดหมายและนโยบายที่จะขยายมูลค่าสินค้าออกให้สูงขึ้นตามการขยายตัวของการผลิต กับส่งเสริมการประกอบอาชีพของคนไทยให้เป็นลำเป็นสันยิ่งขึ้น ตามความเหมาะสมของสถานการณ์

หากพัฒนาการเศรษฐกิจเป็นไปดังที่คาดไว้ ประมาณว่าในระยะหกปีข้างหน้ารายได้ประชาชาติจะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 5 ต่อปีเป็นอย่างน้อย การผลิตข้าวจะมีปริมาณเพิ่มขึ้นเป็น 7.6 ล้านตัน ใน พ.ศ. 2506 จากจำนวน 7.2 ล้านตัน ใน พ.ศ. 2502 หลังจากนั้น หากโครงการชลประทานสำคัญ ๆ สำเร็จบริบูรณ์ การผลิตข้าวก็จะมีอัตราเพิ่มสูงมากขึ้นอีก การผลิตผลิตผลเกษตรกรรมอื่น ๆ คาดว่าจะมีปริมาณสูงขึ้น นอกจากการผลิตไม้ ซึ่งอาจมีปริมาณการผลิตคงที่ ส่วนการผลิตผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและเหมืองแร่ที่สำคัญ ๆ ได้แก่ ซีเมนต์ ผ้า น้ำตาล กระดาษ และดีบุก ก็คาดว่าจะมีปริมาณเพิ่มขึ้น จนใกล้เคียงกับความต้องการ

2. การกะประมาณวงเงิน สำหรับใช้จ่ายในพัฒนาการเศรษฐกิจด้านรัฐบาลได้คาดคะเนให้อยู่ในระดับที่ควรจะเป็นไปได้ภายในขอบเขตของรายรับของรัฐบาล โดยคำนึงถึงความมั่นคงในเสถียรภาพของเงินตราและผลในด้านพัฒนาการเศรษฐกิจตามจุดหมายและนโยบาย ค่าใช้จ่ายในพัฒนาการเศรษฐกิจจะระยะหกปีมีจำนวนประมาณ 22,000 ล้านบาท ในจำนวนนี้ประมาณว่าร้อยละ 70 จะมาจากงบประมาณแผ่นดิน อีกร้อยละ 30 จะมาจากการกู้ยืมเงินและการช่วยเหลือจากต่างประเทศ อย่างไรก็ตามจำนวนเงินที่กะประมาณไว้สำหรับดำเนินงานในด้านต่างๆ เป็นรายปีนั้น เป็นการคาดคะเนการใช้จ่ายซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ตามความจำเป็น ตามสภาพของงบประมาณแผ่นดิน และตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานอันจะพึงปรากฏขึ้น

การช่วยเหลือจากต่างประเทศ มีทั้งการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ประมาณว่าร้อยละ 90 ของการช่วยเหลือทางเศรษฐกิจ เป็นการช่วยเหลือในกิจการด้านคมนาคม กิจการที่สำคัญของการช่วยเหลือประเภทนี้ได้แก่ การสร้างทางหลวงแผ่นดิน สายกรุงเทพฯ - สระบุรี การสร้างทางสายโคราช - หนองคาย การสร้างถนนกรุงเทพฯ - บางกะปิ การซ่อมสะพาน อุปกรณ์สร้างทางการปรับปรุงการบิน และพัฒนาการอนามัยท้องถิ่น อันเป็นกิจการที่ได้รับความช่วยเหลืออยู่แล้ว กับการสร้างทางสายหลุมศักดิ์ - ชุมแพ - ขอนแก่น ส่วนการช่วยเหลือด้านวิชาการหนักไปในด้านการสาธารณสุข การศึกษา และการเกษตร ซึ่งคาดว่าจะมีอัตราส่วนกว่าร้อยละ 80 ของการช่วยเหลือทางวิชาการทั้งสิ้นใน 6 ปีข้างหน้า

โครงการที่ใช้เงินกู้ต่างประเทศเป็นโครงการด้านคมนาคม พลังงาน และชลประทาน

เนื่องด้วยกำลังเงินและกำลังคนมีจำกัด การดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจในบางด้านจึงอาจยังไม่สามารถขยายตัวให้ทันกับความต้องการในอนาคตได้ เช่น การผลิตพลังงานไฟฟ้าอาจต่ำกว่าปริมาณของความต้องการที่ขยายตัวออกไป และการบูรณะทางหลวงเพื่อให้มีทางได้มาตรฐานสูงกว่าเดิม อาจไม่ทันกับการขยายตัวของกิจการอื่นๆ กิจการสองประเภทนี้ มีค่าใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน เงินกู้ และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศประมาณร้อยละ 20 ของงบพัฒนาการเศรษฐกิจทั้งหมด ฉะนั้นในโอกาสอันใกล้ จึงจำเป็นต้องพิจารณาการดำเนินงานในด้านเหล่านี้อีก หากกำลังคนและวิธีการดำเนินงานอำนวยให้ กับมีเหตุผลสนับสนุนที่เหมาะสม ก็จะพิจารณาหาทางให้กิจการเหล่านี้ได้ขยายกว้างขวางขึ้นกว่าที่กะประมาณไว้

3. โครงการการดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจที่อนุกรรมการของคณะกรรมการบริหารสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติและกระทรวงเสนอ มีจำนวนมากด้วยกัน คณะกรรมการบริหารสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ได้พิจารณาความเหมาะสมของโครงการนั้นๆ โดยแบ่งพิจารณาเป็นแขนงๆ ไป และเสนอแนวทางดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจเป็นแขนงๆ โดยคำนึงถึงจุดหมายและนโยบายที่วางไว้ กับคำนึงถึงผลที่จะได้รับจากโครงการนั้นๆ รวมทั้งข้อผูกพันและความจำเป็นต่างๆ เมื่อสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติพิจารณาโครงการเหล่านี้แล้วจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรี คณะ

รัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2503 อนุมัติให้ส่วนราชการใช้แผน และโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจฉบับนี้ดำเนินงานได้ ดังเอกสารซึ่งสรุปไว้ในบทต่อๆ ไป

4. โครงการดำเนินงานที่สำคัญๆ ตามแผนพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านเกษตรกรรม ได้แก่ โครงการชลประทาน โดยเฉพาะการดำเนินการก่อสร้างตามโครงการเขื่อนเจ้าพระยา และเขื่อนภูมิพลให้เสร็จไปตามกำหนดเวลา โครงการสงวนป่าไม้กับโครงการปรับปรุงและส่งเสริมการผลิตพืชผล รวมทั้งโครงการปรับปรุงพันธุ์ยาง

พัฒนาการด้านอุตสาหกรรม มีโครงการสำคัญๆ คือ การสำรวจแร่ การสำรวจน้ำบาดาล และการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ ซึ่งต้องอาศัยความช่วยเหลือของต่างประเทศ สำหรับกิจการอุตสาหกรรม อันอยู่ในความอำนาจการของรัฐที่จำต้องเร่งปรับปรุง คือ บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ ในระยะ 3 ปีข้างหน้าจะหาทางตั้งงบประมาณให้บริษัทนี้ชำระหนี้ต่างประเทศให้หมด กับให้มีทุนหมุนเวียนพอแก่การดำเนินงานโรงงานน้ำตาลสุพรรณบุรี กับโรงงานกระดาษที่บางปะอิน หากกระทำดังนี้ได้ บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติ จะสามารถดำเนินงานเลี้ยงตัวเองได้ในอนาคต อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่จะเป็นไปได้โดยการส่งเสริมการลงทุนของเอกชน ฉะนั้นส่วนราชการต่างๆ จำต้องร่วมมือกันเร่งส่งเสริมการลงทุน

โครงการพัฒนาการด้านพลังงานที่สำคัญ คือ โครงการไฟฟ้าอันยี ซึ่งกำหนดจะเสร็จใน พ.ศ. 2506 นอกจากนั้นส่วนใหญ่เป็นงานสำรวจ

ด้านคมนาคม มีโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ การก่อสร้างทางหลวงแผ่นดินประมาณ 1,000 กม. การบูรณะทางหลวงแผ่นดินให้มีมาตรฐานดีกว่าเดิม การปรับปรุงกิจการรถไฟ ให้สามารถเพิ่มบริการขนส่งได้ทันกับความต้องการ ซึ่งจะต้องใช้เงินกู้จากต่างประเทศด้วยการขุดลอกสันดอนปากแม่น้ำเจ้าพระยา การสำรวจแม่น้ำเจ้าพระยา การปรับปรุงท่าเรือสงขลาและภูเก็ต การปรับปรุงท่าอากาศยานกรุงเทพฯ และการก่อสร้างระบบโทรคมนาคม ซึ่งใช้เงินกู้จากต่างประเทศส่วนหนึ่ง และได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศอีกส่วนหนึ่ง

โครงการพัฒนาการด้านมหาดไทยที่สำคัญ ได้แก่ โครงการพัฒนาการท้องถิ่น โครงการสำรวจและจำแนกประเภทที่ดิน ซึ่งเป็นกิจการอันจำเป็นขั้นแรกในการดำเนินงานสงวนป่า โครงการนิคมสร้างตนเอง และโครงการก่อสร้างขยายการประปากรุงเทพฯ ส่วนกิจการไฟฟ้าในภูมิภาค และการประปาในภูมิภาค ยังมีหนี้สินค้างอยู่ จึงต้องตั้งงบประมาณชำระหนี้สินก่อน

โครงการพัฒนาการด้านการพาณิชย์ที่สำคัญ ได้แก่ การรักษาระดับราคาพืชผลขององค์การคลังสินค้า แต่ยังมีมาตรการสำคัญๆ หลายประการในด้านการพาณิชย์ที่ควรจะได้กระทำ คือ การส่งเสริมสินค้าขาออก และการรักษาคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าขาออก หากการดำเนินงานตามมาตรการเหล่านี้ได้ผลสมความมุ่งหมาย ประเทศจะสามารถส่งพืชผลไปจำหน่ายต่างประเทศได้ มี

ปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้นตามปริมาณการผลิตที่สูงขึ้นในอนาคต อันจะเป็นผลดีแก่พัฒนาการเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

โครงการพัฒนาการเศรษฐกิจด้านสหกรณ์ที่สำคัญ ได้แก่ การปรับปรุงสหกรณ์หาทุน และการจัดตั้งนิคมสหกรณ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง

โครงการพัฒนาการเศรษฐกิจด้านสาธารณสุขที่สำคัญ ได้แก่ การป้องกันและปราบปรามโรคติดต่อ กับการขยายโรงพยาบาล ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

บทที่ 1

จุดหมายของพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2506-2509

1. รายได้ประชาชาติ

ถ้าใช้รายได้ประชาชาติ ซึ่งคำนวณจากมูลค่าทั้งสิ้นของสิ่งของและบริการต่างๆ ที่ประชาชนผลิตขึ้นได้ใน พ.ศ. 2495 เป็นบรรทัดฐาน รายได้ประชาชาติในระยะเวลา 5 ปี คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 จนถึง พ.ศ. 2499 ได้เพิ่มขึ้นคิดเฉลี่ยร้อยละ 4 ต่อปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2500 จนถึง พ.ศ. 2502 ถ้าใช้วิธีคำนวณอย่างเดียวกันจะเพิ่มในอัตราร้อยละ 4 เช่นกัน ส่วนรายได้ประชาชาติคิดเฉลี่ยต่อประชากรคนหนึ่งใน ระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น ได้เพิ่มร้อยละ 2 ต่อปี เมื่อคำนึงถึงจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 2 ต่อปีแล้ว จึงพึงเห็นได้ว่า จำนวนรายได้ประชาชาติที่เพิ่มขึ้นนั้น อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ

ในการที่จะให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น และมีสภาพความเป็นอยู่ดีกว่าที่เป็นมาแล้ว จำเป็นต้องเร่งพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ซึ่งมุ่งเพิ่มการผลิตโดยทั่วไป และบูรณะทางขนส่งให้อยู่ในสภาพที่ใช้ได้สะดวกและรวดเร็ว ทั้งนี้เมื่อคำนึงถึงทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่และจะพึงใช้ในพัฒนาการเศรษฐกิจแล้ว โดยส่วนรวมรายได้ประชาชาติในระยะ 6 ปีข้างหน้า คือตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึง พ.ศ. 2509 จะเพิ่มได้ในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี และรายได้ประชาชาติคิดเฉลี่ยต่อประชากรคนหนึ่งควรจะเพิ่มในอัตราร้อยละ 3 ต่อปีเป็นอย่างน้อย

2. การสะสมทุน

พัฒนาการเศรษฐกิจจะดำเนินไปเร็วหรือช้า ย่อมขึ้นอยู่กับอัตราเพิ่มหรือลดของการสะสมทุนภายในประเทศ การสะสมทุนในที่นี้ มิได้หมายถึงการลงทุนที่เป็นตัวเงินโดยเฉพาะเท่านั้น หากแต่คลุมไปถึงการลงทุนในการซื้อหรือผลิตสิ่งของประเภททุนที่ใช้ในการผลิตวัตถุต่างๆ ด้วย เป็นต้นว่า เครื่องจักร เครื่องมือต่างๆ ถ้าสิ่งของประเภททุนมีปริมาณเพิ่มขึ้น ก็เป็นสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงว่า จะสามารถผลิตสิ่งของและบริการอื่นๆ เพิ่มขึ้นได้ อาศัยเหตุนี้ การสะสมทุนซึ่งเพิ่มขึ้นแต่ละปี จึงเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งในพัฒนาการเศรษฐกิจด้านต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เมื่อภาวะเศรษฐกิจขยายตัวและมีประสิทธิภาพดีก็ย่อมมีความต้องการแรงงานประเภทต่างๆ กว้างขวางออกไป เป็นการยกระดับรายได้ของประชาชนไปในตัวในเมื่อคนมีงานทำมากขึ้น

ในระยะเวลา 8 ปีที่แล้มาแล้ว คือตั้งแต่ พ.ศ. 2495 จนถึง พ.ศ. 2502 การสะสมทุนของประเทศ ไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 ต่อปี และมีอัตราส่วนโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 14 ถึงร้อยละ 15 ของรายได้ประชาชาติ

เมื่อรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมอุตสาหกรรมประเภทต่างๆ ให้เกิดขึ้น สิ่งของประเภททุน เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ ฯลฯ ในการขยายอุตสาหกรรมก็มีความจำเป็นมากยิ่งขึ้น โดยเหตุนี้ในระยะเวลา 6 ปีข้างหน้า คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึง พ.ศ. 2509 การสะสมทุนของประเทศไทยจะเพิ่มขึ้น และมีอัตราส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 15 ของรายได้ประชาชาติในแต่ละปี

3. เกษตรกรรม

โดยที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตพืชผลเกษตรกรรมมากกว่ากิจการด้านเศรษฐกิจอื่นๆ และอาชีพของประชาชน ธุรกิจที่สำคัญ ภาวะการค้ากับต่างประเทศก็ล้วนเกี่ยวเนื่องกับการผลิตในด้านเกษตรกรรมแทบทั้งสิ้น ทั้งยังมีทางที่จะขยายการผลิตด้านเกษตรกรรมให้กว้างขวางออกไปได้อีกมากกว่าคือ มีที่ดินแรงงานและงานในด้านวิชาการที่อาจจะปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นได้ ฉะนั้นการดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจ เพื่อรักษาระดับรายได้ประชาชาติต่อประชากรคนหนึ่งให้เพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี จึงมีจุดหมายมุ่งไปในด้านเพิ่มการผลิตพืชที่สำคัญๆ อันมีความต้องการทั้งภายในและภายนอกประเทศ และขยายงานเพื่อประโยชน์แก่เกษตรกรรมให้บังเกิดผลดียิ่งขึ้น รวมทั้งการขยายตลาดสำหรับพืชผลเกษตรกรรม และกิจการอื่นๆ อันมีส่วนส่งเสริมสินค้าขาออกทั้งในด้านคุณภาพและปริมาณ นอกจากนี้จุดหมายที่สำคัญยิ่งอีกประการหนึ่งในด้านเกษตรกรรม ได้แก่ การสงวนและบำรุงป่าไม้ เพื่อให้มีป่าไม้ที่สมบูรณ์ประมาณร้อยละ 50 ของเนื้อที่ของประเทศไทย

ในการผลิตด้านเกษตรกรรมโดยส่วนรวม กะประมาณว่า จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 ต่อปี และเฉพาะกิจการที่สำคัญ มีจุดหมายในการผลิตดังนี้

(1) การผลิตข้าว จะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 1.3 ต่อปี และใน พ.ศ. 2506 ประมาณว่าปริมาณข้าวเปลือกที่ผลิตได้ จะเพิ่มจากจำนวนใน พ.ศ. 2502 ประมาณ 400,000 ตัน ฉะนั้น ข้าวเปลือกที่ผลิตได้ทั้งหมดใน พ.ศ. 2506 จะมีปริมาณ 7.6 ล้านตัน ถ้าเนื้อที่ทำนาเสียหายเพียงร้อยละ 7 ของเนื้อที่เพาะปลูก ซึ่งเป็นอัตราปกติอาจจะผลิตข้าวเปลือกได้ 8.1 ล้านตัน ถ้าการก่อสร้างโครงการชลประทาน (เขื่อนเจ้าพระยา) และโครงการเขื่อนภูมิพลแล้วเสร็จใน พ.ศ. 2506 ในปีต่อไป ปริมาณข้าวเปลือกที่ผลิตได้ จะมีอัตราเพิ่มสูงกว่าที่ประมาณไว้

(2) การผลิตยางในระยะ 3 ปีแรก (พ.ศ. 2504-2506) แห่งพัฒนาการเศรษฐกิจ จะเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 6 ของปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502 (170,000 ตัน) ทั้งนี้โดยคำนึงถึงสวนยางในจังหวัดจันทบุรี และจังหวัดระยอง ซึ่งได้มีการปลูกยางพันธุ์ดีที่ให้น้ำยางมากกว่าของเดิมมาก่อนแล้ว กับสวนในภาคใต้ซึ่งจะครบอายุการตัดยางเพื่อปลูกต้นยางพันธุ์ดีแทนได้ในระยะเวลาดังกล่าวด้วย

การผลิตยางจะเพิ่มขึ้นมากหรือน้อยอยู่ที่ความต้องการของตลาดโลก ถ้ายางราคาดีด้วยจำนวนยางส่งออกจะเพิ่มมากขึ้น ใน พ.ศ. 2502 ราคาขายได้เขยิบจากกิโลกรัมละ 9.50 บาท เป็นกิโลกรัมละ 14.00 บาท ปริมาณที่ส่งออกนอกประเทศได้เพิ่มขึ้น 30,000 กว่าตัน

(3) การผลิตข้าวโพด ใน พ.ศ. 2506 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่าตัว จากจำนวนที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502 ในระยะ 3 ปีที่แล้ว ปริมาณข้าวโพดที่ส่งออกนอกประเทศได้เพิ่มขึ้นมาก อันเป็นการแสดงว่าตลาดต่างประเทศยังมีความต้องการสินค้าประเภทนี้อยู่

(4) การตัดฟันซีกลากไม้สัก สำหรับใช้ภายในประเทศและส่งออกนอกประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึง พ.ศ. 2506 จะลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ต่อปี เพราะจะต้องควบคุมการตัดไม้สักอย่างเคร่งครัด เพื่อมิให้สูญเสียทรัพยากรประเภทนี้ เพราะการลักลอบตัดฟันอีกต่อไป ในขณะเดียวกันจะได้สร้างสวนสักและจัดการบำรุงสวนสัก ถ้าการสงวนและบำรุงป่าดำเนินไปถูกต้องตามวิธีการของการป่าไม้ เชื่อว่าหลังจาก พ.ศ. 2509 บรรดาป่าคุ้มครองและป่าสงวน โดยเฉพาะป่าที่อยู่ต้นน้ำลำธาร จะเป็นป่าที่สมบูรณ์ขึ้น

ส่วนการผลิตไม้อื่นๆ จะเพิ่มขึ้นพอชดเชยกับปริมาณไม้สักที่ลดลง

(5) การผลิตมันสำปะหลัง ใน พ.ศ. 2506 คาดว่าจะเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 15 ของปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502

(6) ครั้ง เคยเป็นสินค้าขาออกที่สำคัญ ใน พ.ศ. 2497 ประเทศไทยส่งครั้งดิบ ครั้งเม็ด และเซลแลค รวมกันปริมาณ 15,900 ตัน เป็นมูลค่า 157 ล้านบาท ไปขายในต่างประเทศเมื่อ 3 ปีมาแล้ว ตัวครั้งเป็นจำนวนมากได้ตายแทบทุกแห่งที่มีการเลี้ยงครั้ง ในปีต่อๆ มาจำนวนครั้งที่ได้จึงลดลงมาก ปริมาณครั้งที่ส่งออกนอกประเทศใน พ.ศ. 2501 จำนวน 3,672 ตัน และใน พ.ศ. 2502 จำนวน 4,802 ตัน คาดว่าการเพาะเลี้ยงครั้งในระยะ 3 ปีแรก (พ.ศ. 2504-2506) จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ถ้าหากมีการปรับปรุงวิธีการผลิตให้ดีขึ้น

(7) ปริมาณสัตว์ที่ผลิตในระยะ 3-6 ปีข้างหน้า จะมีปริมาณเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 3 ต่อปี เป็นอย่างต่ำ เฉพาะเปิดและไก่มีทางจะเพิ่มปริมาณการผลิตได้ประมาณร้อยละ 10 ต่อปี ส่วนการจับสัตว์น้ำจะพยายามให้เพิ่มขึ้นให้ได้ร้อยละ 50 ใน พ.ศ. 2506 โดยคิดเทียบกับปริมาณที่จับได้ใน พ.ศ. 2502

4. อุตสาหกรรม

ความต้องการผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศเพิ่มขึ้นทุกปี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องขยายการผลิตในด้านอุตสาหกรรมตามกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ แต่ประเทศยังขาดบริการขั้นรากฐานของอุตสาหกรรมอยู่เป็นต้นว่า พลังงาน ความชำนาญงานในการจัดการ ความรู้ความชำนาญในด้านเทคนิคช่างฝีมือ และการสำรวจแหล่งของทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบ การทุนบำรุงในด้านอุตสาหกรรมจะหนักไปในการส่งเสริมอุตสาหกรรมของเอกชนให้มากที่สุดเท่าที่จะพึงกระทำได้ โดยพึ่งเล็งเอากิจการที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นสำคัญ

สถิติที่รวบรวมได้ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 จนถึง พ.ศ. 2502 แสดงให้เห็นว่ารายได้ประชาชาติในด้านอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 ต่อปี เมื่อมีการส่งเสริมการลงทุนในด้านอุตสาหกรรมและอุตสาหกรรมหลายประเภทมีท่าทีจะขยายออกไป จึงประมาณว่ารายได้ประชาชาติทางด้านอุตสาหกรรมระหว่าง พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2506 จะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 12 ต่อปี การผลิตของโรงงานอุตสาหกรรมที่สำคัญในระยะ 3 ปีแรก จะเพิ่มขึ้นดังนี้

การผลิตปูนซีเมนต์จะเพิ่มขึ้นใน พ.ศ. 2506 ร้อยละ 50 จากปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502

การผลิตผ้า จะเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งเท่า จากปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502

การผลิตน้ำตาล จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 8 จากปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502

การผลิตกระดาษ จะเพิ่มขึ้นอีกสี่เท่าตัว จากปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502 เพราะใน พ.ศ. 2506 โรงงานกระดาษที่สร้างใหม่อาจจะสามารถผลิตได้เต็มที่

การผลิตกระสอบใน พ.ศ. 2506 จะเพิ่มร้อยละ 50

การผลิตยาสูบใน พ.ศ. 2506 จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 50

การผลิตแร่โลหะ ในปีหนึ่งๆ มีจำนวนมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับราคาตลาดโลก โดยเฉพาะการผลิตแร่ดีบุก ใน พ.ศ. 2501 และ พ.ศ. 2502 มีปริมาณต่ำกว่าจำนวนที่ผลิตได้ในปีก่อนๆ มาก เนื่องจากการควบคุมการผลิตแร่ดีบุกระหว่างประเทศในระหว่าง พ.ศ. 2504 ถึง พ.ศ. 2506 ถ้าการควบคุมดีบุกระหว่างประเทศคลายลง และสามารถรักษาระดับราคาที่ต้องการไว้ได้ ประเทศไทยจะสามารถผลิตแร่ดีบุกได้ไม่น้อยกว่า 14,000 ตันต่อปี การส่งดีบุกในปริมาณดังกล่าวไปจำหน่ายในต่างประเทศ จะเป็นผลดีแก่ประเทศไทยมาก

การผลิตลิกไนท์ ใน พ.ศ. 2506 จะผลิตเพิ่มขึ้นได้เป็นสามเท่าของปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502 (140,000 ตัน)

การผลิตยิบซั่ม ใน พ.ศ. 2506 อาจจะเพิ่มขึ้นอีกสามเท่าตัวจากปริมาณที่ผลิตได้ใน พ.ศ. 2502

5. พลังงาน

จุดหมายในด้านพลังงาน คือ ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนภูมิพลให้แล้วเสร็จใน พ.ศ. 2506 เพื่อผลิตไฟฟ้าโดยใช้พลังน้ำในขั้นแรก 140,000 กิโลวัตต์ และปรับปรุงระบบจำหน่ายกระแสไฟฟ้าในพระนครและธนบุรี กับในจังหวัดอื่นๆ ที่ต้องการ ให้เสร็จก่อนที่จะใช้กระแสไฟฟ้าจากเขื่อนภูมิพล

ใน พ.ศ. 2506 ประมาณว่าพลังงานไฟฟ้าของประเทศจะเพิ่มขึ้นจากจำนวน 138,000 กิโลวัตต์ ที่มีอยู่เวลานี้ เป็น 370,000 กิโลวัตต์

6. คมนาคม

การคมนาคมมีความสำคัญคู่กันไปกับเกษตรกรรมและพาณิชย์กรรม จึงมีความจำเป็นต้องบูรณะทางหลวงและแม่น้ำลำคลอง ให้อยู่ในสภาพที่ใช้เป็นเส้นทางขนส่งได้สะดวกและรวดเร็ว กิจการใดที่เป็นรัฐวิสาหกิจก็จะดำเนินการให้เป็นกิจการที่เลี้ยงตัวเองได้ เพื่อแบ่งเบาภาระในการใช้จ่ายของรัฐบาล

งานพัฒนาการด้านคมนาคมระหว่าง พ.ศ. 2504 จนถึง พ.ศ. 2509 จะมีการสร้างทางหลวงแผ่นดินสายสำคัญที่ยังขาดอยู่ให้เสร็จประมาณ 1,000 กิโลเมตร รวมทั้งเส้นทางสายชุมพร - นครศรีธรรมราช เป็นระยะทาง 295 กิโลเมตร การสร้างทางสายนี้อาจจะใช้เงินกู้จากต่างประเทศ อันเป็นการบูรณะทางหลวงที่ได้สร้างไว้แล้ว เพื่อให้เป็นทางที่ถาวรและใช้ได้ทุกฤดูเป็นงานพัฒนาการสำคัญยิ่งอย่างหนึ่ง ฉะนั้นในระยะ 6 ปีข้างหน้า จึงมีจุดหมายที่จะบูรณะทางหลวงแผ่นดินประมาณ 1,000 กิโลเมตร ให้ได้มาตรฐานดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

การรถไฟ ในปัจจุบันมีทางรถไฟที่เปิดเดินรถแล้ว 3,000 กิโลเมตรเศษ จุดหมายในด้านนี้คือ จะก่อสร้างย่านสถานีบางซื่อให้แล้วเสร็จ และการสร้างทางใหม่สายแก่งคอย - บัวใหญ่ ยาว 272 กิโลเมตร ส่วนในด้านบำรุงรักษาจะเปลี่ยนรางสายใต้ และสะพานหลายแห่งที่ยังค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ เพื่อให้รับน้ำหนักของขบวนลากจูงได้มากขึ้น กับเพิ่มอุปกรณ์ของการรถไฟให้ทันกับความต้องการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่การขนส่ง ทั้งนี้โดยจะกู้เงินจากต่างประเทศสำหรับซื้อเครื่องอุปกรณ์ต่างๆ

ส่วนกิจการไปรษณีย์ โทรเลข วิทยุ และโทรศัพทนั้น จะปรับปรุงให้มีสมรรถภาพดีขึ้น โดยที่การโทรคมนาคมเป็นงานสื่อสารที่สำคัญในปัจจุบัน ประกอบทั้งการสำรวจเบื้องต้นก็ได้สิ้นสุดลงแล้ว จึงจะลงมือก่อสร้างในไม่ช้า การสื่อสารทางโทรคมนาคมต้องประสานกันกับการวิทยุ การโทรศัพทและการโทรเลข เมื่องานก่อสร้างเสร็จแล้วอาจจะรวมงานดังกล่าวให้มาอยู่ในรัฐวิสาหกิจเดียวกัน หรือจัดตั้งเป็นบริษัทจำกัดขึ้น เพื่อดำเนินการโดยอิสระ และให้บริการแก่รัฐและประชาชนอย่างเต็มที่ ฉะนั้นการขยายงานสื่อสารอย่างใดที่ควรจะทำได้จนกว่างานโทรคมนาคมจะแล้วเสร็จ เช่น การโทรเลข เป็นต้น ควรระงับไว้พลางก่อน และควรทำเฉพาะงานบำรุงรักษาเท่านั้น

7. การศึกษาและสาธารณสุข

ในด้านการศึกษาและสาธารณสุข จะขยายกิจการให้ประสานกับพัฒนาการเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านการศึกษานั้น จะส่งเสริมอาชีวศึกษาเป็นพิเศษ เพื่อฝึกฝนผู้ที่ประกอบอาชีพให้มีความชำนาญในทางปฏิบัติงานมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในเวลานี้

8. การค้าระหว่างประเทศ

ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 เป็นต้นมา โดยทั่วไปประเทศไทยมีดุลการค้าเสียเปรียบตลอดมา จุดหมายของการพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านการค้าระหว่างประเทศ จึงอยู่ที่การรักษาดุลการค้าให้อยู่ในระดับที่อำนวยความสะดวกแก่การเศรษฐกิจของประเทศ

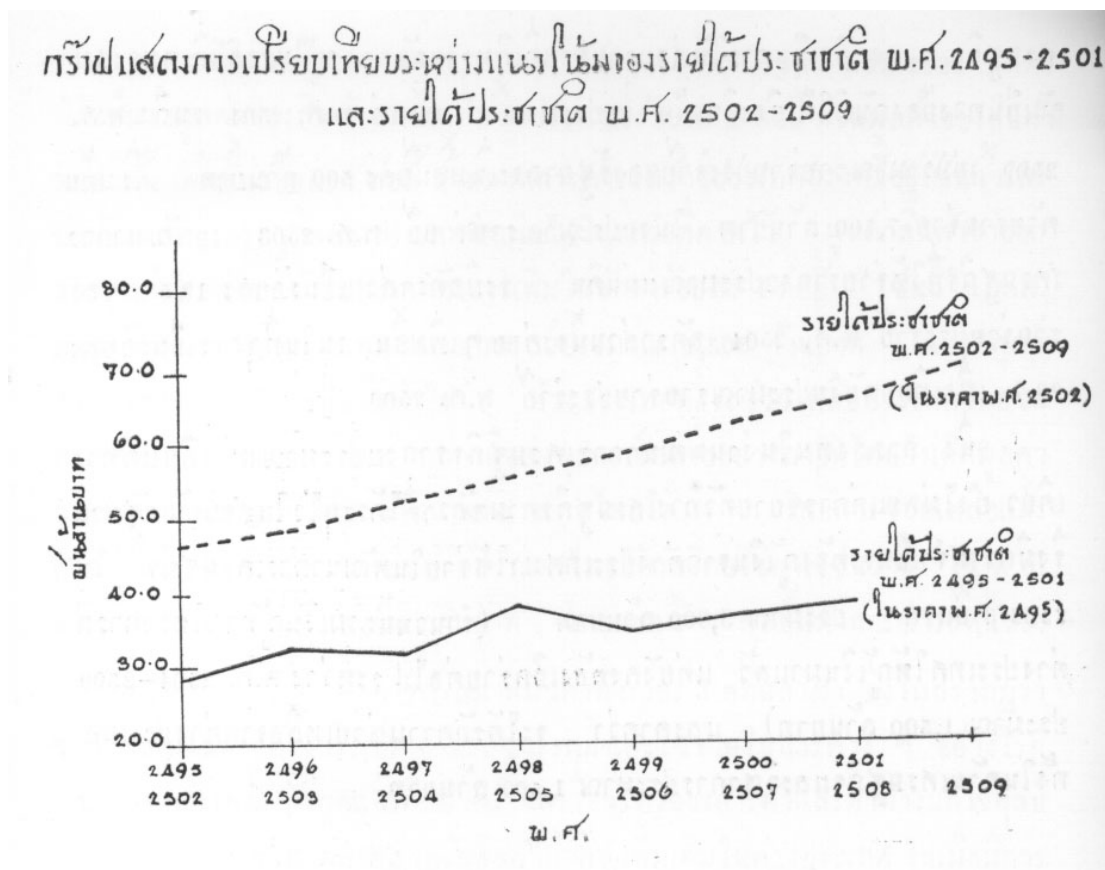
ตามสถิติสินค้าขาออกและขาเข้า ตั้งแต่ พ.ศ. 2498 จนถึง พ.ศ. 2502 แสดงให้เห็นว่ามูลค่าของสินค้าขาออกเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 1 ต่อปี ส่วนมูลค่าของสินค้าขาเข้านั้น เพิ่มขึ้นร้อยละ 4 ต่อปี ถ้าสภาพการค้าระหว่างประเทศทรงตัวอยู่เช่นนี้ และถ้าพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศดำเนินไปในระดับที่คาดไว้ มูลค่าสินค้าขาออกและมูลค่าสินค้าขาเข้าในอนาคตควรจะเพิ่มในอัตราร้อยละ 4 ต่อปี เช่นนี้ใน พ.ศ. 2506 การค้าระหว่างประเทศคงจะขาดดุลประมาณ 1,500 ล้านบาท ในยอดดุลการค้าที่ขาดอยู่นี้เป็นที่เข้าใจว่าต่างประเทศคงจะช่วยเหลือประเทศไทยในทางเศรษฐกิจเช่นในปีก่อนๆ กล่าวคือส่งอุปกรณ์หลายอย่างมาให้โดยไม่คิดมูลค่าและมีสินค้าขาเข้าเป็นจำนวนไม่น้อยที่ประเทศไทยได้มา โดยการช่วยเหลือและการกู้เงินจากต่างประเทศ สินค้าที่ประเทศไทยได้รับโดยวิธีการเช่นว่านี้ ใน พ.ศ. 2502 มีมูลค่าประมาณ 1,000 ล้านบาท โดยเหตุนี้ดุลแห่งการชำระหนี้ของประเทศไทยในอนาคต ยังคงจะมีสภาพมั่นคงระยะ 3 ปีที่แล้วมา ซึ่งไม่ปรากฏว่าขาดแคลนเงินตราต่างประเทศสำหรับชำระหนี้และใช้จ่ายในการต่างๆ อย่างไรก็ตามจำเป็นต้องคอยสังเกตและศึกษาความเคลื่อนไหวของการค้าและหาทางแก้ไขดุลการค้าให้ดีขึ้น โดยหาตลาดสำหรับสินค้าสำคัญเพิ่มเติมในต่างประเทศ ในเมื่อมีการเพิ่มปริมาณการผลิตพืชและสินค้าที่สำคัญบางอย่าง (ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพด ครั้ง และยาง) หลังจาก พ.ศ. 2506 เมื่องานก่อสร้างชลประทานในภาคกลางเสร็จบริบูรณ์ และเป็นประโยชน์แก่การเพาะปลูกอย่างเต็มที่ ปริมาณข้าวและพืชอื่นๆ อันเป็นสินค้าขาออกที่สำคัญก็จะเพิ่มขึ้นเป็นการช่วยรักษาเสถียรภาพของการค้าให้มั่นคงยิ่งขึ้นด้วย

9. การเงินและการคลัง

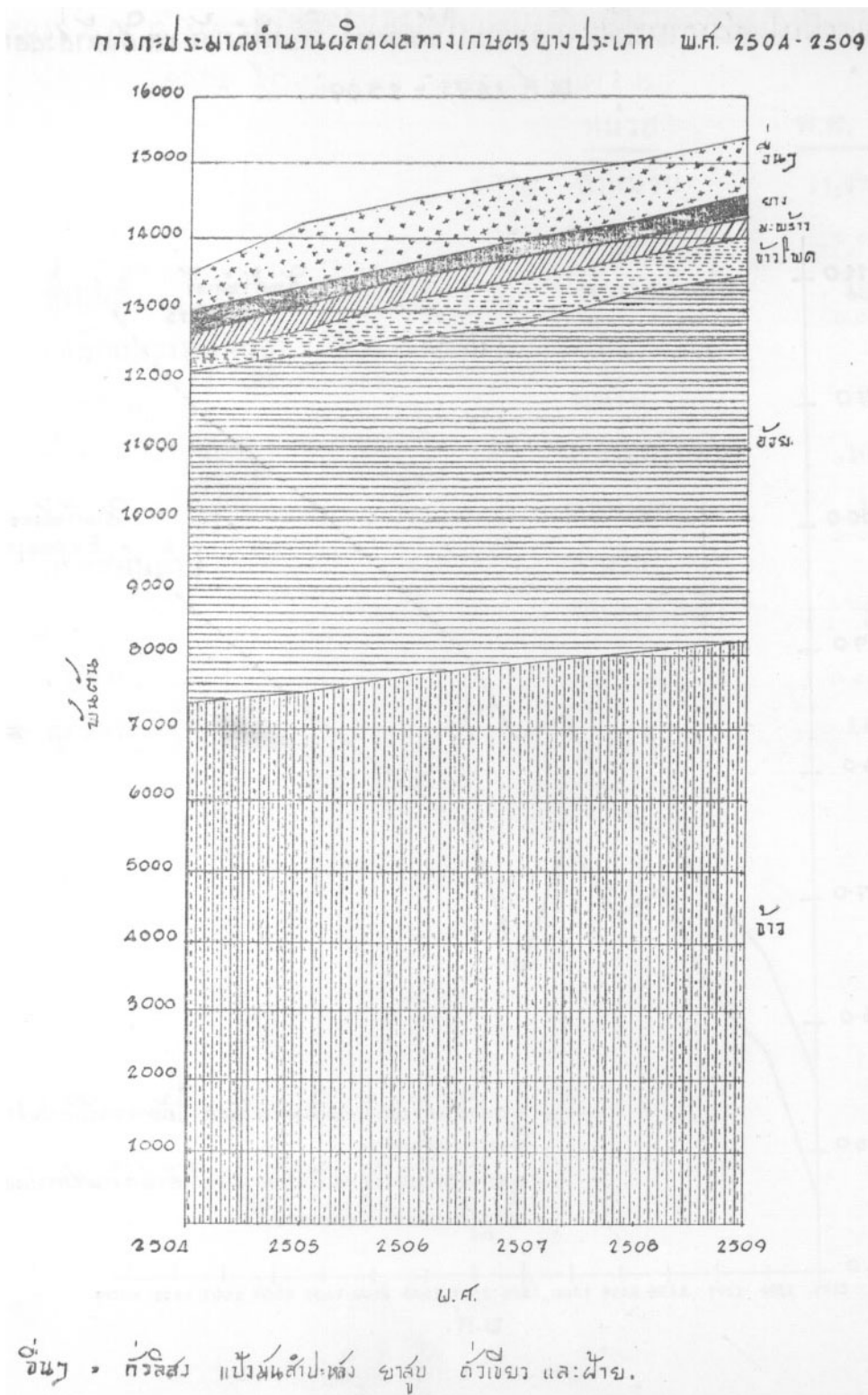
จุดหมายสำคัญในด้านการเงินและการคลัง คือ การรักษาเสถียรภาพของเงินตราให้มีค่านับคงตลอดไป อันเป็นเงื่อนไขอย่างหนึ่งที่จะส่งเสริมให้ประชาชนออมทรัพย์ และมีผลให้เกิดการลงทุนในกิจการต่างๆ มากขึ้น โดยเฉพาะในด้านการคลัง ถ้ามีความจำเป็นอาจจะปรับปรุงภาษีอากรเพื่อประโยชน์แก่พัฒนาการเศรษฐกิจ และดำเนินการให้ส่วนรายจ่ายที่เกินรายรับอยู่ในระดับที่เหมาะสม อันเป็นทางป้องกันมิให้เกิดเงินเฟ้อ งบประมาณว่าตั้งแต่ พ.ศ. 2504 จนถึง พ.ศ. 2509 งบประมาณรายจ่ายประจำปีของรัฐบาลจะเพิ่มขึ้นปีละ 500 ล้านบาท เริ่มต้นด้วยรายจ่าย 7,700 ล้านบาท ในงบประมาณรายจ่ายปี พ.ศ. 2503 งบประมาณการเศรษฐกิจที่ใช้จ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน จะมีอัตราส่วนเป็นร้อยละ 19.5 ของรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2504 อัตราส่วนนี้จะค่อยๆ เพิ่มขึ้น จนในที่สุดจะเป็นร้อยละ 28.7 เมื่อเทียบกับงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2509

อนึ่ง การลงทุนในงานพัฒนาการเศรษฐกิจจากงบประมาณแผ่นดินแต่ทางเดียว ยังไม่พอแก่การขยายตัวทางเศรษฐกิจตามอัตราที่ได้ระบุไว้ในตอนต้น รัฐบาลจึงมีความจำเป็นจะต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้จ่ายในพัฒนาการเศรษฐกิจในระยะ 3 ปีแรก ประมาณ 3,000 ล้านบาท (จำนวนนี้รวมเงินกู้ตามโครงการที่ต่างประเทศให้กู้เงินมาแล้ว แต่ยังคงต้องเบิกจ่ายต่อไป ระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 ประมาณ 1,500 ล้านบาท) และคาดว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและวิชาการประมาณ 1,500 ล้านบาท

กราฟแสดงการเปรียบเทียบระหว่างแนวโน้มของรายได้ประชาชาติ พ.ศ. 2495 - 2501
และรายได้ประชาชาติ พ.ศ. 2502 - 2509

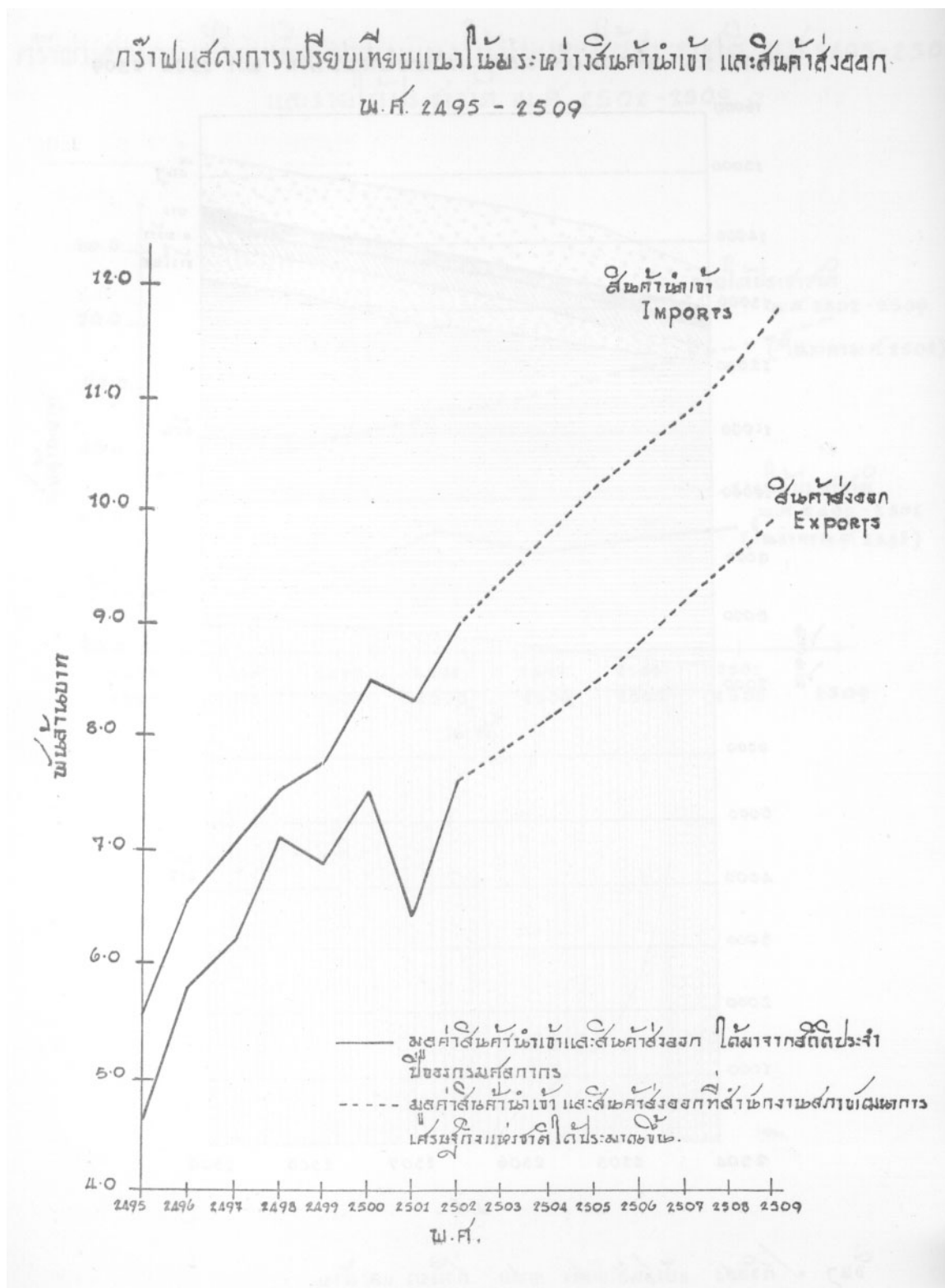

การกะประมาณจำนวนผลิตผลทางเกษตรบางประเภท พ.ศ. 2504 - 2509

กราฟแสดงผลการเปรียบเทียบแนวโน้มระหว่างสินค้านำเข้า และสินค้าส่งออก

พ.ศ. 2495 - 2509

ปริมาณการผลิตของอุตสาหกรรมและการเหมืองแร่ที่สำคัญ ๆ บางประเภท ใน พ.ศ. 2502

	<u>หน่วย</u>	<u>พ.ศ. 2502</u>
บุหรี	ล้านมวน	17,920
ซีการ์	ล้านมวน	9
ซีเมนต์	พันเมตริกตัน	482
เหล็กและเหล็กกล้า	พันเมตริกตัน	6
กระดาษ	พันรีม	78
น้ำตาล	พันเมตริกตัน	100
ผ้า	ล้านเมตร	13
กระสอบป่าน	ล้านใบ	6
ดีบุก	พันเมตริกตัน	10
ยิบซั่ม	พันเมตริกตัน	5
ลิกไนท์	พันเมตริกตัน	140

บทที่ 2

นโยบายของพัฒนาการเศรษฐกิจ

1 เกษตรกรรม

(1) เพิ่มปริมาณการผลิตด้านเกษตรกรรม โดยขยายการชลประทาน ความสำคัญอันดับแรกได้แก่ การดำเนินงานตามโครงการชลประทานเขื่อนเจ้าพระยาและเขื่อนภูมิพลให้เสร็จและได้ผลแก่การเกษตรสมบูรณ์ตามโครงการ นอกจากนี้ก็ดำเนินงานตามโครงการชลประทานแก่งกระจาน และโครงการชลประทานสำคัญอื่นๆ ให้บังเกิดผลแก่เกษตรกรรม

(2) ส่งเสริมการปรับปรุงวิธีการผลิต โดยการดำเนินงานเผยแพร่วิชาการเกษตรกรรมแก่เกษตรกรโดยการแสดงตัวอย่าง โดยเฟื่องเลี้ยงในด้านชักจูงให้เกษตรกรผลิตพืชผลเกษตรกรรมมากประเภทกับทำนาผสมและปรับปรุงคุณภาพของพืชผล โดยเฉพาะคือ การขยายพันธุ์ข้าวชนิดดี การปรับปรุงพันธุ์ยาง และการปรับปรุงการเพาะปลูกพืชไร่ที่สำคัญๆ รวมทั้งการทดลองและส่งเสริมการใช้ปุ๋ยกับการดำเนินงานปราบศัตรูพืช

(3) ปรับปรุงและเร่งรัดการสงวนป่าไม้ เพื่อให้การสงวนป่าและการใช้ไม้ได้ผลถาวรเพิ่มพูนยิ่งขึ้น กับบำรุงและปลูกสร้างป่าไม้ โดยเฉพาะป่าไม้บริเวณต้นน้ำลำธาร ทั้งนี้มีความจำเป็นที่จะต้องแก้ไข พ.ร.บ. สงวนป่าไม้ ให้เหมาะสมและควรดำเนินการสงวนป่าไม้ให้ได้เนื้อที่ร้อยละประมาณ 50 ของเนื้อที่ประเทศไทยทั้งหมด

(4) ปรับปรุง บำรุง รักษา และสร้างแหล่งผลิตและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและสัตว์น้ำเค็ม รวมทั้งศึกษา ค้นคว้าและส่งเสริมทางวิชาการในด้านนี้ เพื่อรักษาพันธุ์และเพิ่มปริมาณสัตว์น้ำ กับให้ความช่วยเหลือและความรู้เกี่ยวกับอาชีพแก่ชาวประมง

(5) เผยแพร่และส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ การป้องกันโรคสัตว์ และการกำจัดโรคสัตว์

(6) ดำเนินงานพัฒนาการท่องเที่ยวในชนบท ให้นำหนักไปในด้านปรับปรุงเกษตรกรรม และมุ่งทำให้เห็นผลจริงจึงเป็นภาคๆ ไป หลังจากที่ได้ทดลองวิธีการอันเหมาะสมแล้ว ภาคแรกที่จะดำเนินงานให้เห็นผลคือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(7) ดำเนินงานตามโครงการจัดสรรที่ดิน ด้วยการสำรวจและจำแนกประเภทที่ดิน เพื่อจัดสรรที่ดินเพื่อการเกษตร และป้องกันการทำลายป่าไปพร้อมกันด้วย

(8) ดำเนินงานปรับปรุงนิคมสร้างตนเองที่มีอยู่แล้ว ให้ได้ผลสมบูรณ์ และใช้ที่ดินว่างเปล่าในนิคมเหล่านี้ให้เกิดประโยชน์พร้อมกับจัดตั้งนิคมชาวเขา

2. การสหกรณ์

(1) ดำเนินการปรับปรุงและจัดตั้งสหกรณ์บางประเภท โดยยึดหลักว่าสมาชิกของสหกรณ์มีความเข้าใจหลักการสหกรณ์ สามารถดำเนินงานตามหลักการของสหกรณ์ได้ในเวลาพอสมควร และกิจการของสหกรณ์จะประสบความสำเร็จในระยะเวลาอันสมควร

(2) ส่งเสริมให้สหกรณ์สามารถเลี้ยงตัวเองได้ในระยะเวลาพอสมควร การดำเนินงานในด้านการส่งเสริมของรัฐบาล จะหนักไปในด้านวิชาการและอำนวยความสะดวกแก่การดำเนินงานของสหกรณ์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ส่วนสมาชิกของสหกรณ์ จะต้องเป็นผู้จัดหาทุนเพื่อการดำเนินงานของสหกรณ์ หากรัฐบาลจำเป็นต้องช่วยเหลือในการให้กู้ยืมเงินทุนในอัตราดอกเบี้ยต่ำ สหกรณ์จะต้องสามารถส่งคืนเงินได้ภายในกำหนดพอสมควร

(3) การดำเนินงานส่งเสริมสหกรณ์ จะต้องประสานกับการดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจตามโครงการต่างๆ เช่น โครงการด้านการเกษตร

(4) ทำการทดลองจัดตั้งสหกรณ์รูปแบบใหม่ๆ ในขอบเขตจำกัด เมื่อได้พิจารณาแล้วว่ากิจการนั้นๆ อาจก่อตั้งขึ้นได้ในประเทศไทย แต่จะไม่มีมีการขยายสหกรณ์จนกว่าประชาชนจะเข้าใจวิธีการ และสามารถดำเนินงานได้

3. อุตสาหกรรม

(1) ส่งเสริมการลงทุนของเอกชนในด้านอุตสาหกรรม โดยเฉพาะกิจการที่ใช้วัตถุดิบในประเทศเป็นส่วนใหญ่ กิจการที่มีความต้องการผลิตภัณฑ์ในประเทศมาก ทั้งนี้โดยคำนึงว่ากิจการที่ได้รับการส่งเสริมนั้นสามารถผลิตสิ่งของได้มีปริมาณมาก มีคุณภาพดีเท่าเทียมกับของต่างประเทศ ใช้วิธีการผลิตอันมีประสิทธิภาพและให้สามารถตั้งตัวได้ภายในระยะเวลาพอสมควร

(2) รัฐไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่ อันเป็นการแข่งขันกับเอกชน ส่วนกิจการที่รัฐอำนวยความสะดวกอยู่แล้วก็จะจัดการให้บังเกิดประโยชน์ยิ่งขึ้น

(3) ส่งเสริมการค้นหาและสำรวจทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อประโยชน์แก่การอุตสาหกรรม โดยเฉพาะคือ การสำรวจแหล่งแร่ และการสำรวจธรณีวิทยา

(4) จัดให้มีการฝึกและอบรม เพื่อให้มีผู้ชำนาญงานและช่างฝีมือ ตามความต้องการของกิจการอุตสาหกรรม

(5) ส่งเสริมการอุตสาหกรรมในครอบครัว โดยการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการใหม่ๆ และช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าประเภทนี้

4. การพลังงาน

- (1) ดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้าเขื่อนภูมิพล ให้บรรลุผลตามกำหนดเวลาและตามแผนการที่กำหนดไว้
- (2) วางรากฐานของกิจการต่างๆ ซึ่งจะใช้บริการไฟฟ้าจากเขื่อนภูมิพล เช่น ระบบการจำหน่ายกระแสไฟฟ้าแก่ผู้ใช้ไฟฟ้าในท้องถิ่นต่างๆ ที่จะใช้พลังงานไฟฟ้า
- (3) ดำเนินงานสำรวจเกี่ยวกับพัฒนาการลุ่มแม่น้ำโขง โดยร่วมมือกับสหประชาชาติ
- (4) ดำเนินงานให้ได้พลังงานในราคาถูกลงพอสมควร จากแหล่งพลังงานต่างๆ ตามความต้องการของประเทศ

5. การคมนาคม

- (1) ปรับปรุงกิจการขนส่งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ ให้มีบริการสะดวกรวดเร็ว และให้ค่าใช้จ่ายในการอำนวยความสะดวก เพื่อให้บริการแก่กิจการต่างๆ ที่จะได้พัฒนาการขึ้นตามจุดหมาย โดยเฉพาะในกิจการต่อไปนี้

ก. **การรถไฟ** ดำเนินการก่อสร้างยานขนถ่ายสินค้าพหลโยธินให้เสร็จ เพิ่มรถตู้และรถจักรตามความขยายตัวของความต้องการการขนส่งทางรถไฟ ปรับปรุงอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งสินค้าให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ข. **ทางหลวง** ปรับปรุงการบูรณะเส้นทางหลวงแผ่นดินที่เปิดใช้แล้ว ให้มีสภาพการวิ่งคงมากยิ่งขึ้น จัดตั้งหน่วยจักรกลก่อสร้างทางหลวง มีเครื่องมือเครื่องใช้พร้อมมูล เพื่อโยกย้ายไปดำเนินงานบูรณะและก่อสร้างเป็นหน่วยๆ การก่อสร้างทางสายใหม่ควรดำเนินไปภายในขอบเขตของกำลัง กรมทางหลวงแผ่นดินบูรณะและก่อสร้างทางหลวงในเส้นทางกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ กรุงเทพฯ-สระบุรี-โคราช-หนองคาย กรุงเทพฯ-ชุมพร-จัตชายแดนมลายู โดยขีดชายฝั่งด้านตะวันออก ชุมพร-ภูเก็ต กรุงเทพฯ-ตราด โคราช-อุบล และกรุงเทพฯ-อรัญประเทศ ส่วนทางหลวงจังหวัด ก็จะบูรณะและก่อสร้างให้มีขึ้นตามความจำเป็นของท้องถิ่น

ค. **การขนส่งทางน้ำ** บำรุงรักษาและปรับปรุงร่องน้ำให้เรือเดินได้โดยสะดวก ทำการศึกษาเรื่องทางเดินของกระแสน้ำแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อหาทางลดการตกตะกอนที่ปากแม่น้ำปรับปรุงท่าเรือในภาคใต้ที่สงขลาและภูเก็ต

ง. **การขนส่งทางอากาศ** ปรับปรุงบริการการบินภายในประเทศให้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัย กับปรับปรุงท่าอากาศยานพลเรือนที่ดอนเมือง เพื่อให้บริการแก่เครื่องบิน

โดยสารที่ทันสมัยและปรับปรุงสนามบินต่างจังหวัดบางจังหวัดให้เหมาะแก่การใช้เป็นสนามบินพาณิชย์

(2) ปรับปรุงกิจการสื่อสารและโทรคมนาคม ให้มีบริการสะดวกและรวดเร็ว โดยการเพิ่มอุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ และบูรณะที่ทำการไปรษณีย์ รวมทั้งการแบ่งเขตไปรษณีย์ในท้องที่ต่างๆ ที่มีพลเมืองหนาแน่น เร่งสร้างระบบโทรคมนาคมตามโครงการที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ และขยายโทรศัพท์ด้วยรายได้ขององค์การโทรศัพท์ฯ เอง

(3) การดำเนินงานกิจการให้บริการสื่อสารและการขนส่ง ซึ่งรัฐเป็นผู้ดำเนินการเองนั้น จะต้องพยายามให้มีรายได้เลี้ยงตัวเองได้

6. การสาธารณูปโภค (ไฟฟ้า ประปา ท่อระบายน้ำ สุขาภิบาลอื่น ๆ)

(1) กิจการสาธารณูปโภคในเขตเทศบาล จะพยายามมอบให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล หรือองค์การสาธารณูปโภคดำเนินงาน ส่วนการสาธารณูปโภคในจังหวัด ควรเป็นหน้าที่ของจังหวัด หรือชุมชนในท้องที่นั้นๆ

(2) การดำเนินงานสาธารณูปโภคจะยึดหลักว่า ให้เลี้ยงตัวเองได้ให้มากที่สุด และเทศบาลต่างๆ ควรจะนำรายได้มาใช้จ่ายในการสาธารณูปโภคให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

(3) หากการเงินอำนวยให้ รัฐบาลอาจมีเงินทุนอุดหนุนให้แก่เทศบาลและท้องที่ต่างๆ เพื่อการนี้ ทั้งนี้อาจเป็นเงินงบประมาณหรือเงินกู้ก็ได้

(4) การขยายกิจการคมนาคมในท้องที่ใด จะคำนึงถึงความสัมพันธ์กับบริการสาธารณูปโภคในท้องที่นั้นด้วย

7. การปรับปรุงระบบการจำหน่าย

(1) วางมาตรฐานและระบบการตรวจสอบมาตรฐานของสินค้า โดยเฉพาะสินค้าขาออกประเภทสำคัญๆ

(2) ช่วยรักษาระดับราคาของพืชผลและผลิตภัณฑ์ที่สำคัญๆ เพื่อให้ผู้ผลิตมีกำลังใจที่จะขยายหรือรักษาระดับของการผลิต แต่ทั้งนี้ต้องสัมพันธ์กับการปรับปรุงประสิทธิภาพของการผลิต และความต้องการของตลาด

(3) ส่งเสริมให้ผู้ผลิตและผู้อุปโภคบริโภคได้รับความเป็นธรรมในการซื้อและการจำหน่ายสิ่งของโดยอาศัยวิธีการสหกรณ์ ซึ่งผู้ผลิตและผู้อุปโภคบริโภคเป็นผู้ดำเนินงานเอง

(4) สนับสนุนให้คนไทยประกอบอาชีพในด้านพาณิชย์กรรมมากยิ่งขึ้น

(5) ดำรงไว้ซึ่งระบบของการแข่งขันในการผลิต และการจำหน่ายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

(6) ส่งเสริมการส่งสินค้าออกนอกประเทศ

8. การรักษาเสถียรภาพของเงิน

(1) ปรนัยการจ่ายของรัฐบาล ให้จำกัดอยู่ในกิจการอันจะบังเกิดผลอย่างแท้จริงแก่ประชาชนและการเศรษฐกิจ และให้อยู่ในขอบเขตของรายได้และเงินที่รัฐบาลจะได้มาโดยการกักขัง หากเป็นการกักขังจากรัฐบาลแห่งประเทศ จะต้องคำนึงว่าผลของการกักขังนั้นจะไม่ใช่เหตุให้ราคาสิ่งของและบริการแพงขึ้น

(2) พยายามเพิ่มรายได้ของรัฐบาล เพื่อนำมาใช้จ่ายในพัฒนาการเศรษฐกิจ โดยการกวดขันการเก็บภาษีอากร

(3) ปรับปรุงระบบภาษีอากร เพื่อให้รายได้ของรัฐบาลเพิ่มขึ้น โดยมีส่วนสัมพันธ์กับรายจ่าย เพื่อให้ความเป็นธรรมและความสะดวกแก่ผู้เสียภาษีอากร และเพื่อให้สัมพันธ์กับนโยบายของรัฐบาลในด้านส่งเสริมการผลิตด้านการเกษตรและอุตสาหกรรม

(4) ควบคุมดูแลสถาบันการเงินต่างๆ ให้ประกอบธุรกิจในทางที่จะก่อให้เกิดความมั่นใจ และอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนมากที่สุด และปรับปรุงพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์มีความมั่นคงทั่วไป

(5) ส่งเสริมให้ประชาชนออมทรัพย์ โดยการชักชวนและแนะนำวิธีการออมทรัพย์ ซึ่งช่องวิธีหาผลประโยชน์จากเงินออมนั้นให้ประชาชนทราบ และจะต้องพยายามหาทางชักเงินออมนั้นเข้ามาสู่วงการธนาคารให้มากที่สุด เพื่อทางการจะได้มีโอกาสควบคุมการใช้เงินออมให้เกิดผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอย่างเต็มที่

9. การสังคม

(1) **การสาธารณสุข** ส่งเสริมการอนามัยในท้องถิ่นชนบทที่ห่างไกลจากแหล่งความเจริญ โดยขยายและปรับปรุงสถานอนามัยชั้น 2 ที่มีอยู่ ให้เข้าระดับมาตรฐานสถานอนามัยชั้น 1 ตามความเหมาะสมของท้องที่ ทั้งนี้เพื่อให้สถานอนามัยมีสมรรถภาพในการปฏิบัติงานด้านอนามัย การป้องกันโรค และการบำบัดโรคแก่ประชาชนในส่วนภูมิภาคได้ดีขึ้น

ในด้านการแพทย์ ก็จะขยายโรงพยาบาลในภูมิภาคที่มีชุมชนหนาแน่นให้มีบริการที่ทันสมัยและเพียงพอแก่ความต้องการยิ่งขึ้น กับดำเนินงานคณะแพทยศาสตร์ที่เชียงใหม่ให้สมบูรณ์ตามโครงการ

สำหรับการป้องกันโรคติดต่อต่างๆ ร่วมกับสหประชาชาติ เช่น การปราบโรคเรื้อน คุดทะราด วัณโรค และการปราบโรคมาเลเรียนั้น จะถือว่ามีคามสำคัญอันดับสูง

(2) การสังคมสงเคราะห์

ก. อาคารสงเคราะห์ หากทางสร้างบ้านอาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อยให้มีจำนวนมากพอสมควร หากเอกชนจะสนใจลงทุนสร้างอาคารสงเคราะห์ให้เช่าซื้อเพิ่มขึ้นด้วย ก็คงจะช่วยแบ่งเบาภาระในด้านนี้จากรัฐได้อีกมาก

ข. การประชาสงเคราะห์ จะสงเคราะห์คนยากจน ผู้มีรายได้น้อย เด็กซึ่งไร้ผู้อุปการะ ตลอดจนคนชราซึ่งไร้ที่พึ่ง คนพิการ คนทุพพลภาพ และผู้ประสบภัยพิบัติต่างๆ ให้ได้รับการเลี้ยงดู บำรุงรักษาและสงเคราะห์เท่าที่ควร

บทที่ 3

วงเงินรายรับและรายจ่ายสำหรับงานพัฒนาการเศรษฐกิจด้าน รัฐบาลระหว่าง พ.ศ. 2504-2509

ความสามารถของรัฐบาลที่จะใช้จ่ายดำเนินงานต่าง ๆ ย่อมขึ้นอยู่กับรายได้จากภาษีอากร รายได้ของรัฐวิสาหกิจ การกู้ยืมเงินภายในและภายนอกประเทศ และการช่วยเหลือของต่างประเทศ สำหรับประเทศไทยในหกปีข้างหน้า รัฐบาลมีภาระที่จะต้องใช้จ่ายในกิจการด้านต่าง ๆ อยู่เป็นอันมาก จนเกินกำลังรายได้จากภาษีอากร ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องกะประมาณจำนวนเงินที่รัฐบาลจะพึงได้จากแหล่งต่าง ๆ ที่สำคัญในอนาคต โดยถือหลักการที่จะให้มีรายรับมากที่สุดเท่าที่จะพึงกระทำได้ ภายในขอบเขตของเหตุการณ์แวดล้อม รวมทั้งนโยบายรักษาเสถียรภาพของเงินตรา กับกะประมาณจำนวนรายจ่ายโดยประหยัด เพื่อให้การใช้จ่ายเป็นผลดีแก่พัฒนาการเศรษฐกิจมากที่สุด

รายรับของรัฐบาล

1. รายได้จากภาษีอากรและอื่น ๆ

รายได้จากภาษีอากรและรายได้อื่นๆ ของรัฐบาล ใน พ.ศ. 2503 ประมาณไว้ 6,540 ล้านบาท รายได้ของรัฐบาลจากด้านเหล่านี้ คาดว่าจะเพิ่มในอัตราร้อยละ 5 ต่อปี ตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ดังที่ปรากฏมาแล้วในอดีต แต่เมื่อคำนึงว่า ภาระการใช้จ่ายของรัฐบาลมีอยู่เป็นอันมาก ประกอบกับขอบเขตการกู้ยืมเงินและการช่วยเหลือจากต่างประเทศมีจำกัด จึงคาดว่ารายได้ของรัฐบาลจากภาษีอากรและด้านอื่นๆ ในหกปีข้างหน้า จะไม่พอใช้จ่ายเพื่อทำนุบำรุงประเทศให้ก้าวหน้าไปในระดับที่พึงประสงค์ และขณะเดียวกันก็ไม่พอดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจให้ลุล่วงไปตามจุดหมาย ฉะนั้น รัฐบาลอาจจำเป็นต้องปรับปรุงภาษีอากร เพื่อให้มีรายได้จากภาษีอากรเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 505 ล้านบาท ในระยะ 3 ปีแรก ทั้งนี้ นอกจากจะทำให้รัฐบาลมีรายได้สูงขึ้น สัมพันธ์กับรายจ่ายที่คาดไว้แล้ว ยังเป็นการช่วยมิให้รัฐบาลต้องกู้ยืมเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยมาก จนเป็นผลให้เงินตราขาดเสถียรภาพอีกด้วย การปรับปรุงภาษีอากรในกรณีเช่นนี้เชื่อว่า อยู่ในขอบเขตที่จะพึงกระทำได้ และเมื่อการปรับปรุงใช้ระยะเวลา 3 ปี ภาระของการเสียภาษี ก็จะไม่ตกหนักแก่ประชาชนในปีใดปีเดียว ส่วนรายได้ที่รัฐบาลจะได้รับจากรัฐวิสาหกิจนั้น เชื่อว่าจะไม่มีจำนวนเพิ่มขึ้นเพราะรัฐวิสาหกิจสำคัญๆ ต่างก็มีภาระที่จะต้องขยายและปรับปรุงกิจการด้วยรายได้ของตนเองอยู่มาก หากรายได้จากภาษีอากรเป็นไปดังที่คาด รายได้ของรัฐบาลจากภาษีอากรจะเพิ่มขึ้นปีละ 400-500 ล้านบาท

2. การกู้เงินภายในประเทศ

การกู้เงินภายในประเทศของรัฐบาลจะยึดหลักการที่จะจำกัดการกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทยลงให้อยู่ในระดับอันเหมาะสม เพื่อมิให้เกิดผลในทางที่จะทำให้เงินตราขาดเสถียรภาพ

หรือเกิดสภาพเงินเฟ้ออันจะยังความเสียหายให้แก่การเศรษฐกิจของประเทศ และขณะเดียวกันจะพยายามกู้เงินจากประชาชน โดยการออกพันธบัตรเงินกู้ ในหกปีข้างหน้ารัฐบาลคงจะสามารถขายพันธบัตรให้แก่ประชาชน รวมทั้งธนาคารออมสินได้มีปริมาณเพิ่มขึ้นปีละ 50 ล้านบาท ส่วนการกู้เงินเพิ่มใหม่จากธนาคารแห่งประเทศไทยจะค่อยๆ ลดลงเป็นลำดับ จึงคาดได้ว่าจำนวนเงินกู้ภายในประเทศของรัฐบาล จะมีจำนวนประมาณ 1,100 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2504 และค่อยๆ เพิ่มขึ้นจนมีจำนวน 1,300 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2509 ยอดเงินกู้จากแหล่งต่างๆ แสดงได้ดังนี้

(ล้านบาท)

	2504	2505	2506	2507	2508	2509
1. กู้จากธนาคารแห่งประเทศไทย (ใช้หนี้เก่า)	700	700	700	700	700	700
2. กู้เพิ่มเติมจากธนาคารแห่งประเทศไทย	150	150	150	200	200	200
3. กู้ด้วยการขายพันธบัตรและอื่นๆ	250	300	350	370	400	400

3. การกู้เงินภายนอกประเทศ

ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 ถึง พ.ศ. 2502 รัฐบาลไทยได้กู้เงินจากต่างประเทศมาดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจด้านต่างๆ เป็นจำนวนประมาณ 3,600 ล้านบาท กิจการหลายประเภทที่กู้เงินจากต่างประเทศมาดำเนินงาน ยังคงอยู่ในระหว่างดำเนินงาน จนถึง พ.ศ. 2506 หรือหลังจากนั้น เช่น การก่อสร้างเขื่อนภูมิพล การไฟฟ้ายันฮี และการก่อสร้างระบบโทรคมนาคม เงินกู้ในกรณีนี้ยังต้องเบิกจ่ายต่อไปอีกในอนาคต เป็นจำนวนเงินประมาณ 1,500 ล้านบาท การกู้เงินจากต่างประเทศนี้ นอกจากจะช่วยให้ดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจไปได้แล้ว ยังช่วยให้ประเทศไทยไม่ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศอีกด้วย ในระยะสามปีข้างหน้าประเทศไทยอาจจำต้องกู้เงินจากต่างประเทศประมาณ 1,500 ล้านบาท เพื่อใช้ดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจที่สำคัญและจำเป็น โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโครงการที่ต้องใช้วัสดุและอุปกรณ์จากต่างประเทศ ทั้งนี้จะช่วยให้ประเทศไทยไม่ขาดแคลนเงินตราต่างประเทศในอนาคตอีกด้วย และในระยะสามปีต่อไป อาจจะต้องกู้เงินจากต่างประเทศเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจอีกประมาณ 1,000 ล้านบาท จึงรวมเป็นเงินกู้จากต่างประเทศสำหรับใช้ในพัฒนาการเศรษฐกิจในระยะ 6 ปีทั้งสิ้นประมาณ 4,000 ล้านบาท

4. การช่วยเหลือจากต่างประเทศ

ตั้งแต่ พ.ศ. 2495 ถึง พ.ศ. 2502 ต่างประเทศได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทยทางวิชาการและเศรษฐกิจ นอกเหนือจากการให้กู้ยืมเงิน เป็นจำนวนประมาณ 2,000 ล้านบาท ประเทศไทยยังคงต้องการความช่วยเหลือทำนองนี้ต่อไปอีกในระยะหกปีข้างหน้า เพราะการดำเนินงานหลายด้านยังขาดความรู้และความชำนาญ ประมาณว่ามูลค่าของการช่วยเหลือจากต่างประเทศที่ประเทศไทยต้องการในด้านต่างๆ ในอนาคต จะเป็นมูลค่าเฉลี่ยปีละ 500 ล้านบาทเป็นอย่างน้อย

จำนวนรายรับของรัฐบาลตั้งที่ประมาณข้างต้นแสดงตามแหล่งที่มาได้ ดังนี้

(ล้านบาท)

ประเภทของรายรับ	2501	2505	2506	2507 ^{1/}	2508 ^{1/}	2509 ^{1/}
1. รายได้จากภาษีอากรและรายได้ของรัฐวิสาหกิจ	6,510	7,100	7,600	8,100	8,530	9,000
2. รายได้จากภาษีอากรเพิ่มเนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจร้อยละ 5	325	350	380	430	470	500
3. รายได้จากการปรับปรุงภาษีอากร	235	150	120	-	-	-
4. รวมรายได้ (1+2+3)	7,100	7,600	8,100	8,530	9,000	9,500
5. เงินกู้ภายในประเทศ	1,100	1,150	1,200	1,270	1,300	1,300
6. รวมรายรับภายในประเทศ (4+5)	8,200	8,750	9,300	9,800	10,300	10,800
7. เงินกู้จากต่างประเทศ ^{2/}	4,000					
8. การช่วยเหลือจากต่างประเทศ ^{2/}	3,000					

หมายเหตุ : 1/ ยอดรายรับสำหรับ พ.ศ. 2507 ถึง พ.ศ. 2509 ถือว่าเป็นการกะประมาณขั้นต้น ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงไปได้ เพราะเป็นการคาดคะเนในระยะยาว

2/ เงินกู้จากต่างประเทศและการช่วยเหลือจากต่างประเทศแสดงเป็นจำนวนรวม เพราะในความเป็นจริง จะมีจำนวนเท่าใดในแต่ละปี จะขึ้นอยู่กับความตกลงระหว่างประเทศและการใช้เงิน

รายจ่ายของรัฐบาล

เมื่อคำนึงถึงความจำเป็นของการดำเนินงานพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านต่างๆ และผลประโยชน์ที่ประเทศจะพึงได้รับในทางเศรษฐกิจ กับขอบเขตของรายรับของรัฐบาลดังกล่าวข้างต้นแล้ว การจัดสรรรายจ่ายของรัฐบาลในอนาคตจะเป็นไปตามหลักการดังนี้

1. รายจ่ายที่ไม่เป็นพัฒนาการเศรษฐกิจ

การใช้จ่ายของรัฐบาลที่ไม่ถือว่าเป็นพัฒนาการเศรษฐกิจโดยตรง ได้แก่ การใช้จ่ายในการบริหารราชการของส่วนราชการต่างๆ (การป้องกันประเทศ การพิทักษ์สันติราษฎร์ การยุติธรรมและบริการในด้านบริหารงานอื่นๆ ของประเทศ) และการชำระหนี้เงินกู้กับดอกเบี้ยเงินกู้ การดำเนินงานในด้านเหล่านี้ ย่อมมีผลสะท้อนถึงพัฒนาการเศรษฐกิจ แต่จำต้องถือว่าไม่เป็นพัฒนาการ

เศรษฐกิจ เพราะเป็นกิจการที่รัฐบาลจะต้องดำเนินอยู่โดยปกติ ไม่ว่าจุดหมายของพัฒนาการเศรษฐกิจจะเป็นประการใด มีกิจการบางกรณีที่มีวิสัยทัศน์ได้ยากกว่าเป็นพัฒนาการเศรษฐกิจหรือไม่ กรณีเช่นนี้ ก็จำเป็นต้องอาศัยการพิจารณาวัตถุประสงค์ของกิจการและผลที่จะได้รับว่า ตรงกับความหมายของพัฒนาการเศรษฐกิจเพียงใด การประมาณรายจ่ายที่ไม่เป็นพัฒนาการเศรษฐกิจใน 6 ปีข้างหน้า ได้พยายามประมาณยอดการชำระหนี้ไว้ให้ใกล้เคียงที่สุดเท่าที่จะทำได้ งบประมาณทั่วไปของส่วนราชการต่างๆ ได้กะประมาณเงินเดือนและค่าจ้างเพิ่มร้อยละ 5 ต่อปี โดยอาศัยประสบการณ์ที่เป็นมาแล้วในอดีตเป็นเกณฑ์ ยกเว้นเงินเดือนและค่าจ้างของกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประมาณว่าจะเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 ต่อปีใน 3 ปีแรก เพราะเป็นกระทรวงที่มีข้าราชการมาก ส่วนค่าใช้จ่ายในการบริหารงานทั่วไปอื่นๆ ได้กำหนดไว้ใกล้เคียงกับจำนวนใน พ.ศ. 2503 แต่ก็ได้ประมาณเงินไว้ให้เพื่อการขยายงานต่างหากอีกจำนวนหนึ่ง

2. รายจ่ายที่เป็นพัฒนาการเศรษฐกิจ

รายจ่ายที่เป็นพัฒนาการเศรษฐกิจ ได้แก่ รายจ่ายของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่มีโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจ ระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 รายจ่ายเหล่านี้ได้รวบรวมจากยอดการใช้จ่ายตามโครงการเหล่านั้นเป็นปีๆ ไป โดยได้ปรับปรุงยอดของการใช้จ่ายตามความเหมาะสม กำลังเงินและจุดหมายกับนโยบายของพัฒนาการเศรษฐกิจ บางโครงการที่ไม่เร่งด่วนและยังมีความจำเป็นน้อยหรือควรจะได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงใหม่ก็ระงับไว้ก่อน หรือยกไปตั้งไว้เป็นโครงการสำรองเมื่อการเงินอำนวยให้ก็จะได้ตั้งงบประมาณแผ่นดินให้ ทั้งนี้ได้เสนอเหตุผลไว้ในเอกสารที่ว่าด้วยแนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการเศรษฐกิจแขนงต่างๆ รายจ่ายที่เป็นพัฒนาการเศรษฐกิจนี้ได้รวมและแยกเป็นงบบ่อยๆ ไป ตามแหล่งที่มาของเงิน คือ งบประมาณเศรษฐกิจที่ใช้งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณเศรษฐกิจที่ใช้เงินกู้จากต่างประเทศและงบประมาณเศรษฐกิจที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ในระยะ 3 ปีแรก งบประมาณเศรษฐกิจที่ใช้งบประมาณแผ่นดินมีจำนวนรวมทั้งสิ้นประมาณ 5,500 ล้านบาท ที่ใช้เงินกู้จากต่างประเทศมีจำนวนรวมประมาณ 3,000 ล้านบาท และที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศมีจำนวนรวมประมาณ 1,500 ล้านบาท สำหรับ 3 ปีหลังประมาณในขั้นต้นว่า งบประมาณเศรษฐกิจที่ใช้งบประมาณแผ่นดินจะมีจำนวนรวมประมาณ 8,400 ล้านบาท ที่ใช้เงินกู้จากต่างประเทศจะมีจำนวนรวมประมาณ 1,000 ล้านบาท และที่ได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศจะมีจำนวนรวมประมาณ 1,500 ล้านบาท

ดังที่ประมาณไว้นี้ รายจ่ายจากงบประมาณแผ่นดินของรัฐบาลทั้งสิ้นจะเพิ่มปีละ 500 ล้านบาท ส่วนงบประมาณเศรษฐกิจที่ใช้งบประมาณแผ่นดิน จะเพิ่มปีละ 300 ล้านบาท ส่วนงบประมาณเศรษฐกิจที่เกินกำลังเงิน ก็แยกตั้งไว้เป็นงบประมาณเศรษฐกิจสำรอง

ตารางข้างท้ายเป็นการแสดงยอดรายจ่ายของรัฐบาลทั้งสิ้น จากงบประมาณแผ่นดิน และยอดงบประมาณเศรษฐกิจเป็นรายกระทรวงตามแหล่งที่มาของเงิน อย่างไรก็ตามจำนวนเงินที่

กะประมาณไว้สำหรับดำเนินงานในด้านต่างๆ เป็นรายปีนั้น เป็นการคาดคะเนการใช้จ่าย ซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ตามความจำเป็น ตามสภาพของงบประมาณแผ่นดินและตามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานอันจะพึงปรากฏขึ้น

ตารางที่ 1 : การกะประมาณรายจ่ายของรัฐบาลจากงบประมาณแผ่นดิน ระหว่าง พ.ศ. 2504-2509

(ล้านบาท)

พ.ศ.	2504 ^{1/}	2505	2506	2507	2508	2509
ประเภทรายจ่าย						
1. งบกลาง ^{2/}	1,583	1,594	1,606	1,648	1,679	1,710
2. งบบริหารทั่วไปของส่วนราชการที่ไม่มีพัฒนาการเศรษฐกิจ	1,970	2,014	2,060	2,131	2,153	2,176
3. งบบริหารทั่วไปของส่วนราชการที่มีพัฒนาการเศรษฐกิจ	3,047	3,242	3,434	3,521	3,668	3,814
4. งบพัฒนาการเศรษฐกิจ	1,600	1,900	2,200	2,500	2,800	3,100
5. รวมรายจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน	8,200	8,750	9,300	9,800	10,300	10,800
6. อัตราส่วนงบพัฒนาการเศรษฐกิจเป็นร้อยละของรายจ่ายทั้งสิ้น	19.5	21.7	23.7	25.5	27.2	28.7

หมายเหตุ 1/ เฉพาะ พ.ศ. 2504 ปีงบประมาณมีเพียง 9 เดือน (มกราคม ถึง กันยายน) ยอดรายจ่ายเหล่านี้จึงต้องลดลงตามส่วนจากจำนวนที่แสดงไว้

2/ รายจ่ายในงบกลางส่วนใหญ่เป็นการชำระหนี้

ตารางที่ 2 : งบประมาณการเศรษฐกิจจากงบประมาณแผ่นดินแยกตามสาขาการเศรษฐกิจ พ.ศ. 2504-2509

(ล้านบาท)

ลำดับ	พ.ศ.	2503	3 ปีแรก			3 ปีหลัง		
			2504	2505	2506	2507	2508	2509
	หน่วยราชการ							
1.	งบพัฒนาการเศรษฐกิจ	1,344.98	1,387.97	1,900.00	2,200.00	2,500.00	2,800.00	3,100.00
	งบพัฒนาการเกษตร	413.20	438.12	541.02	572.11	804.67	833.52	822.34
	กระทรวงเกษตร	365.42	374.37	472.00	500.00	642.00	700.00	744.00
	1. กรมกสิกรรม	20.93	24.02	32.31	38.72	18.48	18.80	19.20
	2. กรมการข้าว	17.27	17.28	22.63	24.30	30.05	35.13	40.14
	3. กรมประมง	7.80	4.17	5.42	5.84	6.71	7.33	7.98
	4. กรมปศุสัตว์	20.12	17.10	23.59	24.48	-	-	-
	5. กรมป่าไม้	17.01	23.10	31.78	34.84	20.32	22.29	24.30
	6. กรมชลประทาน	282.29	288.70	343.60	345.70	344.20	346.00	346.00
	7. งบสำรอง	-	-	12.67	26.12	222.24	270.45	306.11
	กระทรวงสหกรณ์	15.62	22.93	25.36	25.27	52.37	56.68	55.88
	1. สำนักงานปลัดกระทรวง	1.85	-	-	-	-	-	-
	2. กรมสหกรณ์พาณิชย์	1.53	2.80	2.80	2.80	8.20	6.70	8.20
	3. กรมสหกรณ์ที่ดิน	10.86	10.18	12.20	13.30	27.30	33.00	30.70
4. กรมสหกรณ์ธนากิจ	1.38	9.95	10.36	9.17	16.87	16.98	16.98	

(ล้านบาท)

ลำดับ	พ.ศ.	2503	3 ปีแรก			3 ปีหลัง		
			2504	2505	2506	2507	2508	2509
	หน่วยราชการ							
	การพลังงานแห่งชาติ	1.98	2.60	3.30	4.00	5.00	6.00	7.00
	1. โครงการแก่งเรียง	-	0.50	0.50	0.50	-	-	-
	2. พัฒนาลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง	0.89	1.72	1.86	1.76	-	-	-
	3. สำรองแหล่งพลังงานภาคใต้	-	0.38	0.35	0.25	-	-	-
	4. สำรองแหล่งพลังงานเบื้องต้น	1.09	-	-	-	3.01	2.56	-
	5. งบสำรอง	-	-	0.59	1.49	1.99	3.44	7.00
	กระทรวงมหาดไทย	56.06	64.32	78.92	72.98	28.33	28.50	28.67
	1. กรมโยธาเทศบาล	56.06	64.32	78.92	72.98	28.33	28.50	28.67
	รัฐวิสาหกิจ	351.30	337.00	161.80	106.80	-	-	-
	1. องค์การอาหารสำเร็จรูป	2.70	4.10	2.80	2.80	-	-	-
	2. บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจฯ	200.00	185.00	80.00	65.00	-	-	-
	3. การไฟฟ้าอันฮี	52.00	51.40	5.00	-	-	-	-
	4. องค์การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค	65.00	36.00	36.00	6.00	-	-	-
	5. การไฟฟ้านครหลวง	17.50	29.00	38.00	33.00	-	-	-
	6. โรงงานน้ำมันบางจาก	-	12.50	-	-	-	-	-
	7. โรงงานน้ำมันฝาง	13.30	14.00	-	-	-	-	-
	8. องค์การแก้ว	0.80	5.00	-	-	-	-	-

(ล้านบาท)

ลำดับ	พ.ศ.	2503	3 ปีแรก			3 ปีหลัง		
			2504	2505	2506	2507	2508	2509
	หน่วยราชการ							
3.	งบพัฒนาการคมนาคม	326.59	318.70	617.62	750.23	812.19	908.53	1,031.65
	กระทรวงคมนาคม	237.42	181.51	472.00	570.00	550.00	670.00	800.00
	1. สำนักงานปลัดกระทรวง	-	5.10	-	-	-	-	-
	2. กรมการขนส่ง	19.15	13.30	78.20	55.44	45.56	40.67	39.43
	3. กรมทางหลวงแผ่นดิน	195.25	151.00	218.60	240.30	227.60	216.60	213.60
	4. กรมไปรษณีย์โทรเลข	23.02	12.10	13.30	14.10	8.50	9.10	9.80
	5. งบสำรอง	-	-	161.90	260.16	268.34	403.63	537.17
	กระทรวงมหาดไทย	24.50	40.00	61.22	62.73	82.46	96.03	104.05
	1. กรมโยธาเทศบาล							
	บูรณะและก่อสร้างทางหลวงจังหวัด							
	และชนบท	24.50	40.00	61.22	62.73	82.46	96.03	104.05
	รัฐวิสาหกิจ	64.67	97.20	84.40	117.50	179.73	142.50	127.60
	1. การท่าเรือแห่งประเทศไทย	30.87	85.70	31.70	26.70	55.73	33.20	24.70
	2. การรถไฟแห่งประเทศไทย	33.80	11.50	52.70	90.80	124.00	109.30	102.90

(ล้านบาท)

ลำดับ	พ.ศ.	2503	3 ปีแรก			3 ปีหลัง		
			หน่วยราชการ	2504	2505	2506	2507	2508
4.	งบพัฒนาการสังคม	188.59	202.10	346.09	447.25	470.85	535.21	599.82
	กระทรวงศึกษาธิการ	85.39	101.25	200.00	275.00	300.00	325.00	350.00
	สภาการศึกษาแห่งชาติ	34.66	33.75	55.00	67.00	75.00	85.00	100.00
	กระทรวงสาธารณสุข	52.43	48.96	70.33	83.07	93.58	125.21	149.82
	1. กรมการแพทย์	17.82	20.70	29.19	35.07	41.58	52.11	58.02
	2. กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์	1.68	0.38	0.50	0.50	2.00	2.00	4.50
	3. กรมอนามัย	32.93	27.88	40.64	47.50	50.00	71.10	87.30
	กระทรวงมหาดไทย	16.11	18.14	20.76	22.18	2.27	-	-
	1. กรมประชาสงเคราะห์	16.11	18.14	20.76	22.18	2.27	-	-
	5.	งบพัฒนาการพาณิชย์	-	7.00	8.00	2.00	-	-
กระทรวงเศรษฐกิจ		-	7.00	8.00	2.00	-	-	-
1. กรมการค้าภายใน		-	7.00	8.00	2.00	-	-	-
2. กรมการค้าต่างประเทศ		-	-	-	-	-	-	-
3. กรมการขนส่ง		-	-	-	-	-	-	-
6.	งบสำรองกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ	-	-	119.64	223.40	358.03	467.21	586.52

หมายเหตุ : ตัวเลขปี 2503 เป็นตัวเลขตามงบประมาณ

ตัวเลขปี 2504 เป็นการประมาณรายจ่ายสำหรับมกราคมถึงกันยายน

ตารางที่ 3 : การประมาณเงินกู้จากต่างประเทศเพื่อพัฒนาการเศรษฐกิจ พ.ศ. 2504-2509

(ล้านบาท)

รายการเงินกู้จาก ต่างประเทศ	พ.ศ. แหล่ง เงินกู้	3 ปีแรก				3 ปีหลัง				ยอดเงิน กู้ทั้งสิ้น	หมายเหตุ
		2504	2505	2506	รวม	2507	2508	2509	รวม		
ยอดกะประมาณเงินกู้ จากต่างประเทศ		904.3	1,239.5	937.2	3,081.0	415.8	251.2	128.4	795.4	3,876.4	
ก. เงินที่ขอกู้ได้แล้ว		573.0	547.0	380.0	1,500.0	40.0	-	-	40.0	1,540.0	เป็นเงินกู้ซึ่งได้รับแล้ว แต่ ยังค้างการเบิกจ่าย
1. เชื้อนภูมิพล (ยันฮี)	IBRD	320.0	320.0	320.0	960.0	-	-	-	-	960.0	เบิกจ่ายจนถึง 2503 เป็น เงิน 360 ล้านบาท
2. การไฟฟ้ายันฮี (นนทบุรี)	EXIM	120.0	60.0	-	180.0	-	-	-	-	180.0	เบิกจ่ายจนถึง 2503 เป็น เงิน 100 ล้านบาท
3. การเปลี่ยนระบบไฟฟ้า (การไฟฟ้านครหลวง)	DLF	100.0	60.0	60.0	220.0	40.0	-	-	40.0	260.0	เบิกจ่ายจนถึง 2503 เป็น เงิน 140 ล้านบาท
4. โทรคมนาคม (กระทรวงคมนาคม)	EXIM	33.0	107.0	-	140.0	-	-	-	-	140.0	กู้ได้แล้ว แต่ยังมีได้ เบิกจ่าย

(ล้านบาท)

พ.ศ.	แหล่ง เงินกู้	3 ปีแรก				3 ปีหลัง				ยอดเงิน กู้ทั้งสิ้น	หมายเหตุ
		2504	2505	2506	รวม	2507	2508	2509	รวม		
	รายการเงินกู้จาก ต่างประเทศ										
ข.	เงินที่กำลังเจรจาขอ กู้	331.3	692.5	557.2	1,581.0	375.8	251.2	128.4	755.4	2,336.4	
	การพลังงาน										
	1. ลำพวา (กรมชลประทาน)	126.2	19.7	10.4	156.3	12.7	-	-	12.7	169.0	
	2. ลำพระเพลิง (กรมชลประทาน)	46.0	29.1	16.4	91.5	4.0	-	-	4.0	95.5	
	3. แม่แตง (กรมชลประทาน)	12.6	24.0	31.2	67.8	55.2	96.0	96.0	247.2	315.0	
	4. องค์การลิกไนท์ที่กระบี่	-	200.0	50.0	250.0	-	-	-	-	250.0	
	การเกษตร										
	5. องค์การลิกไนท์ที่แม่เมาะ (โรงงานทำปุ๋ย)	-	100.0	100.0	200.0	60.0	-	-	60.0	260.0	
	การคมนาคม										
	6. สร้างถนนสายชุมพร- นครศรีธรรมราช	35.2	96.0	96.0	227.2	48.0	44.8	-	92.8	320.0	
	7. สร้างทางสายกรุงเทพฯ- นครปฐม	35.0	35.0	-	70.0	-	-	-	-	70.0	
	8. สร้างทางรถไฟสาย แก่งคอย-บัวใหญ่	51.3	133.5	123.8	308.6	86.3	9.8	9.8	105.9	414.5	
	9. ปรับปรุงการรถไฟ	25.0	55.2	129.4	209.6	109.6	109.6	22.6	232.8	442.4	

ตารางที่ 4 : งบประมาณมูลค่าการช่วยเหลือจากต่างประเทศ พ.ศ. 2504-2509

(ล้านบาท)

พ.ศ.	3 ปีแรก				3 ปีหลัง			
	2504	2505	2506	รวม	2507	2508	2509	รวม
แขนงเศรษฐกิจ								
ยอดงบประมาณการช่วยเหลือ	517.56	518.78	503.00	1,539.34	504.60	501.80	500.00	1,506.40
1. การเกษตร	25.83	27.23	32.00	85.06	31.50	26.35	24.40	82.25
2. อุตสาหกรรม	13.45	10.51	13.86	37.82	13.60	11.25	11.70	36.55
3. การคมนาคม	374.60	385.12	357.64	1,117.36	352.00	370.00	380.80	1,102.80
4. การศึกษา	17.09	16.04	15.66	48.79	10.50	11.25	11.70	33.45
5. การสาธารณสุข	59.76	64.93	65.04	189.73	76.30	62.80	51.70	190.80
6. อื่นๆ	26.83	14.95	18.80	60.58	20.70	20.15	19.70	60.55

ตารางที่ 5 : งบลงทุนจากรายได้ของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2504-2506-2509

(ล้านบาท)

เลข ที่	ชื่อโครงการ	พ.ศ.			รวม	2507	2508	2509	รวม	ยอดรวม	หมายเหตุ
		2504	2505	2506	3 ปี แรก				3 ปีหลัง	6 ปี	
	ยอดรวม	139.2	122.0	78.4	339.6	64.6	29.1	25.0	118.7	458.3	
1.	องค์การแก้ว	5.0	-	-	5.0	-	-	-	-	5.0	
2.	องค์การพอกหนัง	1.6	3.6	2.3	7.5	-	-	-	-	7.5	
3.	องค์การสะพานปลา	0.4	0.4	0.4	1.2	0.4	0.4	0.4	1.2	2.4	
4.	องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้	3.0	-	-	3.0	-	-	-	-	3.0	
5.	โรงงานยาสูบ สร้างโรงงานยาสูบ 4 และ โรงพยาบาล	43.0	28.5	0.1	71.6	-	-	-	-	71.6	
6.	องค์การโทรศัพท์ โครงการปรับปรุงและ ขยายกิจการโทรศัพท์ 20,500 เลขหมาย	26.9	31.3	21.5	79.7	22.6	-	-	22.6	102.3	
7.	การทำเรือแห่งประเทศไทย	14.4	18.7	10.4	52.5	20.5	21.5	22.6	64.6	117.1	
8.	การรถไฟแห่งประเทศไทย	39.3	39.3	34.5	113.1	21.1	7.2	2.0	30.3	143.4	
9.	โรงงานกระสอบป่านบางกระสอบ	5.4	-	-	5.4	-	-	-	-	5.4	
10.	โรงพิมพ์ตำรวจ	0.2	0.2	0.2	0.6	-	-	-	-	0.6	

ตารางที่ 6 : งบประมาณการเศรษฐกิจจากแหล่งต่าง ๆ พ.ศ. 2504-2509

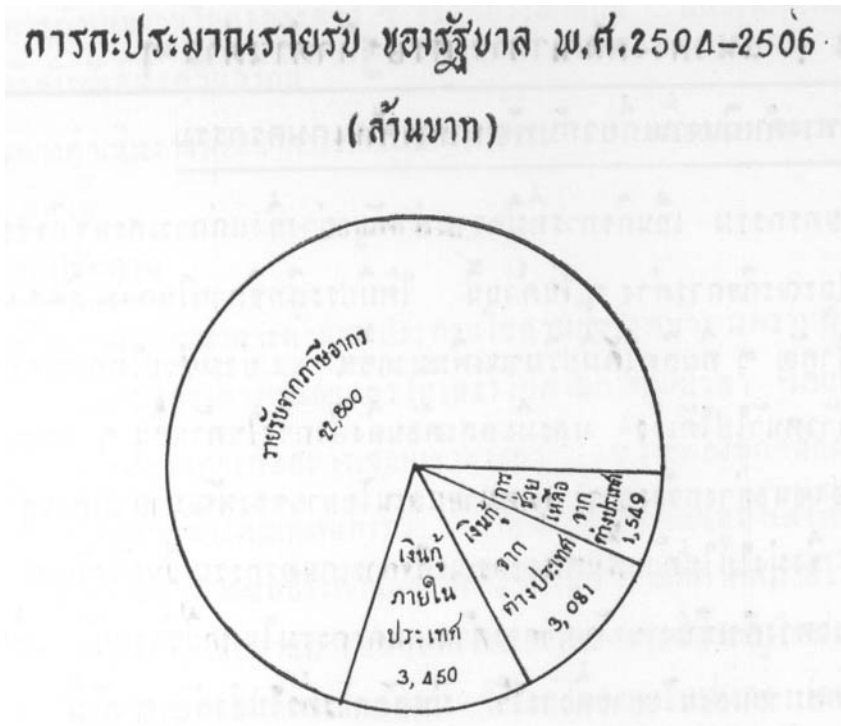
(ล้านบาท)

รายการ	พ.ศ.	3 ปีแรก				3 ปีหลัง				ยอดรวม 6 ปี
		2504	2505	2506	รวม	2507	2508	2509	รวม	
ยอดรวมงบประมาณการเศรษฐกิจ จากแหล่งต่าง ๆ		2,949.03	3,780.28	3,718.60	10,447.91	3,485.00	3,582.10	3,753.40	10,820.50	21,268.41
1. ยอดรายจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน		1,387.97	1,900.00	2,200.00	5,487.97	2,500.00	2,800.00	3,100.00	8,400.00	13,887.97
2. ยอดงบประมาณเงินกู้จากต่างประเทศ		904.30	1,239.50	937.20	3,081.00	415.80	251.20	128.40	795.40	3,876.40
3. ยอดงบประมาณการช่วยเหลือจาก ต่างประเทศ		517.56	518.78	503.00	1,539.34	504.60	501.80	500.00	1,506.40	3,045.74
4. ยอดงบประมาณการลงทุนจากรายได้ ของรัฐวิสาหกิจ		139.20	122.00	78.40	339.60	64.60	29.10	25.00	118.70	458.30

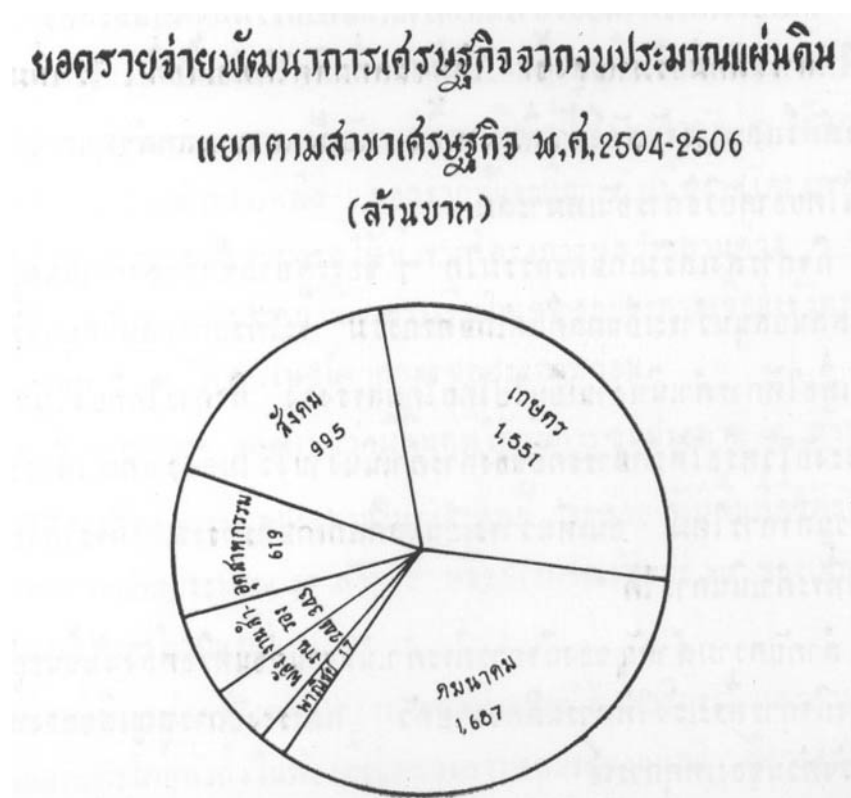
หมายเหตุ

1. ยอดรายจ่ายจากงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ. 2504 เป็นการกระประมาณรายจ่ายสำหรับมกราคมถึงกันยายน
2. ยอดการกระประมาณสำหรับ 3 ปีหลังยังไม่แน่นอน

การกะประมาณรายรับของรัฐบาล พ.ศ. 2504 - 2506

ยอดรายจ่ายพัฒนาการเศรษฐกิจจากงบประมาณแผ่นดิน
แยกตามสาขาเศรษฐกิจ พ.ศ.2504 - 2506

บทที่ 4

แนวทางพัฒนาการเศรษฐกิจด้านต่าง ๆ

1. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านเกษตรกรรม

เกษตรกรรม เป็นกิจการที่มีความสำคัญอย่างยิ่งแก่การเศรษฐกิจของประเทศ การฟื้นฟูบูรณะกิจการต่างๆ ในด้านนี้ ให้มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง และให้ผลิตผลสำคัญๆ ที่ผลิตได้มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น ย่อมช่วยให้การเศรษฐกิจของประเทศก้าวหน้าไปได้เร็ว และมีผลสะท้อนถึงกิจการในด้านอื่นๆ ตลอดจนรายได้ของประชาชนอย่างกว้างขวาง จุดหมายและนโยบายของพัฒนาการเศรษฐกิจในหกปีข้างหน้า จึงมุ่งไปในด้านฟื้นฟูและบูรณะกิจการเกษตรกรรมเป็นอันดับแรก

แนวทางดำเนินงานพัฒนาการด้านเกษตรกรรมในหกปีข้างหน้า เพื่อให้บรรลุผลตามจุดหมายและนโยบายที่วางไว้ มีหลักการทั่วไปสำคัญๆ ดังนี้

1. เพิ่มประสิทธิภาพของการผลิตด้านเกษตรกรรมทั้งพืชและสัตว์ โดยปรับปรุงให้การผลิตมีปริมาณสูงขึ้น ให้พืชผลที่ผลิตได้ต่อเนื้อที่ 1 ไร่เพิ่มขึ้น ให้มีการเลี้ยงสัตว์และการจับสัตว์น้ำเพิ่มมากขึ้น กับทั้งพยายามลดต้นทุนการผลิตให้ต่ำลง ทั้งนี้โดยอาศัยวิธีการอันเหมาะสม

2. กิจการส่งเสริมเกษตรกรรมใดๆ ของรัฐบาลซึ่งกำลังดำเนินอยู่ในขณะนี้ที่มีเหตุผลสนับสนุนว่าจะเป็นผลดีแก่เกษตรกรรม จะได้รับการสนับสนุนให้ขยายตัวออกไป เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยได้ผลจริงจัง กิจการใดที่ยังไม่แน่ว่าจะได้ผลก็อาจจะจับไว้หรือให้รักษาระดับของการดำเนินงานไว้ในอัตราเดิม เพื่อรอดูผลงานก่อน ส่วนกิจการใหม่ อันเห็นว่าจะเป็นผลดีแก่เกษตรกรรม ก็จะได้ริเริ่มขึ้นในเมื่อพร้อมที่จะดำเนินการได้

3. ลำดับความสำคัญของกิจการที่จะดำเนินงานก่อนหรือหลังนั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญของกิจการที่จะเร่งให้การผลิตขยายตัว และระงับการสูญเสียของทรัพยากรกับความเร่งด่วนของเหตุการณ์

4. การดำเนินงานในกิจการต่างๆ จะให้ประสานกัน และให้มีอัตราส่วนของการขยายตัวสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน

แนวทางดำเนินงานพัฒนาการด้านเกษตรกรรม เมื่อแยกกล่าวเป็นสาขาสำคัญๆ มีดังนี้

(1) การชลประทาน

การดำเนินงานพัฒนาการด้านชลประทานในสามปีข้างหน้า มีความมุ่งหมายที่จะเร่งดำเนินงานตามโครงการที่มีอยู่แล้วให้เสร็จไปตามกำหนดเวลา โดยเฉพาะคือการทำงานตามโครงการก่อสร้างเขื่อนเจ้าพระยา ซึ่งจะต้องขุดคลองส่งน้ำให้สมบูรณ์ เพื่อจะได้จ่ายน้ำให้แก่เกษตรกร กับก่อสร้างเขื่อนภูมิพลให้แล้วเสร็จ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การชลประทานและพลังงานไฟฟ้าตามที่คาดหมายไว้ ในระยะสามปีหลังจะเริ่มดำเนินการชลประทานตามโครงการที่สำคัญใหม่ๆ อันจะเป็นประโยชน์แก่เกษตรกรหลายโครงการ ได้แก่ โครงการแม่แตง (เชียงใหม่) โครงการทุ่งกำแพงเพชร (นครสวรรค์) การขยายและปรับปรุงโครงการทุ่งฝั่งตะวันตก (อยุธยา) โครงการแม่กลองใหญ่ (กาญจนบุรี) โครงการเสาชง (นครศรีธรรมราช) กับโครงการภาคตะวันออก-เฉียงเหนือ ซึ่งมีงานสำคัญๆ ได้แก่ โครงการลำปางและโครงการลำพระเพลิง นอกจากนั้นจะมีการดำเนินงานโครงการคันและคูน้ำ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้น้ำจากโครงการชลประทานต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ โครงการคันและคูน้ำนี้ ควรเริ่มในเขตชลประทานเขื่อนเจ้าพระยา และในจังหวัดภาคกลางที่ได้ประโยชน์จากการชลประทานก่อน

ใน พ.ศ. 2503 ประมาณว่ามีพื้นที่ที่ได้รับการชลประทาน 9 ล้านไร่ การดำเนินงานตามโครงการชลประทานในระยะหกปี จะช่วยให้มีพื้นที่ที่ได้รับประโยชน์จากการชลประทานประมาณ 12 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 20 ของเนื้อที่เพาะปลูกทั้งสิ้นของประเทศในขณะนี้

อนึ่ง เมื่อการก่อสร้างตามโครงการชลประทานได้ผลบริบูรณ์ และสามารถจ่ายน้ำให้แก่เกษตรกรโดยทั่วถึงในท้องที่เขตของการชลประทานแล้ว ก็ควรจะได้มีการเก็บค่าน้ำจากเกษตรกรในท้องที่นั้นๆ เป็นค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์การชลประทานด้วย จะเป็นการแบ่งเบาค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาของรัฐบาลได้เป็นอันมาก เพราะค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษานับวันจะเพิ่มมากขึ้นทุกที โดยวิธีนี้รัฐบาลจะสามารถเจียดจ่ายเงินไปก่อสร้างงานชลประทานให้กว้างขวางยิ่งขึ้นไปอีกได้

(2) การค้นคว้า ทดลอง และส่งเสริมการเพาะปลูก

การค้นคว้า ทดลอง และส่งเสริมการเพาะปลูกพืชต่างๆ ซึ่งรัฐบาลดำเนินงานอยู่นั้น จำต้องได้รับการปรับปรุงให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และให้ขยายผลงานถึงเกษตรกรได้กว้างขวางในอนาคต จึงจะช่วยให้การเพาะปลูกพืชผลดำเนินไปได้ตามวิชาการสมัยใหม่ มีประสิทธิภาพในการผลิตสูง และมีต้นทุนในการผลิตต่ำลง กิจกรรมเหล่านี้ส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานอยู่แล้ว โดยกรมการข้าว กรมการข้าว อันได้แก่ งานค้นคว้าทดลอง และส่งเสริมการปลูกข้าว กาแฟ พริกไทย ข้าวโพด ปอฝ้าย กับพืชไร่ และผลไม้อื่นๆ งานสำรวจค้นคว้าดินและปุ๋ยกับงานสำรวจค้นคว้าศัตรูพืชและพืชราก ในระยะหกปีข้างหน้ากิจกรรมเหล่านี้จะได้รับงบประมาณดำเนินงานอย่างได้ผล สิ่งสำคัญประการแรกในการปรับปรุง คือ การสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีจำนวนเพิ่มขึ้นพอแก่การปฏิบัติงาน เจ้าหน้าที่เหล่านี้ก่อนจะได้บรรจุเข้าเป็นเจ้าพนักงาน จะได้รับการอบรมและฝึกฝนในงานนั้นๆ ประมาณสองปี ส่วนเจ้าหน้าที่ธุรการทั้งในส่วนกลางและส่วน

ภูมิภาคนั้น เห็นว่ามีพอเพียงแล้ว จึงไม่ควรเพิ่มขึ้นอีก สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งในการปรับปรุง ได้แก่ การวางรูปงานให้เหมาะสมแก่การปฏิบัติงาน และการขยายผลงานให้ถึงเกษตรกร การดำเนินงาน ทั้งนี้เป็นเรื่องเทคนิค ซึ่งกรมและกระทรวงทราบอุปสรรคและวิธีแก้ไขเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในด้านการค้นคว้าทดลองชั้นพื้นฐานนั้น จะตั้งสถาบันเกษตรวิจัยแห่งชาติขึ้นในสวนกลาง เพื่อเป็นศูนย์รวมการค้นคว้าและทดลองด้านเกษตรกรรมชั้นพื้นฐาน ทั้งนี้จะเป็นการช่วยให้งานวิจัยของกรมต่างๆ ดำเนินไปได้โดยสะดวกและได้ผลดียิ่งขึ้น เพราะศูนย์จะเป็นแหล่งที่รวบรวมนักวิชาการด้านต่างๆ และอุปกรณ์วิทยาศาสตร์ในด้านต่างๆ ไว้พร้อมมูล แต่การปฏิบัติงานของศูนย์จะให้ได้ดีนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการประสานงานของกรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม นอกจากนี้กระทรวงเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงเศรษฐการจะได้มีการประสานงาน ปรีกษาหารือกันอย่างใกล้ชิดในอันที่จะศึกษาและประมาณการเคลื่อนไหวของตลาดพืชผลที่สำคัญๆ กับกำหนดคุณภาพและมาตรฐานของพืชผลต่างๆ ให้เหมาะแก่การความต้องการของตลาด การประสานงานทำนองนี้ได้ทำอยู่แล้วเกี่ยวกับข้าว จึงจะขยายขอบเขตถึงพืชผลสำคัญอื่นๆ ด้วย แต่การประกันราคาขั้นต่ำของพืชผลนั้น จะต้องได้รับการศึกษาพิจารณาให้รอบคอบ ในหลักการทั่วไป พืชใดที่ผลิตเพื่อใช้ภายในประเทศโดยเฉพาะ ก็อาจมีการรักษาระดับราคาให้แก่ผู้ผลิตได้ ด้วยการกำหนดให้องค์การของรัฐบาลหรือโรงงานรับซื้อในราคาที่เหมาะสม ส่วนพืชที่จำต้องส่งไปจำหน่ายต่างประเทศมีปริมาณมากนั้น การประกันราคาขั้นต่ำจะเป็นผลให้มีการผลิตพืชผลมากเกินไป และแข่งขันกับพืชผลของประเทศอื่นไม่ได้ จึงกลายเป็นผลเสียหายแก่การเศรษฐกิจของประเทศ ถึงแม้จะมีวิธีการกำหนดโควตาปริมาณการผลิตประกอบไปด้วยกี่ย่อมมีภาระทางวิธีการมากมาย ผลที่ได้รับจะไม่คุ้มกัน สำหรับพืชผลเหล่านี้ การรักษาระดับราคาที่ควรกระทำ ได้แก่ การป้องกันมิให้พ่อค้าคนกลางกดราคาพืชผลของผู้ผลิต ให้ต่ำลงจนเกินควร ดังที่รัฐบาลทำอยู่บ้างในเรื่องข้าว เป็นต้น

อนึ่ง งานสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะได้เริ่มขึ้นใน พ.ศ. 2504 คือ การปรับปรุงพันธุ์ยาง ทั้งนี้จะได้ออกพระราชบัญญัติกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และจะได้ลงมือเตรียมเจ้าหน้าที่และแผนงานละเอียดสำหรับดำเนินการปรับปรุงพันธุ์ยางให้เป็นพันธุ์ที่ผลิตน้ำยางได้มากขึ้น การปรับปรุงพันธุ์ยางกว่าจะปรากฏผลให้เห็นทั่วถึง ก็ต้องใช้เวลาประมาณ 6 ปี

หากการปฏิบัติงานในด้านค้นคว้า ทดลองและส่งเสริมได้ดำเนินไปในรูปดังกล่าว ปริมาณการผลิตด้านเกษตรกรรม คงจะเพิ่มขึ้นสูงกว่าที่คาดไว้ในจุดหมายส่วนรวม

(3) การประมงและปศุสัตว์

การดำเนินงานในด้านการประมงของรัฐบาลนั้น จะเน้นหนักไปในการบำรุงและรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ ส่วนการส่งเสริมการประมง เช่น การให้ชาวประมงกู้ยืมเงิน เป็นสิ่งที่พึงกระทำในขอบเขตจำกัด หากการบำรุงและรักษาพันธุ์สัตว์น้ำได้ดำเนินไปโดยได้ผลและตลาดมีความต้องการสัตว์น้ำมีปริมาณเพิ่มขึ้น ชาวประมงจะสามารถจับสัตว์น้ำได้เพิ่มขึ้นพอแก่ความต้องการ

การดำเนินงานในด้านการปศุสัตว์ของรัฐบาล จะเน้นหนักไปในด้านการบำรุงพันธุ์ สัตว์กับการป้องกันและกำจัดโรคระบาดสัตว์เป็นอันดับแรก งานเหล่านี้กรมปศุสัตว์ได้ดำเนินงานอยู่ แล้วในปัจจุบัน ในระยะ 6 ปีข้างหน้า จะดำเนินงานที่ได้กระทำอยู่แล้วต่อไป โดยปรับปรุงกิจการ เหล่านี้ให้ปรากฏผลดียิ่งๆ ขึ้น

อนึ่ง การเลี้ยงสัตว์เป็นกิจการที่อาจจะขยายตัวได้กว้างขวาง เพราะมีตลาดปรากฏ อยู่แล้ว และจะเป็นกิจการที่เพิ่มรายได้ของประชาชนที่สำคัญมากในอนาคต แต่วิธีการเลี้ยงสัตว์ของ ประเทศไทยยังไม่ได้รับการบำรุงส่งเสริมเท่าที่ควรใน 6 ปีข้างหน้า จะได้พยายามส่งเสริมการ เลี้ยงสัตว์สำหรับบริโภคให้กว้างขวางมากกว่าปัจจุบัน เพื่อใช้บริโภคภายในประเทศ และส่งไป จำหน่ายต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น เพื่อที่จะให้งานนี้ลุล่วงไปสมความมุ่งหมาย อาจจำเป็นต้องมีการวาง รูปงานใหม่ ในอันที่จะส่งเสริมการเลี้ยงสัตว์ให้ได้ผลจริงจัง

(4) การป่าไม้และการจัดสรรที่ดิน

ประเทศไทยมีเนื้อที่ทั้งหมด 320 ล้านไร่ เป็นเนื้อที่เพาะปลูกในปัจจุบัน 60 ล้านไร่ และเนื้อที่ป่า 187 ล้านไร่ ในจำนวนเนื้อที่เพาะปลูกนี้ มีเกษตรกรทำมาหาเลี้ยงชีพอยู่เกือบ 20 ล้าน คน ซึ่งในจำนวนนี้ร้อยละ 13 ไม่มีที่ทำไร่นาของตนเอง และมีบางส่วนจำนวนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคน รวมทั้งชาวเขาด้วย ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง เคลื่อนที่ทำลายป่าไม้ของชาติอยู่เรื่อย ลักษณะของการ เพาะปลูกในปัจจุบัน ก็เป็นวิธีเพิ่มปริมาณการผลิต โดยการขยายเนื้อที่ออกไป ประกอบกับมีการ บุกรุก ลักลอบตัดฟันไม้มีค่าเป็นจำนวนมาก โดยเหตุนี้ป่าอันเป็นทรัพยากรสำคัญของชาติที่ให้ความ อุดมสมบูรณ์แก่ที่ดินเป็นแหล่งเกิดของน้ำ และเป็นแหล่งผลิตไม้ต้องถูกทำลายหมดไปในอัตราอันสูง เกินสมควร และจะเป็นผลร้ายต่อการเศรษฐกิจของประเทศในที่สุด ความจำเป็นทางเศรษฐกิจของ ประเทศชั้นแรก จึงได้แก่การจำแนกประเภทที่ดินออกเป็นที่ทำมาหากินและป่าสงวนทั่วประเทศ กับ การจัดสรรที่ดินให้ประชาชน ซึ่งไม่มีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง จำนวนไม่ต่ำกว่า 1 ล้านคน

การดำเนินงานในด้านนี้

จึงมีวิธีการดังต่อไปนี้

1. ให้กรมที่ดิน กรมป่าไม้ และกรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการจำแนกที่ดิน ทั่วประเทศ เพื่อให้มีเขตป่าสงวนในขั้นต้นนี้ประมาณ 250,000 ตารางกิโลเมตร หรือ 156 ล้านไร่ เวลานี้มีเขตที่เป็นป่าอยู่ 187 ล้านไร่ ผลของการจำแนกประเภทที่ดิน จะทำให้มีเนื้อที่จัดสรรให้ เกษตรกรได้เพิ่มขึ้นประมาณ 30 ล้านไร่ ในหกปีข้างหน้าควรจะดำเนินการจำแนกประเภทที่ดินให้ สำเร็จบริบูรณ์ได้

2. สงวนป่าไม้ไว้เป็นสมบัติของชาติเป็นเนื้อที่ 156 ล้านไร่ หรือประมาณ 250,000 ตารางกิโลเมตร ต่อไปเมื่อมีผลเมืองเพิ่มขึ้นก็อาจลดลงได้เหลือ 125 ล้านไร่ หรือประมาณ 200,000 ตารางกิโลเมตร แยกเป็นป่าต้นน้ำลำธาร 100,000 ตารางกิโลเมตร และป่าไม้ผลิตผล 100,000 ตารางกิโลเมตร ในหกปีข้างหน้าได้กำหนดงบประมาณให้กรมป่าไม้ สำหรับบำรุงรักษาป่า

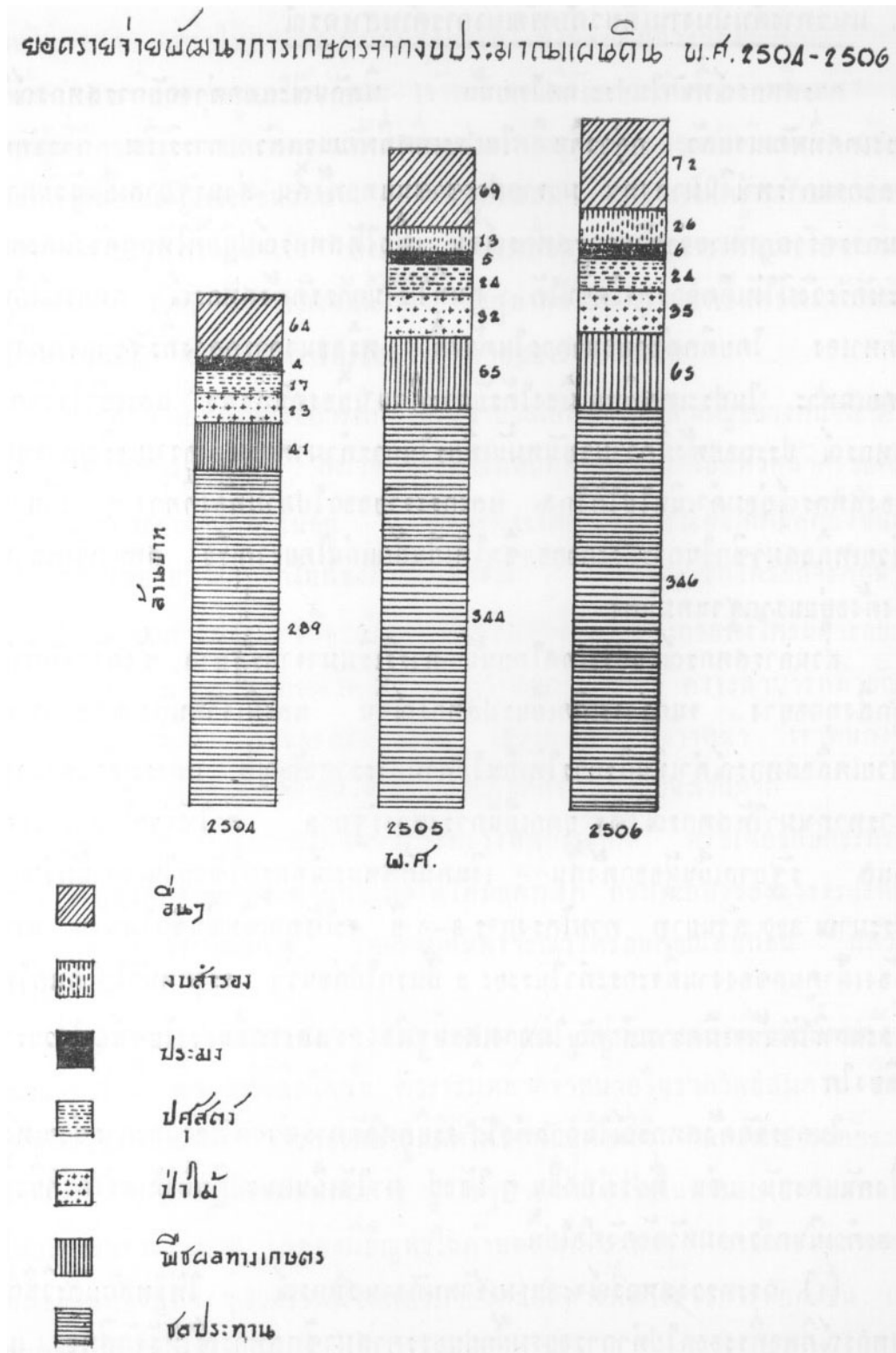
คุ้มครองสงวนป่า และปลูกป่าเป็นจำนวนที่พอเพียงแก่การปรับปรุงการดำเนินงานให้ได้ผลตาม
ความมุ่งหมาย

อนึ่ง การส่งเสริมให้ใช้เชื้อเพลิงอื่นแทนฟืน เช่น ลิกไนท์ฯ เป็นต้น ก็เป็นทางช่วย
สงวนป่าไปในตัวได้อย่างดีวิธีหนึ่ง

3. จัดสรรที่ดินให้ประชาชนที่ประสงค์จะทำการเพาะปลูก แต่ไม่มีที่ดินของ
ตนเอง เป็นเนื้อที่ 30 ล้านไร่ในอนาคต เมื่อประชาชนต้องการที่ดินทำการเพาะปลูกเพิ่มขึ้นอีก ก็ยังมี
ที่ดินสำรองอยู่อีก 3 0 ล้านไร่

การจำแนกประเภทที่ดิน และการสงวนป่าไม้ เป็นงานพัฒนาการเศรษฐกิจที่
เร่งด่วน อันมีความสำคัญเป็นอันดับแรก และจำต้องเร่งให้ดำเนินไปโดยได้ผลในระยะหกปีข้างหน้า
แต่งงานด้านนี้จำเป็นต้องมีการร่วมมือและประสานงานระหว่างกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตร
อย่างใกล้ชิด ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กฎหมายเกี่ยวกับที่ดินและป่าไม้ จะได้รับการปรับปรุง
แก้ไขให้เหมาะสมกับสภาพของเหตุการณ์เป็นต้นว่า แก้ไขพระราชบัญญัติป่าไม้ โดยเพิ่มโทษ
ผู้ละเมิดให้หนักกว่าเดิม แก้ไขพระราชบัญญัติป่าสงวน เพื่อห้ามบุกรุกที่ดินของรัฐ โดยถือว่าการ
สงวนป่าไม้มิใช่หน้าที่ของกรมป่าไม้ฝ่ายเดียว แต่ส่วนราชการอื่นย่อมมีหน้าที่รับผิดชอบด้วย
นอกจากนี้จะมีกฎหมายว่าด้วยธรรมชาติอุทยานและสงวนพันธุ์สัตว์ป่า กับมีวิธีการจำแนกและ
จ ด ส ร
ที่ดินตามทางหลวงที่เปิดใหม่ ก่อนที่ประชาชนจะเข้าบุกเบิก อนึ่ง การปฏิบัติงานตามแนวทาง
ดังกล่าวรวมทั้งการรักษากฎหมายต่าง ๆ ที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จำต้องได้รับความเอาใจใส่จาก
เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง จึงจะบังเกิดผลสมความมุ่งหมาย โดยถือจุดหมายที่ได้กล่าวข้างต้น
เป็นหลัก เกี่ยวกับการสำรวจและสงวนป่า การบำรุงและปลูกสร้างป่า และการทดลองค้นคว้า
เกี่ยวกับป่าไม้นั้น ก็จะสนับสนุนให้ดำเนินงานได้เต็มกำลัง เพื่อให้การสงวนและบำรุงป่าไม้ได้ผลใน
ระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจหกปีข้างหน้า

ยอดรายจ่ายพัฒนาการเกษตรจากงบประมาณแผ่นดิน พ.ศ.2504 - 2506

2. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสหกรณ์

การสหกรณ์ที่จัดในประเทศไทยนั้น มีลักษณะแตกต่างกับการสหกรณ์ในประเทศที่พัฒนาแล้ว กล่าวคือ ในประเทศที่พัฒนาแล้ว การริเริ่ม การจัดตั้ง ตลอดจนการหาเงินมาลงทุน มาจากประชาชนแทบทั้งสิ้น ส่วนรัฐบาลเป็นผู้รับภาระในการตรากฎหมายว่าด้วยการสหกรณ์ขึ้น เพื่อให้สหกรณ์ปฏิบัติให้ถูกต้องและคอยระมัดระวังมิให้เกิดการทุจริตขึ้นได้ ทุนที่ใช้ในการจัดตั้งสหกรณ์สหกรณ์เป็นผู้จัดหาเอง โดยติดต่อกับธนาคารในท้องถิ่น หรือธนาคารกลางที่รัฐบาลจัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ ในประเทศที่พลเมืองได้รับการศึกษาเบื้องต้นสูงพอ และเข้าใจวิธีการสหกรณ์ ประกอบทั้งมีความขยันหมั่นเพียรในการทำมาหากิน ความเจริญก้าวหน้าของสหกรณ์ย่อมดำเนินไปได้ไกล และกระจายออกไปตามท้องถิ่นต่างๆ เป็นการช่วยเหลือสมาชิกในการประกอบอาชีพให้เป็นปึกแผ่นโดยรวดเร็ว

สหกรณ์เหล่านั้นจึงตั้งอยู่บนรากฐานที่มั่นคง

ส่วนการสหกรณ์ในประเทศไทยนั้น การริเริ่มมาจากรัฐบาล ซึ่งต้องจัดทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างจนกว่าจะเกิดเป็นรูปสหกรณ์ขึ้น และมีเจ้าพนักงานคอยควบคุมช่วยเหลือสหกรณ์ดำเนินกิจการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ และระเบียบข้อบังคับการหาทุนมาให้สหกรณ์ใช้จ่ายตกเป็นภาระของรัฐบาล ค่าใช้จ่ายในการควบคุมดูแล รัฐบาลเป็นผู้ออกทั้งสิ้น เงินทุนที่สหกรณ์ทุกรูปใช้อยู่ในเวลานี้มีจำนวนประมาณ 320 ล้านบาท ตามโครงการ 3-6 ปี จะใช้ทุนเพิ่มขึ้นอีกไม่น้อย แต่จะต้องเฝ้าดูผลของงานที่จะกระทำในระยะ 2 ปีแรกไปก่อนว่า จะรุดหน้าไปได้แค่ไหน และผลที่ได้นั้นจะมีความสำคัญในทางเศรษฐกิจ และจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมเพียงใด

ในการจัดตั้งสหกรณ์ในกาลต่อไป จะยึดหลักการช่วยตัวเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น ที่ประเทศอื่นๆ ใช้อยู่ มาใช้เป็นแนวปฏิบัติให้เคร่งครัดยิ่งขึ้น และดำเนินการตามหัวข้อดังต่อไปนี้

(1) กระทรวงสหกรณ์จะอบรมเจ้าพนักงานสหกรณ์ ให้รู้หลักและวิธีการสหกรณ์ดีพอที่จะออกไปทำการอบรมฝึกฝนบรรดาสมาชิกสหกรณ์ให้รู้จักสิทธิ และหน้าที่ของตน เพื่อให้สหกรณ์ดำเนินธุรกิจได้ ทั้งนี้จะเป็นการปลดเปลื้องภาระของเจ้าพนักงานที่ควบคุมดูแลให้น้อยลง เจ้าพนักงานที่รับภาระสำหรับการนี้จะเลือกเฟ้นจากผู้ที่มีความรู้ และมีความตั้งใจที่จะช่วยเหลือประชาชนอย่างจริงจัง ถ้าเจ้าพนักงานมีคุณลักษณะเช่นว่านี้ งานอบรมสมาชิกสหกรณ์ให้รู้หลักและวิธีการสหกรณ์จะบรรลุความสำเร็จ ทั้งประชาชนจะเลื่อมใส และจะเห็นประโยชน์ที่ตนจะได้รับ ถ้าดำเนินการถึงขั้นนี้ได้ รัฐบาลก็ไม่ต้องมีความจำเป็นต้องมีเจ้าหน้าที่เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะเป็นการประหยัดรายจ่ายของรัฐบาลด้วย

การศึกษาเบื้องต้นหรือการศึกษาประชาบาลเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับพัฒนาการสหกรณ์ทุกรูป สมาชิกสหกรณ์แทบทุกคนล้วนแต่เป็นหัวหน้าครอบครัว แต่ยังคงขาดการศึกษาเบื้องต้นอยู่ การที่จะให้การสหกรณ์บังเกิดผลดียิ่งขึ้นนั้น จึงอยู่ที่การขยายการศึกษาในท้องถิ่นที่มีสหกรณ์ ถ้าสมาชิกได้รับการศึกษาดีพอที่จะอ่านเอกสารต่างๆ เกี่ยวกับการส่งเสริมอาชีพ ประกอบทั้งได้รับการอบรมฝึกฝนจากเจ้าพนักงานสหกรณ์ให้เข้าใจกิจการสหกรณ์ คงจะสามารถทำ

บัญชีวินิจฉัยเรื่องราวและธุรกิจของสหกรณ์ได้ ในระยะ 3-4 ปีข้างหน้า เจ้าพนักงานสหกรณ์คงจะทำการอบรมฝึกฝนให้สมาชิกปฏิบัติกิจการได้เป็นส่วนมาก

(2) งานระหว่างกรมในสังกัดกระทรวงสหกรณ์ก็ดี หรือเกี่ยวกับกระทรวงทบวงกรมอื่นก็ดี ต้องประสานกันเพื่อให้ได้ผลดีที่สุด กรมที่เกี่ยวข้องควรจะปรึกษาหารือเกี่ยวกับวิธีดำเนินการ โดยร่วมกันพิจารณาให้รอบคอบเสียก่อน แล้วจึงดำเนินการ

(3) การประกอบอาชีพของสมาชิกสหกรณ์ อยู่กับการผลิตพืชผลแทบทั้งสิ้น เมื่อเป็นเช่นนี้พืชผลที่ผลิตได้นั้น ควรจะมีตลาดจำหน่ายในราคาพอสมควร จึงจำต้องแก้ไขระบบการค้าช่วยเหลือผู้ผลิตให้ใช้พันธุ์พืชที่ดี และรักษาระดับราคาของพืชนั้นๆ ให้อยู่ในระดับที่สมควร รัฐบาลได้ใช้จ่ายในการขยายการสหกรณ์ไปแล้วเป็นจำนวนมาก แต่ยังมีปัญหาในด้านตลาดพืชผลอยู่ ฉะนั้นจะให้สหกรณ์ที่มีอยู่ในท้องที่ต่างๆ รวบรวมพืชผลส่งมายังศูนย์กลางที่ทางราชการจัดตั้งขึ้น เพื่อหาทางจำหน่ายต่อไป

กิจการที่เกี่ยวกับการค้าเป็นเรื่องที่ยุ่ยากซับซ้อน แต่ก็มีควมจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้การค้าตกมาอยู่ในมือของคนไทยบ้าง การนี้จะบรรลุความสำเร็จได้ ย่อมต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจของสหกรณ์ หน่วยงานราชการและองค์การที่เกี่ยวข้องเป็นสำคัญ ถ้ามีข้อบกพร่องอย่างใดเกิดขึ้นก็ต้องร่วมกันแก้ไข รัฐบาลได้ลงทุนในงานด้านต่างๆ มากมาย เพื่อส่งเสริมการผลิตพืชผลอย่างกว้างขวาง การหาและขยายตลาดสำหรับพืชผล จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างหนึ่งที่จะต้องดำเนินให้บังเกิดผลดีแก่ผู้ผลิต มิฉะนั้น ผลต่างๆ ที่เกิดจากการลงทุนนั้น จะไปตกอยู่กับพ่อค้า ซึ่งมีพฤติการณ์ในบางกรณีไปในทางเอาเปรียบผู้ผลิต

(4) สหกรณ์ที่มีอยู่ในเวลานี้ จะต้องปรับปรุงงานที่เกี่ยวกับการผลิตเสียใหม่ดังต่อไปนี้

ก. สหกรณ์บำรุงที่ดินที่อยู่ในเขตชลประทาน จะต้องร่วมกันขุดคลองส่งน้ำให้ถึงที่ดินเพาะปลูกของสมาชิก เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ได้รับประโยชน์จากการชลประทานอย่างเต็มที่

ข. ในการใช้พันธุ์ข้าวและพันธุ์พืชไร่ ตลอดจนงานในการใช้ปุ๋ย จะต้องร่วมมือและขอความช่วยเหลือจากกรมที่เกี่ยวข้องของกระทรวงเกษตร เพื่อใช้วิธีผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงและใช้เทคนิคอื่นๆ ในด้านเกษตร เพื่อเพิ่มพูนผลของการผลิตให้สูงขึ้น

ค. สมาชิกสหกรณ์จะต้องมีบทบาทสำคัญในโครงการพัฒนา การท้องถิ่นในเขตของตน โดยร่วมมือร่วมแรงกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง

ง. สหกรณ์พาณิชย์ที่มีอยู่ จะต้องดำเนินงานโดยประสานกับองค์การคลังสินค้าและหน่วยงานที่มีส่วนสัมพันธ์กับการตลาดของผลิตผลเกษตร รวมทั้งการใช้สถานที่อุปกรณ์และเจ้าหน้าที่ร่วมกันเท่าที่จะกระทำได้

3. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอุตสาหกรรม

แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านอุตสาหกรรม แยกกล่าวได้ดังนี้

(1) การสำรวจแร่ น้ำ และธรณีฟิสิกส์

การสำรวจเพื่อหาแหล่งและปริมาณของแร่ น้ำ และการสำรวจธรณีฟิสิกส์ เป็นสิ่งจำเป็นเบื้องต้นของพัฒนาการเศรษฐกิจ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงอันจำเป็นต่างๆ เกี่ยวกับทรัพยากร ธรรมชาติ อันจะเป็นพื้นฐานของการพิจารณาแนวทางพัฒนาการเศรษฐกิจ และจัดทำโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ขณะนี้การสำรวจทางธรณีฟิสิกส์ และการสำรวจแร่ในประเทศไทยยังได้ทำไปน้อยมาก หากการสำรวจเหล่านี้ได้ทำกว้างขวางยิ่งขึ้น ก็จะช่วยให้ทราบแหล่งและปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติสำคัญๆ อันจะเป็นการช่วยให้เกิดการผลิตในด้านต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้น ในบรรดาโครงการต่างๆ ด้านอุตสาหกรรมจะถือว่าการสำรวจแร่ น้ำ และธรณีฟิสิกส์มีความสำคัญเป็นอันดับแรก และจะได้รับการส่งเสริมให้ดำเนินงานไปจนเต็มกำลังของเจ้าหน้าที่ การสำรวจแร่นั้น ในเมื่อมีงบประมาณและเจ้าหน้าที่จำนวนจำกัด ก็จะทำให้การสำรวจแร่ชนิดที่เล็งเห็นว่าจะมีผลในการขยายกิจการอุตสาหกรรมเหมืองแร่ เช่น แร่ฟอสเฟต โปแตสเซียม เกลือธรรมชาติ บ็อกไซต์ และทองแดง เป็นต้น นอกจากนั้นเมื่อการคมนาคมสะดวกขึ้น เอกชนก็จะมีส่วนช่วยทำการสำรวจแร่ให้กว้างขวางขึ้นยิ่งกว่าปัจจุบัน การสำรวจน้ำบาดาลก็เป็นกิจการที่เป็นผลดีแก่พัฒนาการเศรษฐกิจอย่างมากเช่นกัน เพราะปรากฏว่าในท้องที่ชนบทหลายจังหวัดขาดแคลนน้ำใช้และบริโภค โครงการสำรวจน้ำบาดาลนี้ ขณะนี้ได้ดำเนินอยู่แล้วในภาคอีสาน โดยความช่วยเหลือของต่างประเทศในโอกาสต่อไป เมื่อต่างประเทศเลิกการช่วยเหลือ (ประมาณ พ.ศ. 2505) รัฐบาลไทยจะดำเนินงานต่อไป และขยายขอบเขตการดำเนินงานให้รวมถึงท้องที่กั้นดารน้ำในภาคอื่นๆ ด้วย การดำเนินงานตามโครงการนี้จะช่วยให้เกิดผลทางพัฒนาการเศรษฐกิจสำคัญๆ สามประการคือ ได้มีการสำรวจทางธรณีวิทยา มีการสำรวจแหล่งน้ำบาดาล และได้น้ำจากบ่อบาดาล สำหรับประชาชนใช้สอยและบริโภค โดยเหตุนี้กระทรวงอุตสาหกรรม (กรมโลหกิจ) กระทรวงสาธารณสุข (กรมอนามัย) และกระทรวงมหาดไทย (กรมมหาดไทย) จำต้องร่วมกันดำเนินงานอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทย ก็มีความประสงค์จะช่วยให้ประชาชนในท้องที่ชนบทที่กั้นดารน้ำได้มีบ่อน้ำบาดาลใช้อยู่แล้ว

ส่วนการสำรวจธรณีฟิสิกส์ทั่วประเทศนั้น ก็เป็นกิจการสำคัญและจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานขยายขอบเขตของการสำรวจออกไป แต่การดำเนินงานนี้ควรขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศ เพราะยังต้องการความรู้ความชำนาญและอุปกรณ์จากต่างประเทศอยู่มาก

(2) การวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์

งานวิเคราะห์และวิจัยทางวิทยาศาสตร์เป็นกิจการที่จำเป็นเพื่อทดสอบมาตรฐานและคุณภาพของสินค้าอุตสาหกรรม และค้นหาวิธีการใช้ทรัพยากรต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ทาง

อุตสาหกรรมให้ได้ผลมากขึ้น กิจกรรมนี้เป็นงานที่จะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินไปตามโครงการโครงการอีกโครงการหนึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกัน คือ โครงการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ โครงการนี้ จะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินไปตามวิธีการที่กำหนดไว้ในโครงการเช่นกัน ในปัจจุบันและตลอดระยะเวลาระหว่าง พ.ศ. 2504-2506 กิจกรรมที่จะทำตามโครงการพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ จะมีลักษณะเป็นการวิจัยและฝึกเจ้าหน้าที่ อันเป็นการเตรียมรากฐานไว้สำหรับการใช้พลังงานปรมาณูในกิจกรรมต่างๆ อย่างกว้างขวางในอนาคต

(3) การส่งเสริมอุตสาหกรรม

งานส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นงานที่กว้างขวางและเป็นงานที่สำคัญอย่างยิ่ง ในเมื่อรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนเป็นผู้ประกอบกิจการอุตสาหกรรม หลายกระทรวงจะมีส่วนในการร่วมดำเนินงานส่งเสริมอุตสาหกรรม เอกชนจึงจะสามารถขยายการประกอบกิจการอุตสาหกรรมได้กว้างขวางและรวดเร็ว กระทรวงอุตสาหกรรมมีภาระรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการผลิตวัตถุดิบและวิชาการด้านอุตสาหกรรม เพื่อนำออกเผยแพร่ให้ทราบกันทั่วไป กระทรวงเกษตรมีภาระส่งเสริมปริมาณ คุณภาพ และมาตรฐานของพืชผล สัตว์และของป่า ให้เหมาะสมกับการขยายตัวของกิจการอุตสาหกรรม กระทรวงเศรษฐกิจมีภาระในการช่วยให้ความคุ้มครองสินค้าที่ผลิตภายในประเทศ โดยการกีดกันสินค้าเข้าบางประเภทมีระยะเวลาจำกัด หรือโดยวิธีอื่นๆ กระทรวงคมนาคมมีภาระในการจัดบริการความสะดวกในการขนส่ง กระทรวงมหาดไทยและเทศบาลมีภาระในการจัดบริการสาธารณูปโภค เช่น พลังงานไฟฟ้า ประปา และแหล่งอุตสาหกรรม ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม กระทรวงการคลังมีภาระปรับปรุงประเภทและอัตราภาษีอากรให้เหมาะสมแก่การขยายตัวของอุตสาหกรรม และคณะกรรมการพิจารณาเรื่องการลงทุน^{*} มีภาระพิจารณาให้ความช่วยเหลือและความคุ้มครองแก่กิจการอุตสาหกรรมบางประเภทที่สำคัญๆ นอกจากนี้รัฐบาลอาจ

ส่งเสริม

กิจการอุตสาหกรรมโดยวิธีอื่นๆ อีก เช่น การจัดให้มีแหล่งให้กู้ยืมเงิน (บริษัทเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรม) ศูนย์เผยแพร่และแนะนำทางวิชาการ และการให้ความคุ้มครองผู้ที่ประดิษฐ์ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใหม่ๆ เหล่านี้ เป็นต้น

^{*} ค3Dj;ÃÃÃ;ÒÃ³D¹Öéä´éÂ;àÂÖ;ä»â´Â ¾.Ã.º.
Éè§àÉÃÓÁ;ÒÃÅ§·Ø¹à¾×éÍ;Ö¹;ÒÃÍØµÉÒË;ÃÃÃ ¾.È. 2503
µÒÁ ¾.Ã.º. ¹ÖéÁÖ³Dj;ÃÃÃ;ÒÃãËÈè æ×éÍÇèÒ
“ค3Dj;ÃÃÃ;ÒÃÉè§àÉÃÓÁ;ÒÃÅ§·Ø¹
à¾×éÍ;Ö¹;ÒÃÍØµÉÒË;ÃÃÃ;ÒÃ” á¹

ในขณะที่รัฐบาลมีส่วนราชการต่างๆ ดำเนินงานเหล่านี้อยู่แล้วหากการประสานงานระหว่างส่วนราชการเหล่านี้มีมากยิ่งขึ้น ก็ย่อมช่วยให้พัฒนาการด้านอุตสาหกรรมดำเนินไปได้โดยรวดเร็ว

ในบรรดาโครงการส่งเสริมอุตสาหกรรมนั้น การสำรวจวัตถุดิบและอุตสาหกรรมน่าจะได้รับการสนับสนุนให้ดำเนินไปเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับวัตถุดิบ และอุตสาหกรรมมาเผยแพร่แก่ผู้ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับอุตสาหกรรม รวมทั้งผู้ประกอบการอุตสาหกรรม แต่ก่อนที่จะลงมือสำรวจ จะได้ศึกษาวิธีการให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงอันจะเกิดประโยชน์จริงจาง ส่วนการดำเนินงานศูนย์กลางออกแบบจะได้ทำขึ้น โดยความช่วยเหลือจากต่างประเทศส่งผู้เชี่ยวชาญมาให้

นอกจากโครงการดังกล่าวแล้ว ยังมีมาตรการที่รัฐบาลจะได้จัดทำเพื่อช่วยให้การอุตสาหกรรมก้าวหน้ากว้างขวางขึ้นในระยะของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ คือ

(1) จัดให้มีศูนย์ที่เหมาะสมสำหรับเผยแพร่วิชาการด้านอุตสาหกรรม และข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับอุตสาหกรรมแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ทั้งนี้อาจทำได้โดยการปรับปรุงส่วนราชการที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้มีหน้าที่ และมีประสิทธิภาพเหมาะแก่การปฏิบัติงานนี้ และอาจขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศมาร่วมวางรูปงานกับช่วยเหลือทางวิชาการได้ระยะเวลาหนึ่ง

(2) แหล่งให้กู้ยืมสำหรับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ คือ บริษัทเงินทุนเพื่ออุตสาหกรรม แต่บริษัทนี้ยังมีทุนน้อย ไม่พอแก่ความต้องการของอุตสาหกรรมเมื่อบริษัทได้ดำเนินงานไปเป็นที่มั่นคงแล้ว อาจพิจารณาช่วยให้บริษัทได้มีเงินสำหรับให้กู้ยืมเพิ่มมากขึ้น

(3) อำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ด้วยการจัดหาที่ตั้งโรงงาน อันมีบริการคมนาคมและสาธารณูปโภคพร้อมเพรียง

(4) นโยบายพัฒนาการด้านอุตสาหกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมให้เอกชนลงทุนในกิจการอุตสาหกรรม เพื่อให้การส่งเสริมดังกล่าวบรรลุผลสมความมุ่งหมาย รัฐบาลจะไม่ประกอบกิจการขึ้นใหม่หรือขยายกิจการอุตสาหกรรมที่รัฐอำนวยความสะดวกอยู่ในปัจจุบัน ในเมื่อการกระทำนั้นๆ เป็นการแข่งขันกับกิจการที่เอกชนกระทำอยู่ นอกจากนั้นกิจการอุตสาหกรรมใดที่สมควรจะให้เอกชนร่วมทุนด้วยหรือขายให้กับเอกชน ก็จะได้พิจารณาจัดการไป เพื่อประโยชน์แห่งการก้าวหน้าของกิจการนั้นๆ

4. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านพลังงาน

การดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านการพลังงานนั้น ส่วนใหญ่เป็นโครงการระยะยาว ประกอบไปด้วยการสำรวจ การก่อสร้างเขื่อนและการติดตั้งเครื่องกังหันน้ำ เครื่องกำเนิดไฟฟ้า ทั้งพลังน้ำและไอน้ำและการก่อสร้างระบบสายส่งกระแสไฟฟ้าและสถานีย่อย เมื่อการสำรวจได้

หลักฐานประจักษ์ชัดทั้งด้านวิชาการและด้านเศรษฐกิจสมบูรณ์แล้ว การก่อสร้างจึงจะดำเนินต่อไป ประกอบกับโครงการเหล่านี้ต้องใช้เงินจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่ต้องใช้เงินตราต่างประเทศ ฉะนั้น แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านพลังงานเป็นส่วนรวมจึงยึดหลักการต่อไปนี้

(1) ดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้าอันฮี้ให้บรรลุผลตามเวลาและตามแผนการที่ได้ กำหนดไว้ คือ ให้แล้วเสร็จเมื่อสิ้น พ.ศ. 2506 เพราะโครงการนี้เป็นโครงการที่ได้จัดสรรงบประมาณ แล้วตั้งแต่ พ.ศ. 2499 จนถึง 2506 ต้องใช้เงินทั้งสิ้นประมาณ 2,000 ล้านบาท ส่วนใหญ่เป็นเงินกู้ จากธนาคารโลก

(2) วางรากฐานของกิจการต่างๆ ซึ่งจะใช้บริการไฟฟ้าจากโครงการไฟฟ้าอันฮี้ เช่น ระบบการจำหน่ายไฟฟ้าให้แก่จังหวัดต่างๆ ที่จะใช้พลังงานไฟฟ้าให้แล้วเสร็จใน พ.ศ. 2506 ก่อสร้างโรงไฟฟ้า ซึ่งใช้ลิกันท์เป็นเชื้อเพลิงที่สะพานพระราม 6 จัดระบบสายส่งของการไฟฟ้า นครหลวงและการไฟฟ้าภูมิภาค ในจังหวัดที่ต้องการมีสถานีย่อย เสา และสายส่ง หม้อแปลงไฟ อุปกรณ์ความปลอดภัย และเครื่องวัดไฟฟ้าเพื่อให้จำหน่ายกระแสไฟฟ้าได้สมบูรณ์ เป็นการประสาน กับการผลิตไฟฟ้าของโครงการอันฮี้ และดำเนินการก่อสร้างตามโครงการไฟฟ้าลิกันท์ที่กระเป๋

(3) ดำเนินงานเกี่ยวกับการสำรวจแหล่งพลังงานเบื้องต้น ซึ่งเป็นโครงการระยะยาวให้ เสร็จตามกำลังเงินที่มี เช่น โครงการสำรวจเกี่ยวกับพัฒนาการลุ่มแม่น้ำโขง โดยร่วมมือกับ สหประชาชาติ โครงการแก่งเรียง โครงการปรับปรุงการจำหน่ายไฟฟ้าทั่วประเทศและโครงการ สสำรวจแหล่งพลังงานภาคใต้

(4) ดำเนินการก่อสร้างเพื่อให้ได้พลังงานในราคาถูกพอสมควรจากแหล่งพลังงานต่างๆ ที่ทำการสำรวจแล้วตามข้อ 3 ตามความต้องการด้านพลังงานของประเทศ ซึ่งเพิ่มขึ้นต่อไป ขณะนี้ ประเทศมีพลังงานไฟฟ้าประมาณ 138,000 กิโลวัตต์ ประมาณว่าใน 6 ปีข้างหน้า จะมีความต้องการ พลังงานไฟฟ้า เป็นจำนวน 4 0 0 , 0 0 0 กิโลวัตต์

สำหรับการดำเนินงาน

จะแยกลำดับความสำคัญได้ดังนี้

(1) โครงการไฟฟ้าอันฮี้ได้ดำเนินงานมาแล้วตั้งแต่ พ.ศ. 2499 และใช้เงินทั้งสิ้น 2,000 ล้านบาท ภาวะเมื่อสิ้น พ.ศ. 2506 จะผลิตไฟฟ้าได้ 140,000 กิโลวัตต์ รวมทั้งการสร้างระบบสายส่ง แแรงสูง สถานีย่อย โครงการนี้จะให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ตามกำหนดเวลา

(2) โครงการไฟฟ้าลิกันท์ที่กระเป๋ มีวัตถุประสงค์จะสร้างโรงไฟฟ้าขนาด 40,000 กิโล- วัตต์ ใช้เวลา 3 ปี ตั้งแต่ พ.ศ. 2504-2506 ใช้เงินทุนทั้งหมด 250.5 ล้านบาท โครงการนี้จำต้อง เจริญจากเงินจากต่างประเทศ

(3) โครงการไฟฟ้าในภูมิภาค มีวัตถุประสงค์จะสร้างโรงไฟฟ้าอำเภอ กิ่งอำเภอ และ สุขาภิบาลที่ราชอาณาจักรจำนวน 225 แห่ง ใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาด 10-20 กิโลวัตต์ เมื่อ

พิจารณาในแง่เศรษฐกิจ การดำเนินงานตามโครงการนี้อาจขาดทุน เพราะเป็นเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาดเล็ก มีค่าใช้จ่ายสูง โดยเหตุนี้การดำเนินงานจึงพึงกระทำไปตามกำลังเงิน

(4) โครงการแก่งเรียง ในขั้นนี้จนถึง พ.ศ. 2504 เป็นการสำรวจ ประมาณว่าจะผลิตกระแสไฟฟ้าได้ 100,000 กิโลวัตต์ ส่งถึงผู้บริโภคได้ประมาณร้อยละ 40 ต้องใช้เงินลงทุนประมาณ 8 0 0 ล้านบาท

(5) โครงการพัฒนาการลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง ในขั้นนี้เป็นการสำรวจเช่นเดียวกับโครงการแก่งเรียง แต่โดยที่ได้รับความช่วยเหลือจากสหประชาชาติเป็นจำนวนมาก และจะมีประโยชน์ต่อภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งเป็นภาคที่มีพลเมืองหนาแน่นและมีภาวะเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ จะระดมกำลังเจ้าหน้าที่มาดำเนินงานตามโครงการนี้ให้ได้ผลรวดเร็ว ทั้งนี้รวมทั้งการสำรวจร่องแม่น้ำโขงเพื่อการคมนาคมด้วย

(6) โครงการสำรวจแหล่งพลังงานภาคใต้ โดยที่ภาคใต้มีอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ยางพาราและอื่นๆ อยู่แล้ว ประกอบกับภาวะทางเศรษฐกิจของประชาชนในภาคนี้มีรายได้พอจะใช้ไฟฟ้าได้ และรัฐบาลก็ดำริจะทำการก่อสร้างโรงไฟฟ้าลิกไนท์ที่กระบี่ จึงจะดำเนินงานสำรวจแหล่งพลังงานต่างๆ โดยเฉพาะแหล่งพลังงานไฟฟ้าในภาคใต้ไว้ให้พร้อมสำหรับการก่อสร้างแหล่งพลังงานไฟฟ้าขั้นต่อไป

(7) โครงการสำรวจแหล่งพลังงานเบื้องต้นน้ำแม่ขาน อำเภอสันป่าตอง จังหวัด เชียงใหม่เป็นโครงการริเริ่มใหม่ จะได้ดำเนินการในระยะ 3 ปีหลัง

5. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านคมนาคม

กิจการขนส่งและสื่อสารของประเทศไทยในปัจจุบันยังขยายตัวไม่ทันกับความต้องการ ขณะเดียวกันบริการขนส่งและสื่อสาร รวมทั้งถนนและยานพาหนะยังไม่ได้มาตรฐานเป็นเหตุให้มีการสึกหรอในอัตราสูงและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซมมาก ระยะแรกของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 เฟื่องไปถึงในด้านบูรณะกิจการขนส่งและสื่อสารที่มีอยู่แล้วให้ได้มาตรฐานดีขึ้น ส่วนระยะที่สองมีการก่อสร้างบริการขนส่งเพิ่มเติมขึ้นอีกพอสมควร แต่การดำเนินงานพัฒนาการด้านคมนาคมในขอบเขตที่ประมาณไว้ จะกระทำด้วยงบประมาณของรัฐบาลอย่างเดียวยังไม่พอ จึงต้องพึ่งการกู้ยืมเงินจากต่างประเทศและการช่วยเหลือจากต่างประเทศมีจำนวนเกือบใกล้เคียงกับรายจ่ายจากงบประมาณของรัฐบาล

แนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านคมนาคมระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 แยกกล่าวได้ดังนี้

(1) ทางหลวงแผ่นดิน

ในปัจจุบันประเทศไทยมีทางหลวงแผ่นดินที่เปิดใช้ในการจราจรประมาณ 8,000 กม. ในจำนวนนี้เป็นทางลาดยาง 2,000 กม. เศษ การมีทางหลวงแผ่นดินที่ถาวรเชื่อมโยงภาคต่างๆ ย่อมเป็นผลแก่การเศรษฐกิจของประเทศมาก โครงการสร้างและบูรณะทางหลวงแผ่นดิน พ.ศ. 2504-2509 มีวัตถุประสงค์ที่จะบูรณะทางหลวงแผ่นดินให้ถาวรยิ่งขึ้น และก่อสร้างทางหลวงแผ่นดิน เชื่อมภาคต่างๆ ให้ติดต่อกันสะดวกยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการบูรณะทางหลวงแผ่นดินให้ถาวรนั้นมี วัตถุประสงค์ ในอันที่จะรอกภาระการซ่อมแซมลงในอนาคต เส้นทางสายใดที่ได้ก่อสร้างและบูรณะ ตามโครงการ เป็นทางลาดยางใช้จราจรได้ดีแล้ว ก็จะเก็บค่าผ่านทางเพื่อนำไปใช้บูรณะทางเส้นนั้น ให้ดีอยู่ตลอดไป หรือเพื่อนำไปใช้บูรณะเส้นทางสายอื่นที่ยังมีคุณภาพไม่เข้ามาตรฐาน การก่อสร้าง ทางหลวงแผ่นดินตามโครงการประมาณว่าจะทำให้ทางหลวงแผ่นดินของประเทศ มีระยะทางเพิ่มขึ้น อีก 1,000 กม. รวมทั้งเส้นทางสายชุมพร-นครศรีธรรมราช ที่ก่อสร้างโดยเงินกู้จากกองทุนเงินกู้เพื่อ พัฒนาการของสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้การสร้างทางหลวงแผ่นดินจากสระบุรีมากรุงเทพฯ ตามแนว เส้นทางถนนพหลโยธิน โดยความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา ก็คงจะสำเร็จใน พ.ศ. 2506 ส่วน การบูรณะทางหลวงในระยะหกปีคงจะบูรณะทางได้กว่า 1,090 กม. หากเป็นความจำเป็นที่จะต้อง ปรับปรุงมาตรฐานของเส้นทางเหล่านี้ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ก็อาจจำเป็นต้องลดระยะทางที่จะบูรณะลงมาตาม สมควร

(2) การรถไฟ

ประมาณว่าปริมาณสินค้าที่ขนส่งทางรถไฟจะเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 4 ต่อปี และ บริการขนส่งทางรถไฟในปัจจุบันจะไม่พอเพียงแก่ความต้องการ จึงจำเป็นต้องมีการลงทุนขยายอุปกรณ์ ต่างๆ ของการรถไฟเพิ่มเติมขึ้น เพื่อให้รถไฟสามารถขยายบริการขนส่งตามความขยายตัวของ ความต้องการ นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องแก้ไขอุปสรรคเกี่ยวกับการเดินรถในปัจจุบันบางประการให้ ลุล่วงไปด้วย เช่น ขยายสะพานให้สามารถรับน้ำหนักได้เพิ่มขึ้น เป็นต้น ส่วนการสร้างทางรถไฟ สายใหม่นั้น จะได้ดำเนินการก่อสร้างทางรถไฟสายแก่งคอย-บัวใหญ่ต่อไป เมื่อการก่อสร้างทางสาย นี้แล้วเสร็จ ก็มีทางระบายสินค้าจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือมาสู่ตลาดเพิ่มขึ้น การขยายบริการ รถไฟในระยะเจ็ดปีข้างหน้า จะมีค่าใช้จ่ายประมาณ 1,509.6 ล้านบาท โดยเหตุนี้ นอกจากจะใช้ งบประมาณดำเนินการแล้วจำเป็นต้องกู้ยืมเงินจากต่างประเทศมาลงทุนในการขยายบริการรถไฟส่วน หนึ่ง และจำเป็นต้องใช้รายได้ของการรถไฟเองลงทุนในกิจการอีกบางส่วนด้วย ในกรณีนี้หากการรถไฟฯ ปรับปรุงอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งสินค้าเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้นบ้างตามสมควรใน พ.ศ. 2504 ก็จะช่วยให้สามารถลงทุนขยายกิจการให้มีบริการเพิ่มขึ้นได้ใกล้เคียงกับความต้องการที่คาดคะเนไว้

(3) การบินพลเรือน

โครงการพัฒนาการด้านขนส่งทางอากาศ ได้แก่ โครงการปรับปรุงท่าอากาศยาน ดอนเมืองและโครงการปรับปรุงการเดินทางอากาศภายในประเทศ โครงการปรับปรุงท่าอากาศยาน ดอนเมือง เป็นโครงการที่มีความจำเป็นมาก เพราะในปัจจุบันมีทางวิ่งสำหรับเครื่องบินขึ้นและลงอยู่

ทางเดียว อันเป็นการไม่สะดวกและไม่ปลอดภัยจำเป็นต้องสร้างทางวิ่งสำรองเพิ่มขึ้นอีกทางหนึ่ง รวมทั้งสร้างทางในลานจอดเครื่องบินและก่อสร้างสิ่งอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ขณะเดียวกันจะได้ขยายอาคารเกี่ยวกับการบินพลเรือนให้บรรเทาความแออัดลงไป และให้ความสะดวกแก่ผู้เดินทางมากขึ้น โดยพยายามแยกผู้เดินทางออกนอกประเทศ ผู้เดินทางเข้าประเทศ และผู้เดินทางผ่านออก มิให้ปะปนกัน ส่วนเครื่องบินพลเรือนที่ทำการบินภายในประเทศถ้าจะแยกให้มีสนามบินขึ้นลงต่างหากอีกแห่งหนึ่งในบริเวณชานกรุงฯ ก็จะช่วยบรรเทาความแออัดของการจราจรทางอากาศที่สนามบินดอนเมืองในอนาคตได้อย่างมาก อย่างไรก็ตามสิ่งที่เร่งด่วนเป็นอันดับแรก คือ การขยายอาคารเกี่ยวกับการบินพลเรือน ส่วนการสร้างทางวิ่งสำรองนั้นควรจะได้ลงมือใน พ.ศ. 2505 หลังจากที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับโครงการดำเนินงานแล้ว

ส่วนการปรับปรุงการเดินทางอากาศภายในประเทศนั้น ได้แก่ ดำเนินการปรับปรุงวิทยุ การเดินทางอากาศและบริการควบคุมจราจรทางอากาศให้สมบูรณ์ แต่การปรับปรุงสนามบินจังหวัดควรจะได้กระทำปีละหนึ่งแห่ง เพื่อแบ่งเบาภาระการใช้จ่ายของรัฐบาลในพัฒนาการด้านคมนาคมลงบ้าง

(4) การทำเรือแห่งประเทศไทย

การทำเรือแห่งประเทศไทยมีโครงการพัฒนาการทำเรือระหว่าง พ.ศ. 2504-2509 คือ โครงการบำรุงรักษาร่องน้ำสันดอนปากน้ำเจ้าพระยา โครงการซื้อเรือขุดสันดอน โครงการสำรวจการตกตะกอนในแม่น้ำเจ้าพระยา และโครงการปรับปรุงท่าเรือสงขลาและภูเก็ต โครงการแรกสามโครงการเป็นโครงการที่สัมพันธ์กันและกัน ในอันที่จะดำเนินการบำรุงรักษาร่องน้ำให้เรือเดินสมุทรขนาด 10,000 ตัน เข้าเทียบท่าเรือกรุงเทพฯ เพื่อขนสินค้าได้ การปรับปรุงท่าเรือกรุงเทพฯ เพื่อให้เรือเดินสมุทรขนาดใหญ่เข้าเทียบท่ากรุงเทพฯ ได้ นั้น ได้ดำเนินการมานานแล้ว และได้ลงทุนไปแล้วเป็นจำนวนมาก จนบัดนี้เรือเดินสมุทรขนาดใหญ่สามารถเข้ามาจอดเทียบท่ากรุงเทพฯ ได้ แต่การตกตะกอนของแม่น้ำเจ้าพระยามีอัตราสูง จึงจำเป็นต้องขุดลอกสันดอนอยู่เป็นประจำ รัฐบาลก็ได้เคยขอความช่วยเหลือจากสหประชาชาติดำเนินการสำรวจการตกตะกอนในแม่น้ำเจ้าพระยาเพื่อหาวิธีแก้ไขการตกตะกอนและเพื่อลดค่าใช้จ่ายการขุดลอก โดยเหตุนี้โครงการต่างๆ เกี่ยวกับการบำรุงรักษาร่องน้ำสันดอนปากน้ำเจ้าพระยาจะได้ดำเนินงานต่อไป ถึงแม้ว่าค่าใช้จ่ายในการนี้อาจมีจำนวนปีละหลายสิบล้านบาท แต่ผลที่ได้รับก็จะคุ้มค่าใช้จ่าย เพราะช่วยให้เรือเดินสมุทรขนาดใหญ่สามารถเข้ามาถึงกรุงเทพฯ อันเป็นศูนย์กลางการค้าได้ อันเป็นการช่วยประหยัดค่าขนส่งสินค้าในตัว

โครงการปรับปรุงท่าเรือสงขลาและภูเก็ตเป็นโครงการที่มีความสำคัญในการขยายการขนส่งทางทะเลในจังหวัดภาคใต้ การดำเนินงานตามโครงการนี้จะได้ลงมือในระยะ 3 ปีหลัง

(5) การไปรษณีย์ โทรศัพท์ โทรเลข และโทรคมนาคม

โครงการปรับปรุงการไปรษณีย์โทรเลข ได้แก่ การขยายการไปรษณีย์โทรเลขท้องถิ่น การบูรณะและปลูกสร้างที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขและบ้านพัก และการขยายไปรษณีย์โทรเลขพระนครและธนบุรี การดำเนินงานตามโครงการเหล่านี้จะช่วยให้บริการไปรษณีย์โทรเลขสะดวกรวดเร็วขึ้น จึงนับว่าเป็นกิจการที่จำเป็นจะต้องกระทำในระยะเวลาหกปีข้างหน้า การขยายไปรษณีย์โทรเลขท้องถิ่นจะได้กระทำโดยจัดตั้งที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขปีละประมาณ 10 แห่ง และจัดตั้งศูนย์กลางการฝากและจ่ายไปรษณีย์ภัณฑ์และโทรเลขในจังหวัดพระนครและธนบุรีประมาณหกแห่งในระยะ

3

ปีแรก

โครงการปรับปรุงโทรศัพท์หัวเมือง เป็นการขยายบริการโทรศัพท์ให้แก่ประชาชนในจังหวัดต่างๆ การดำเนินงานให้บริการโทรศัพท์แก่ประชาชนควรดำเนินงานเป็นธุรกิจจริงจัง โดยองค์การโทรศัพท์ฯ จึงจะดำเนินการโอนกิจการโทรศัพท์หัวเมืองและโทรศัพท์ทางไกลให้มาสังกัดอยู่กับองค์การโทรศัพท์ฯ เพื่อความสะดวกในการดำเนินงานและการประสานงาน ทั้งนี้หากการโอนกิจการโทรศัพท์หัวเมืองและโทรศัพท์ทางไกลมาสังกัดองค์การโทรศัพท์ฯ สำเร็จแล้ว องค์การโทรศัพท์ฯ จะได้เสนอโครงการขยายโทรศัพท์หัวเมืองต่อไป

การขยายกิจการโทรเลข เพื่อบริการแก่ประชาชนให้สะดวกเร็วทันกับความต้องการเป็นความจำเป็นอยู่มาก แต่ขณะนี้การสร้างระบบโทรคมนาคมเพื่อใช้สื่อสารระยะทางไกลกำลังดำเนินอยู่ เมื่อการสร้างระบบโทรคมนาคมเสร็จเรียบร้อยแล้ว การใช้สายโทรเลขในการสื่อสารทางไกลบางส่วนอาจหมดความจำเป็นไปได้ จึงยังจะไม่ลงทุนขยายกิจการโทรเลขในขณะนี้ แต่รอเอาไว้พิจารณาเมื่อการก่อสร้างระบบโทรคมนาคมก้าวหน้าไปพอสมควรแล้ว ในระหว่างนั้นก็จะมีเพียงการบำรุงรักษาและซ่อมแซมเสาสายที่มีอยู่ในปัจจุบันให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้เท่านั้น

โครงการพัฒนาการด้านคมนาคมที่สำคัญมากอันหนึ่ง คือ โครงการก่อสร้างระบบโทรคมนาคม โดยความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ทำการตกลงเสร็จสิ้นไปแล้ว และจะใช้เงินเป็นจำนวนประมาณ 17 ล้านดอลลาร์ เป็นเงินช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกา 10 ล้านดอลลาร์ และเป็นเงินที่รัฐบาลไทยกู้มาสมทบประมาณ 7 ล้านดอลลาร์ รัฐบาลจะเร่งให้การดำเนินงานก่อสร้างระบบโทรคมนาคมตามโครงการฯ

ลุล่วงไปตามกำหนด

อนึ่ง การดำเนินงานพัฒนาการด้านคมนาคมนี้ มีงานที่จะต้องปฏิบัติทางวิชาการซึ่งประเทศไทยอาจจะขาดผู้เชี่ยวชาญหลายด้าน จึงจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศในด้านของผู้เชี่ยวชาญ อุปกรณ์และทุนดูงาน ประกอบกับกิจการเหล่านี้มีการลงทุนเป็นจำนวนมากในหกปีข้างหน้า จึงจำเป็นต้องขอกู้เงินจากต่างประเทศและขอให้ต่างประเทศช่วยเหลือบางด้านอีกด้วย เช่น

การสร้างทางหลวงแผ่นดิน

เป็นต้น

เฉพาะการดำเนินงานตามโครงการที่ระบุไว้นี้ ในระยะหกปีประมาณว่าจะต้องใช้งบประมาณแผ่นดิน เงินกู้และเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศรวมกันเป็นจำนวน 5,000 ล้านบาท โดย

เหตุนี้การดำเนินงานด้านนี้จึงจะกระทำเมื่อได้พิจารณาข้อเท็จจริงและเหตุผลที่สนับสนุนต่างๆ โดย
รอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่การเศรษฐกิจโดยแท้จริง

6. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านมหาดไทย

แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านมหาดไทยมีกิจการสำคัญๆ ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาการท้องถิ่นแห่งชาติ

โครงการนี้เป็นโครงการที่มีวัตถุประสงค์โดยทั่วไป 2 ประการ คือ

1. เพื่อจะปรับปรุงความเป็นอยู่ของชาวชนบทส่วนใหญ่ ให้เจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการปกครองตนเอง เพื่อยกมาตรฐานการครองชีพของชาวชนบทให้สูงขึ้น
2. เพื่อจะเปลี่ยนแปลงแนวความคิดของชาวชนบทเสียใหม่ให้รู้จักช่วยตนเอง ในการปรับปรุงความเป็นอยู่ของตนและท้องถิ่น โดยรัฐบาลจะช่วยเหลือแต่ในทางวิชาการ จัดหาอุปกรณ์ต่างๆ หรือวัสดุ หรือทางการเงินเท่าที่จำเป็น หรือเฉพาะส่วนที่เกินกำลังของประชาชนเท่านั้น

ตามวัตถุประสงค์โดยทั่วไป 2 ประการนี้ หลายกระทรวงมีหน้าที่ช่วยเหลือทางวิชาการและประสานงานพัฒนาการท้องถิ่นที่เริ่มดำเนินการแล้วให้บังเกิดผลแก่ชาวชนบทโดยกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ควบคุมงาน

โครงการพัฒนาการท้องถิ่นมีหลักการสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ

1. ให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง โดยจะใช้วิธีแนะนำกระตุ้นเตือนให้ประชาชนเป็นฝ่ายริเริ่มก่อน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและในการสร้างสาธารณสมบัติอันเป็นประโยชน์ส่วนรวมในท้องถิ่น ในการนี้จะให้ประชาชนในท้องถิ่นร่วมกันสละแรงงานในการสร้างสิ่งที่ยั่งยืนถาวร เพื่อจะได้ร่วมกันใช้ให้บังเกิดประโยชน์แก่การประกอบอาชีพ
2. อบรมผู้นำของท้องถิ่นให้ถูกทาง เพื่อให้เป็นหัวแรงสำคัญในการปรับปรุงท้องถิ่น และนำประชาชนให้ทำงานร่วมมือกับพัฒนาการและเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการอื่นๆ
3. รัฐบาลจะให้ความช่วยเหลือสนับสนุนในทางวิชาการ จัดหาอุปกรณ์และวัสดุหรือเงินเท่าที่จำเป็นมาสมทบแรงงานที่ประชาชนพร้อมจะร่วมกันสละ เพื่อให้งานที่จะสร้างขึ้นนั้น บรรลุความสำเร็จ และเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นตามความต้องการของประชาชน

4. การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นต้องอาศัยความร่วมมือและการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการด้านต่างๆ ในส่วนภูมิภาค กับพัฒนากรซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานและเป็นหัวแรงสำคัญในการร่วมงานกับผู้นำของท้องถิ่น

หลักการสำคัญของโครงการพัฒนาท้องถิ่น อยู่ที่การแนะนำให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง โดยให้ร่วมแรงกันปรับปรุงตนเองและท้องถิ่น ใช้กำลังทรัพยากรและแรงงานที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้นเอง ทำประโยชน์ให้มากที่สุดก่อน รัฐบาลจึงจะจัดหาอุปกรณ์หรือวัสดุหรือตั้งเงินสมทบให้พอเหมาะสมแก่แรงงานที่ประชาชนร่วมกันสละ เพื่อสร้างสาธารณสมบัติให้เป็นประโยชน์ส่วนรวมในท้องถิ่น เมื่อเป็นเช่นนี้จึงจำเป็นต้องสำรวจความต้องการอันแท้จริงของท้องถิ่นแต่ละแห่งว่า ในปีหนึ่งๆ ประชาชนในท้องถิ่นที่จะจัดทำอะไร แล้วจัดหาอุปกรณ์วัสดุหรือตั้งเงินสมทบเป็นท้องถิ่นๆ ไป

ค่าใช้จ่ายสำหรับดำเนินการตามโครงการพัฒนาท้องถิ่นในระยะเวลา 3 ปีแรก รวมทั้งโครงการย่อย 5 โครงการด้วย เป็นจำนวนเงิน 108.88 ล้านบาท และต้องการความช่วยเหลือจากต่างประเทศ 12.50 ล้านบาท งบประมาณที่ขอตั้งมานี้เกินกว่ากำลังเงินที่จะจัดหามาให้ได้ จึงจำเป็นต้องปรับปรุงรายการใช้เงินโดยโอนไปเพิ่มในงานที่ประชาชนพร้อมจะทำ เช่น สร้างบ่อน้ำที่ถาวร ส่วนเงินที่จะขอความช่วยเหลือจากต่างประเทศนั้น ต่างประเทศอาจจะช่วยให้ทุนการศึกษาแก่เจ้าหน้าที่และให้อุปกรณ์บ้าง แต่ขอบเขตของการช่วยเหลือยังไม่มีความแน่นอน ฉะนั้นจึงควรจัดสรรงบประมาณสำหรับพัฒนาการท้องถิ่นสำหรับระยะ 3 ปีแรกไม่เกิน 77 ล้านบาท รวมทั้งการจัดตั้งศูนย์ช่วยเหลือทางวิชาการพัฒนาการท้องถิ่นปีละหนึ่งแห่ง ทั้งนี้อาจจะดำเนินงานพัฒนาการท้องถิ่นได้ใน 5 , 2 7 6 เขต

อนึ่ง การบริหารงานท้องถิ่นควรจะต้องถือความสำคัญของงาน 3 อย่าง คือ (1) สร้างบ่อน้ำถาวร (2) สร้างถนนให้เชื่อมต่อกับทางหลวงจังหวัด (3) ส่งเสริมประชาชนให้ประกอบเกษตรกรรมและเลี้ยงสัตว์เป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น

พัฒนาการท้องถิ่นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิชาการในแขนงต่างๆ เป็นผู้ดำเนินงานในด้านเทคนิค โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ฝ่ายเกษตร ซึ่งจะเป็นผู้แนะนำงานในด้านเกษตร เพื่อให้ผู้ผลิตใช้วิธีการที่ดีกว่าเดิม (การใช้ดิน การใช้ปุ๋ย การเลือกพันธุ์ ฯลฯ) แต่เจ้าหน้าที่ฝ่ายเกษตรยังมีจำนวนจำกัด อาศัยเหตุนี้ การขยายงานพัฒนาการท้องถิ่นจึงต้องดำเนินไปตามจำนวนเจ้าหน้าที่ฝ่ายเกษตร ที่กระทรวงเกษตรจะฝึกหัดขึ้นมาเป็นปีๆ ถ้ากระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรประสานงานกันในการใช้เจ้าหน้าที่เทคนิคในด้านเกษตร งานพัฒนาการท้องถิ่นจะบรรลุความสำเร็จเป็นอย่างดี

อนึ่ง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รัฐบาลได้จัดสร้างอ่างเก็บน้ำไว้แล้ว 113 แห่ง สำหรับจ่ายน้ำมาช่วยในการปลูกพืชไร่ กรมมหาดไทย กรมสหกรณ์ที่ดิน และกรมกสิกรรม จำต้อง

ร่วมกันดำเนินการให้ประชาชนชุกชุมสงน้ำมายังที่เพาะปลูกของตน การปลูกพืชไร่ในท้องที่ต่างๆ คงจะได้ผลดีขึ้น และใช้อ่างเก็บน้ำที่ได้สร้างขึ้นแล้วนั้น ให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มที่

(2) โครงการสำรวจและจำแนกที่ดิน

การสำรวจและจำแนกที่ดินทั่วประเทศ เพื่อสงวนคุ้มครองป่า จัดสรรที่ดินเกษตรกรรม และที่ดินสำหรับประโยชน์อื่นๆ เช่น การเหมืองแร่ และการชลประทาน มีความสำคัญเป็นอันดับแรก เพราะเป็นรากฐานในพัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศ ผลของการสำรวจป่าไม้ทั่วราชอาณาจักร จะให้แนวสำหรับพิจารณาแบ่งป่าที่มีอยู่เพื่อประโยชน์ต่างๆ กล่าวคือ กันไว้เป็นป่าสงวน เป็นที่ดินสำหรับเกษตรกรรม และที่ดินสำหรับประโยชน์อื่นๆ การขยายเนื้อที่ปลูกยาง ควรจะอยู่ในเนื้อที่ที่ทางการแบ่งไว้ โดยพิจารณาลักษณะและคุณภาพของดินที่เหมาะสมแก่การปลูกยางประกอบไปด้วย ป่าที่จะสงวนและคุ้มครองนี้ ผู้เชี่ยวชาญแห่งองค์การอาหารและเกษตรได้แนะนำให้กันไว้เป็นเนื้อที่ 250,000 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณครึ่งหนึ่งของเนื้อที่ทั้งหมดของประเทศ เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นและประชากรเพิ่มขึ้น รัฐบาลจะได้วินิจฉัยต่อไปว่า จะใช้ป่าไม้ที่สงวนไว้แล้วบางส่วนเป็นที่ดินสำหรับเกษตรกรรมอีกเท่าใด โดยคำนึงถึงจำนวนพลเมืองที่เพิ่มขึ้นและความต้องการที่จะใช้ที่ดินสำหรับทำการเพาะปลูกประกอบไปด้วย ในที่สุดจะสงวนเนื้อที่ให้เป็นป่าที่สมบูรณ์ประมาณ 2 0 0 , 0 0 0 ตารางกิโลเมตร

การสำรวจและจำแนกที่ดิน จะดำเนินงานดังนี้

1. ศึกษาและตรวจแผนที่ทางอากาศที่มีอยู่ในเวลานี้ สำหรับใช้ในการพิจารณาแบ่งป่าไม้ที่มีอยู่ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ข้างต้น แม้ว่ามาตราส่วนจะเล็กเกินไป

2. ทำการสำรวจบนพื้นดิน เพื่อตรวจสอบสภาพและเขตของป่าว่าตรงกับแผนที่ถ่ายภาพทางอากาศหรือไม่

การสำรวจควรตั้งต้นในท้องที่ที่มีความสำคัญและจำเป็นดังต่อไปนี้ คือ

ก) ป่าต้นน้ำลำธาร

ข) ป่าไม้ลึกในจังหวัดต่างๆ ภาคเหนือ

ค) ป่าไม้กระยาเลยที่กำลังถูกบุกรุก (ในจังหวัดระยองและจังหวัดจันทบุรี)

ง) ป่าไม้ในจังหวัดต่างๆ

ในการดำเนินงานนี้ กรมที่ดินแบ่งสายสำรวจออกเป็น 30 สาย และกะว่าจะใช้เวลา
สำรวจ 6 ปี ทำการสำรวจปีละ 2 4 , 0 0 0 ตารางกิโลเมตร

เมื่อทำการสำรวจ จะต้องจัดการสงวนและรังวัดเขตป่าเหล่านั้นทันที เพื่อป้องกันป่า
ทางต้นน้ำลำธารและป่าสักที่ยังเหลืออยู่ มิให้เกิดเสียหายต่อไป ทั้งจะต้องบำรุงและปลูกไม้แทนในที่
ที่ไม่สักหรือไม้อื่นๆ ถูกทำลายด้วย (โดยเฉพาะในเขตที่เป็นต้นน้ำลำธาร) ถ้าหากป่าต้นน้ำลำธาร
และป่าอื่นๆ ถูกทำลายมากมายอย่างที่เห็นมาแล้ว กิจการเกษตรจะได้รับความเสียหายอย่าง
ใหญ่หลวง เช่น เกิดอุทกภัยหรือเกิดแห้งแล้งและการชลประทานที่ได้ลงทุนไปแล้วมากมาย จะไม่
อำนวยประโยชน์แม้แต่น้อย

ในการสำรวจและการจำแนกประเภทที่ดิน จำเป็นต้องมีกระทรวงต่างๆ ร่วมมือ
ดำเนินงานโดยใกล้ชิด คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม และ
กระทรวงกลาโหม เมื่อทำการสำรวจและประกาศเป็นป่าสงวนแล้ว กรมป่าไม้จะต้องป้องกันการ
บุกรุก และการจับจองที่ดินโดยพลการ โดยความร่วมมือจากกระทรวงมหาดไทย ส่งให้กรม
มหาดไทยและกรมตำรวจ กวดขันในการจับจองที่ดิน และในการตัดฟันไม้ และไม่อนุญาตให้จับจอง
ที่ดินในเขตป่าสงวนโดยเด็ดขาด

(3) โครงการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย และโครงการจัดสรรที่ดินแปลง ใหญ่ให้ประชาชนได้มีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยและประกอบการทำมาหาเลี้ยงชีพ

โครงการทั้งสองนี้ มีวัตถุประสงค์จะให้ประชาชนจับจองที่ดินสำหรับเป็นที่อยู่อาศัย
และทำการเพาะปลูกตามระเบียบที่กรมที่ดินจะจัดทำขึ้น กรมที่ดินได้ทำการสำรวจจำนวนประชาชน
ที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง และเช่าที่ดินของคนอื่นทำมาหาเลี้ยงชีพทั่วราชอาณาจักร ปรากฏว่า
ประชาชนที่ไม่มีที่ดินทำมาหากินของตนเองมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งล้านราย ตามโครงการดังกล่าว
กรมที่ดินจะดำเนินการจัดสรรที่ดิน 2 วิธี กล่าวคือ (1) จัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย เมื่อรวมกัน
แล้วมีเนื้อที่ต่ำกว่า 1,000 ไร่ แล้วแบ่งให้ประชาชนแต่ละคนจับจอง (2) จัดสรรที่ดินแปลงใหญ่มี
เนื้อที่ตั้งแต่ 1,000 ไร่ขึ้นไป เพื่อแบ่งให้ประชาชนเช่าจับจอง ในบริเวณที่ดินที่ให้จับจองนี้ กรมที่ดิน
จะตัดถนน เจาะน้ำบาดาล เพื่อให้ผู้จับจองมีน้ำกินน้ำใช้

การจัดสรรที่ดิน เพื่อให้ประชาชนจับจองเป็นงานใหญ่ และมีความสำคัญในทาง
เศรษฐกิจอยู่มาก ถ้าระเบียบการและวิธีการจับจองที่ดินไม่รัดกุม และการควบคุมไม่ทั่วถึง จะเกิด
ความเสียหายอย่างมากมาย โดยเหตุนี้การจัดสรรที่ดินแปลงใหญ่ๆ จึงต้องรอไว้พลางก่อน จนกว่า
การสำรวจและจำแนกประเภทที่ดินในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งจะแล้วเสร็จสมบูรณ์ ในโอกาสนั้นจัดสรร
ที่ดินแปลงใหญ่ก็จะดำเนินไปได้

ส่วนการจัดสรรที่ดินแปลงเล็กแปลงน้อย จะดำเนินการไปตามปกติ ประมาณว่าใน
ระยะ 3 ปีแรกอาจจัดสรรที่ดินได้ปีละหนึ่งแสนไร่

(4) โครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา

โครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา เป็นโครงการหนึ่งซึ่งต้องรีบดำเนินการ เพื่อป้องกันการทำลายป่าทางต้นน้ำลำธาร ป่าประเภทนี้ถูกชาวเขาแผ้วถางเพื่อทำไร่เลื่อนลอย ชั่วครั้งคราว เมื่อดินจืดและหญ้าคาขึ้น ก็ละทิ้งไปแล้วตั้งต้นแผ้วถางที่อื่น เพื่อทำไร่ต่อไป

ในการที่จะป้องกันป่าต้นน้ำลำธาร และป่าอื่นๆ ซึ่งสมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า มิให้ถูกทำลายต่อไปนั้นจะต้องดำเนินการดังนี้ คือ

1. ชักชวนชาวเขาให้ตั้งหลักฐานทำมาหากินเป็นที่เป็นที่เป็นทาง ช่วยเหลือส่งเสริมให้ทำการเพาะปลูกเพื่อให้มีรายได้เป็นประจำ และไม่ยอมให้ย้ายไปอยู่ที่อื่น
2. ที่ดินที่จะจัดแบ่งให้ชาวเขาใช้ทำมาหากินนั้น ต้องไม่เป็นที่ดินต้นน้ำลำธาร หรือที่ดินในบริเวณป่าใหญ่ที่สมบูรณ์ด้วยไม้มีค่า

ชาวเขาเผ่าต่างๆ ซึ่งตำรวจตระเวนชายแดนได้ทำการสำรวจใน พ.ศ. 2500 ที่อยู่ 25,724 คน จำนวนชาวเขาที่อพยพเข้ามาในราชอาณาจักรเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งจะต้องคอยสอดส่องดูแลการเคลื่อนไหวย่างใกล้ชิด ถ้าชาวเขาอพยพเข้ามามากจะเป็นภาระหนักแก่รัฐบาลที่จะต้องจัดการให้มีที่ทำมาหากินเป็นหลักแหล่ง ซึ่งชนพวกนี้ไม่คุ้นเคยมาก่อน ความเปลี่ยนแปลงสำหรับการนี้จะมีมากขึ้น กรมประชาสงเคราะห์ได้ชักชวนให้ชาวเขาทำไร่ชาและกาแฟ ปลูกพืชผักต่างๆ สำหรับเก็บเมล็ดทำพันธุ์ เช่น ผักคะน้า ผักกาดชนิดต่างๆ และถั่วลิ้นเต่า เป็นต้น ตลอดจนเลี้ยงปศุสัตว์ (สุกร และไก่) โดยมุ่งจะให้ใช้พันธุ์ที่ดีกว่าเดิม กรมประชาสงเคราะห์ได้เริ่มงานไว้แล้ว 2 แห่ง คือ (1) ดอยเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ (2) ดอยมูเซอร์ จังหวัดตาก ในกาลต่อไปจะเปิดนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขาก่อนอีก 2 แห่ง คือ (ก) ท้องที่จังหวัดเลย (ข) ท้องที่จังหวัดเชียงราย

(5) โครงการก่อสร้างขยายการประปา

กรมโยธาเทศบาลมีโครงการก่อสร้างขยายการประปาสองโครงการ คือ โครงการก่อสร้างขยายการประปากรุงเทพ และโครงการขยายประปาจังหวัด โครงการก่อสร้างขยายการประปากรุงเทพ มีวัตถุประสงค์จะผลิตน้ำประปาให้ได้วันละ 308,896 ล.บ.ม. โดยแบ่งเป็นน้ำประปาที่ผ่านเครื่องกรองวันละ 185,000 ล.บ.ม. (ใช้น้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยา) และบ่อน้ำบาดาลวันละ 123,800 ล.บ.ม. เมื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ดังกล่าวแล้ว จะติดตั้งเครื่องกรองชุด 8 และชุด 9 (เครื่องกรองชุด 9 จะสั่งซื้อใน พ.ศ. 2504) ให้แล้วเสร็จใน พ.ศ. 2505 และจะผลิตน้ำประปาเพิ่มขึ้นอีกวันละ 80,000 ล.บ.ม. ทั้งนี้เพื่อให้พอแก่ความต้องการของประชาชน ในการนี้จะมีการขุดลอกคลองประปายาว 2 6 กิโลเมตร ซึ่งต้นเขินให้ลึกพอที่จะส่งน้ำมาในคลองได้สะดวก

ส่วนการขยายการประปาจังหวัดในเทศบาล 57 แห่งนั้น เนื่องจากกิจการเหล่านี้ยังมีหนี้เกาค้างชำระอยู่ 148 ล้านบาท อันเทศบาลไม่สามารถชำระได้เองจึงเป็นภาระที่รัฐบาลต้องชดใช้หนี้ให้

นอกจากนี้ยังมีโครงการเจาะบ่อน้ำบาดาลและจัดหาสูบน้ำอุปโภคบริโภค เพื่อดำเนินงานจัดหาสูบน้ำอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชนในเขตสุขาภิบาลและท้องที่ต่างๆ โครงการเกี่ยวกับการจัดหาสูบน้ำอุปโภคบริโภคให้แก่ประชาชนมีอยู่หลายโครงการด้วยกัน คือ โครงการสำรวจน้ำบาดาล ซึ่งดำเนินงานอยู่ทางกระทรวงอุตสาหกรรมใช้เงินในระยะ 3 ปีแรก เป็นจำนวน 60 ล้านบาท โครงการอ่างเก็บน้ำในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เงินในระยะ 3 ปีแรก 28 ล้านบาท นอกจากนั้นโครงการพัฒนาการท้องถิ่นเอง ก็มีหลักการที่จะจัดหาสูบน้ำอุปโภคบริโภคอยู่ด้วย

(6) โครงการประชาสงเคราะห์

การดำเนินงานประชาสงเคราะห์มีหลายโครงการด้วยกัน ประมาณว่าค่าใช้จ่ายในระยะ 3 ปีแรกเป็นจำนวน 179.09 ล้านบาท ผลของการดำเนินงานประชาสงเคราะห์ในแง่ของการเศรษฐกิจ เป็นสิ่งที่ประมาณได้ยาก แต่ในสภาพของสังคมปัจจุบัน มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินงานด้านเหล่านี้อยู่ เพื่อให้ประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนได้มีที่พึ่ง โครงการที่จะดำเนินไปได้ในขอบเขตพอสมควร คือ โครงการก่อสร้างอาคารสงเคราะห์สำหรับผู้มีรายได้น้อย โครงการนิคมสร้างตนเอง และโครงการนิคมสร้างตนเองสงเคราะห์ชาวเขา สำหรับโครงการนิคมสร้างตนเองนั้น ควรขยายงานเฉพาะในบริเวณของนิคมสร้างตนเองที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อจะประหยัดค่าใช้จ่ายในการบริหารงานลง และนิคมเหล่านี้ก็ยังมีเนื้อที่พอจะขยายให้ประชาชนเข้าไปทำมาหากินได้ สำหรับโครงการประชาสงเคราะห์อื่นๆ นั้น ควรให้ดำเนินงานอยู่ในระดับเดิมไปก่อน กิจการใดที่เป็นงานใหม่ก็ควรให้รอไว้ เพราะความเร่งด่วนยังมีน้อยกว่าโครงการในด้านอื่นๆ

นอกจากโครงการต่างๆ ที่กล่าวแล้ว ยังมีโครงการบูรณะและก่อสร้างทางหลวงจังหวัดและชนบท ซึ่งได้กะค่าใช้จ่ายไว้ให้แล้วตามระยะเวลาของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ

กิจการด้านมหาดไทยมีความสัมพันธ์กับกิจการด้านอื่นๆ มาก ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จึงจำต้องดำเนินงานให้ประสานกับโครงการอื่นๆ เพื่อให้การดำเนินงานได้ผลมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ กิจการที่น่าจะมีความสำคัญและเร่งด่วนมากกว่ากิจการอื่นๆ ได้แก่ การจำแนกประเภทที่ดินเพื่อประโยชน์ในการสงวนป่า และการก่อสร้างและขยายการประปา ส่วนการจัดหาน้ำสำหรับอุปโภคบริโภคในท้องที่ชนบทนั้น ถึงแม้ว่าจะมีความจำเป็นมากเช่นกัน แต่ก็มีโครงการดำเนินงานด้านนี้อยู่หลายโครงการ ส่วนการขยายการไฟฟ้าในท้องที่ต่างๆ นั้น โดยที่ขณะนี้จำเป็นต้องรีบเร่งดำเนินงานตามโครงการไฟฟ้ายันฮี ซึ่งเป็นโครงการใหญ่ให้ลุล่วงไปก่อน จึงยังไม่สมควรที่จะเพิ่มภาระด้วยการดำเนินงานตามโครงการอื่นๆ ไปพร้อมกัน

7. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านพาณิชย์

ทุกวันนี้ สภาพการค้าของประเทศมีลักษณะเป็นการค้าเสรีทั้งในด้านส่งสินค้าออกนอกประเทศและในด้านส่งสินค้าจากต่างประเทศ พ่อค้ามีเสรีภาพที่จะประกอบการค้าใดๆ ได้ตามความพอใจ การให้เสรีภาพในทางการค้านั้น จะเป็นประโยชน์แก่บ้านเมือง เมื่อพ่อค้าประกอบอาชีพโดยสุจริต ตรวจตราคุณภาพของสินค้าที่ส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศโดยเคร่งครัด เพื่อให้ผู้ซื้อในต่างประเทศมีความไว้วางใจ แต่ถ้ามีเสรีภาพจนเกินสมควร โดยไม่มีการควบคุมให้ปฏิบัติถูกต้องตามวิสัยแห่งการค้าที่ดีแล้ว ย่อมมีข้อบกพร่องหลายอย่างเกิดขึ้น และทำให้การค้าของประเทศประสบความเสียหาย

สินค้าที่ส่งออกนอกประเทศหลายอย่างมีคุณภาพไม่ดีถึงขนาด หลายรายปรากฏว่ามีเจตนาหลอกลวงผู้สั่งซื้อ โดยมีสิ่งอื่นเจือปนอยู่ด้วย จึงเป็นที่รังเกียจของผู้สั่งซื้อ ถ้าคุณภาพของสินค้ายังคงเป็นอยู่เช่นนี้ต่อไป ผู้สั่งซื้อในต่างประเทศอาจจะไม่ซื้อสินค้าไทยก็ได้

ข้อบกพร่องอีกอย่างหนึ่งที่เคยมีมาแล้ว คือ ผู้ส่งสินค้าออกไม่สามารถจะส่งสินค้าให้แก่ผู้สั่งในต่างประเทศตามจำนวนและราคาที่ตกลงกันได้ เพราะผู้ขายไม่มีสินค้าอยู่ในมือก่อนทำสัญญาซื้อขาย เมื่อตกอยู่ในภาวะเช่นนี้ ก็จำเป็นต้องออกหาซื้อสินค้าหลังจากทำสัญญาแล้ว เพื่อรวบรวมส่งให้แก่ผู้สั่งซื้อ แต่ในระหว่างที่หาซื้อนั้น ราคาสินค้ากลับสูงกว่าราคาที่ตกลงไว้กับผู้สั่งซื้อ จึงไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ การค้าในลักษณะนี้เป็นการค้าที่ไม่ยั่งยืน และนำความเสียหายมาให้แก่ประเทศ

การแก้ไขระบบการค้าที่เป็นอยู่ในเวลานี้ให้ดีขึ้น อาจจะกระทำได้โดยวิธีการดังต่อไปนี้

(1) จัดตั้งสถาบันการค้าขึ้น มีหน้าที่ควบคุมการส่งสินค้าขาออกที่สำคัญให้เป็นไปตามมาตรฐานและชั้นของคุณภาพที่กำหนด เลือกเฟ้นเฉพาะพ่อค้าที่สุจริตเท่านั้นให้ทำการค้ากับต่างประเทศโดยวิธีจดทะเบียน พ่อค้าจะต้องมีสินค้าสำรองไว้สำหรับส่งออกนอกประเทศ ในการส่งสินค้าออกประเภทสำคัญๆ ไปขายในต่างประเทศ ควรสนับสนุนให้ใช้วิธีรับช่วงซื้อลดกับธนาคารแห่งประเทศไทย โดยให้ธนาคารพาณิชย์รับรอง ซึ่งจะให้ความสะดวกแก่พ่อค้าในการจัดหาซื้อสินค้ายิ่งขึ้น

สินค้าส่งออกนอกประเทศที่ควรได้รับการส่งเสริม คือ ข้าวโพด มันสำปะหลัง ปอ นุ่น ระบุ่ง ถั่วชนิดต่างๆ ครั้งและใบยาสูบ ถ้าสถาบันการค้าสามารถควบคุมคุณภาพของสินค้าที่ส่งออกได้ การค้ากับต่างประเทศจะเป็นปึกแผ่นยิ่งขึ้น และจะได้รับความไว้วางใจจากผู้ซื้อในต่างประเทศ

(2) ในการค้าควรปล่อยให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการ องค์การคลังสินค้าควรทำหน้าที่คอยดูความเคลื่อนไหวของราคาสินค้าที่พ่อค้ารับซื้อจากผู้ผลิต ถ้าปรากฏว่าพ่อค้าซื้อในราคาต่ำเกินไป องค์การคลังสินค้าควรจะเข้าซื้อโดยวิธีพยุงราคาให้อยู่ในระดับที่สมควร เพื่อช่วยเหลือผู้ผลิตมิให้เกิดท้อถอย และเลิกการเพาะปลูกในการรับซื้อสินค้าองค์การคลังสินค้าอาจจะใช้บริษัทที่อยู่ในความ

ควบคุมเป็นผู้ซื้อและสะสมสินค้าไว้ส่วนหนึ่ง เพื่อส่งออกนอกประเทศ สำหรับสินค้าที่องค์การคลังสินค้าซื้อเพื่อส่งไปจำหน่ายในต่างประเทศนั้น จะต้องปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยมาตรฐานและชั้นของคุณภาพเช่นเดียวกับพ่อค้าอื่นๆ

(3) เมื่อกระทรวงเศรษฐกิจการรับภาระในการรักษาระดับราคาของสินค้าที่จะส่งออกนอกประเทศ และในการหาตลาดสำหรับสินค้าหลายชนิด ก็จำเป็นต้องตั้งเงินทุนหมุนเวียนให้แก่องค์การคลังสินค้า หรือบริษัทที่อยู่ในความควบคุมสำหรับดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล แต่องค์การคลังสินค้าและบริษัทจะต้องดำเนินการตามหลักของการค้าโดยเคร่งครัด กล่าวคือ ตรวจตราคุณภาพของสินค้าว่าสมกับราคาที่รับซื้อหรือไม่ ในการรักษาหรือพยุงราคานั้นต้องพิจารณาโดยรอบคอบเสียก่อนว่า จะรับซื้อในราคาเท่าใด โดยคำนึงถึงราคาตลาดโลก และค่าขนส่งจากแหล่งผลิตมายังตลาดประกอบด้วย

(4) การสร้างที่เก็บสินค้าขององค์การคลังสินค้าควรอนุมัติให้สร้างในแหล่งที่มีสินค้ามีปริมาณมากพอ (ในท้องที่) ส่วนในกรุงเทพฯ องค์การคลังสินค้ามีที่เก็บสินค้าอยู่แล้ว

(5) ผู้ที่รับหน้าที่เป็นผู้ควบคุมและดำเนินงานเกี่ยวกับการค้า (ขององค์การคลังสินค้า) ให้บังเกิดผลตามนโยบายของรัฐบาลนั้น จะต้องเป็นผู้ที่ซื่อสัตย์สุจริตและเอาใจใส่ในกิจการที่ได้รับมอบหมายให้ทำ นอกจากนี้ยังต้องมีคุณวุฒิ และความชำนาญในการที่จะวินิจฉัยปัญหาต่างๆ ในการค้าอีกด้วย

(6) งานส่งเสริมสินค้าขาออกที่กระทรวงเศรษฐกิจและสถาบันการค้าจะร่วมกันปฏิบัตินี้ จะต้องได้รับความร่วมมือจากกรมบางกรมในสังกัดกระทรวงอื่นๆ คือ

1. กรมกสิกรรม ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริมในด้านการเกษตร และดำเนินการส่งเสริมการปลูกพืชเป็นท้องที่ๆ ตามโครงการ (พ.ศ. 2504-2509) จะประมาณได้ว่าพืชผลที่ส่งเสริมนั้น จะเพิ่มขึ้นปีละเท่าใด ทั้งจะต้องตรวจสอบสถิติของการปลูกพืชต่างๆ ของเอกชน ที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคว่า มีอยู่เท่าใด

2. กรมประชาสัมพันธ์ มีนิคมสร้างตนเองอยู่หลายหน่วย อาจจะร่วมกันปรึกษาหารือกับกระทรวงเศรษฐกิจ การกำหนดมาตรฐานและคุณภาพของพืชผล และขอความร่วมมือจากกระทรวงเศรษฐกิจ ในการหาตลาด

3. กรมสหกรณ์ที่ดิน มีนิคมอยู่ในความควบคุมดูแลอยู่หลายหน่วย อาจจะขอความร่วมมือจากกระทรวงเศรษฐกิจในการหาตลาด และจากกรมกสิกรรมในด้านเทคนิคของการเพาะปลูก ฯลฯ

4. กรมสหกรณ์ธนกิจ ตั้งสหกรณ์เครดิตเพื่อเกษตรกรรมสำหรับช่วยเหลือผู้ผลิต ในการนี้กระทรวงเศรษฐกิจอาจจะให้ความร่วมมือเช่นเดียวกันกับกรมประชาสัมพันธ์

ดังกล่าวในข้อต้น และกรมกสิกรรมอาจจะช่วยเหลือในการจัดหาและเลือกสรรพันธุ์พืชให้แก่เกษตรกรรับ
ไปปลูก

(7) การขนส่งสินค้าที่สะสมไว้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะอำนวยความสะดวกสำเร็จให้แก่องค์การค้าและ
บริษัทที่เกี่ยวข้อง ทางราชการควรช่วยเหลือให้ได้รับความสะดวกในเรื่องรถตู้ก่อนพ้อค้าอื่นๆ
สำหรับขนส่งสินค้ามากรุงเทพฯ รถตู้ที่การรถไฟแห่งประเทศไทยจัดให้ นั้น องค์การหรือบริษัทจะ
โอนไปให้คนอื่นไม่ได้

(8) ส่งเสริมร้านค้าย่อยตามโครงการด้วยการหาทุนมาให้ร้านค้าย่อยกู้ยืม และให้ผ่อน
ส่งใช้ภายในเวลาที่กำหนด งานนี้เป็นการส่งเสริมให้คนไทยประกอบการค้า

(9) ในเวลานี้การค้าข้าวระหว่างประเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ตลาดข้าวเป็นตลาดของผู้ซื้อ
ราคาข้าวในตลาดต่างประเทศได้ลดลงในระยะเวลา 2 - 3 ปีที่แล้วมา

อนึ่ง วิธีการค้าข้าวเปลือกในปัจจุบันก็เปลี่ยนแปลงไป โรงสีขนาดเล็กในชนบทได้ทวีจำนวน
ขึ้นมาก จนในเวลานี้มีประมาณ 6,000 แห่ง โรงสีเหล่านี้รับซื้อข้าวเปลือกจากผู้ผลิตที่ต้นทาง สี
ข้าวสารมาขายที่กรุงเทพฯ อาศัยเหตุนี้ จึงมีข้าวเปลือกลงมากกรุงเทพฯ และธนบุรีน้อย โรงสีขนาด
ใหญ่ 50 กว่าแห่งที่กรุงเทพฯ และธนบุรีต้องหยุดทำการสีข้าว เมื่อข้าวสารมาจากต่างจังหวัดเป็น
จำนวนมาก ก็เกิดมีคนกลางขึ้นอีกพวกหนึ่ง ทำหน้าที่เป็นสื่อในการซื้อขายระหว่างเจ้าของโรงสี
ต่างจังหวัดกับพ่อค้าข้าวสารและผู้ส่งสินค้าออกนอกประเทศในกรุงเทพฯ ตามวิธีการค้าข้าวที่เป็นอยู่
ทุกวันนี้ ราคาข้าวเปลือกเปลี่ยนแปลงผิดปกติ ในบางกรณีราคาข้าวเปลือกชั้นที่ 1 เมื่อคิดเป็น
ข้าวสารแล้วสูงกว่าราคาที่ส่งออกนอกประเทศ (เช่น ในตอนต้น พ.ศ. 2503 ข้าวเปลือกมีราคา
เกี่ยวนละ 1,200 บาท) การที่พ่อค้าข้าวเปลือกตั้งราคาซื้อไว้สูงนั้น เป็นผลดีแก่ผู้ผลิตเพียงชั่วคราว
เท่านั้น ถ้าการส่งข้าวออกนอกประเทศหยุดชะงักขณะใดขณะหนึ่งหรือส่งออกได้น้อย เนื่องจาก
ความต้องการของตลาดในต่างประเทศมีน้อย หรือผู้สั่งซื้อๆ ข้าวจากประเทศอื่นได้ถูกกว่า ราคา
ข้าวเปลือกจะ

ลดลง เพราะปริมาณข้าวที่มีอยู่เกินกว่าปริมาณที่ใช้บริโภคภายในประเทศ

เมื่อการค้าข้าวตกอยู่ในภาวะดังกล่าวข้างต้น ก็จำเป็นต้องปรับปรุงการค้าข้าวของประเทศ
ดังต่อไปนี้

1. ข้าวสำหรับส่งออกนอกประเทศควรจะสำรองไว้อย่างน้อย 120,000 ตัน ในเวลานี้มี
ข้าวสำรองในกรุงเทพฯ ธนบุรี เพียง 70,000-80,000 ตันเท่านั้น ซึ่งเป็นจำนวนน้อยเกินไป ถ้ามีข้าว
สำรองไว้พ้อและมีการสั่งซื้อจากต่างประเทศทยอยกัน ผู้ส่งสินค้าออกจะสามารถส่งให้แก่ผู้สั่งซื้อใน
ต่างประเทศได้ทันความต้องการ ความเคลื่อนไหวในการขึ้นลงของราคาข้าวจะมีน้อย แต่การจัดหา
ข้าวสำรองนี้ ส่วนใหญ่ควรปล่อยให้เอกชนทำจะได้ผลดีกว่า

2. สำหรับข้าวที่ส่งออกนอกประเทศนั้น ควรจะทำการสีที่กรุงเทพฯ และธนบุรี เพราะทางราชการสามารถควบคุมคุณภาพของข้าวได้ดีกว่า ประกอบทั้งการเก็บข้าวเปลือกตามชั้นของคุณภาพจะทำได้ดีกว่าด้วย อีกประการหนึ่งในบางท้องที่โรงสีที่มีอยู่แล้ว ยังเกินกว่าจำนวนที่ต้องการอยู่มาก จึงไม่ควรอนุญาตให้ตั้งโรงสีขึ้นใหม่ในท้องที่นั้นๆ
3. โรงสีที่มีอยู่ในเวลานี้สีได้ข้าวสารเพียงร้อยละ 65 เท่านั้น โรงสีที่มีเครื่องสีข้าวที่ทันสมัย สามารถทำการสีได้ข้าวสารมากกว่านี้ ฉะนั้นควรจะปรับปรุงเครื่องสีข้าวเสียใหม่
4. ในการส่งข้าวไปจำหน่ายในต่างประเทศ กระทรวงเศรษฐกิจจะต้องเคร่งครัดในการตรวจสอบคุณภาพ เพื่อรักษาชื่อเสียงของข้าวไทยให้ดียิ่งต่อไป

8. แนวทางดำเนินงานเกี่ยวกับพัฒนาการด้านสาธารณสุข

ประชากรของประเทศเป็นกำลังสำคัญอย่างหนึ่งในพัฒนาการเศรษฐกิจ การเศรษฐกิจจะเจริญก้าวหน้าไปได้ ต้องอาศัยประชากรที่มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ โดยเหตุนี้พัฒนาการเศรษฐกิจของประเทศ จึงมุ่งส่งเสริมการสาธารณสุข โดยอาศัยหลักใหญ่ๆ 4 ประการ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ประชาชนชาวไทยเป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง โดยส่งเสริมอนามัยเพื่อป้องกันโรคภัยไข้เจ็บ และขยายบริการอนามัยแก่ประชาชนทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งดำเนินการปราบปรามและป้องกันโรค ซึ่งบั่นทอนสุขภาพและชีวิตของประชาชน เช่น โรคระบาด และโรคติดต่ออื่นๆ
2. ช่วยบำบัดและรักษาพยาบาลประชาชนที่เจ็บป่วย โดยจัดให้มีโรงพยาบาลในที่ชุมนุมชนหนาแน่นตามจังหวัดและอำเภอ
3. ช่วยให้การดำเนินงานทั้งสองข้อข้างต้น บรรลุผลโดยการอบรมแพทย์ พยาบาลและเจ้าหน้าที่วิชาการอื่นๆ ให้มีความรู้ความชำนาญ และให้มีปริมาณเพียงพอแก่ความต้องการของประเทศ
4. มีการควบคุมและวิเคราะห์อาหารและยา ตลอดจนการวิจัยทางการแพทย์ รวมทั้งการค้นคว้าหาสมมุติฐานของโรคในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์

ในการดำเนินงานให้ได้ผลตามวัตถุประสงค์ทั้ง 4 ข้อนี้ กระทรวงสาธารณสุขจำเป็นต้องจัดวางโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจตามหน่วยต่างๆ ของกระทรวงให้ประสานกันโดยกำหนดแนวทาง ดังนี้

(1) การอนามัย

ด้านการอนามัยมีโครงการปรับปรุงและขยายสถานอนามัยในส่วนภูมิภาค โดยพยายามยกระดับและปรับปรุงมาตรฐานสถานอนามัยชั้น 2 เป็นสถานอนามัยชั้น 1 ให้ครบทุกอำเภอ สถานอนามัยชั้น 1 ควรประกอบด้วย แพทย์ 1 คน พยาบาล 1 คน ผดุงครรภ์ 1 คน พนักงานสุขาภิบาล 1 คน เป็นอย่างน้อย และมีเตียงคนไข้สำหรับกรณีฉุกเฉินประมาณ 10 เตียง ในปัจจุบันสถานอนามัยชั้น 1 มีอยู่ประมาณ 1 ใน 3 ของจำนวนอำเภอทั้งหมด ซึ่งมีประมาณ 489 อำเภอ จึงควรพยายามหาทางปรับปรุงสถานอนามัยชั้น 2 ให้เป็นสถานชั้น 1 ได้ปีละไม่ต่ำกว่า 5 อำเภอ แต่โดยเหตุที่งบประมาณมีจำกัด จึงมีโครงการที่จะปรับปรุงสถานอนามัยชั้น 2 ให้เป็นชั้น 1 ได้เพียงปีละ 2 อำเภอ ภายในระยะ 3 ปีแรก คือ พ.ศ. 2504 ปรับปรุงสถานอนามัยชั้นสองอำเภอ บางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง พ.ศ. 2505 อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก และอำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง พ.ศ. 2506 อำเภอบ้านตาก จังหวัดตาก และอำเภอโมโนรมย์ จังหวัดชัยนาท การปรับปรุงสถานอนามัยชั้น 2 เป็นชั้น 1 จะพิจารณาปรับปรุงในอำเภอที่มีพลเมืองหนาแน่นเป็นอันดับแรก และในอำเภอที่มีพลเมืองหนาแน่นพอประมาณ แต่การคมนาคมระหว่างอำเภอถึงอำเภอไม่สะดวกเป็นอันดับที่สอง ส่วนอำเภอชายแดนหรืออำเภอใดที่กรมแพทย์จัดสร้างโรงพยาบาลแล้ว ก็ไม่จัดตั้งสถานอนามัยชั้น 1 ให้เป็นการซ้ำกัน

ในด้านการปราบปรามและป้องกันโรคติดต่อ ในระยะ 6 ปีนี้ กำหนดจะปราบปรามโรคไข้มาลาเรียให้เบาบางลง จนถึงอยู่ในระยะที่ควบคุมได้ ส่วนวัณโรค โรคเรื้อน คุดทะราดและโรคติดต่ออื่นๆ อันเป็นที่รังเกียจของสังคม รวมทั้งโรคระบาดและโรคติดต่ออันตรายต่างๆ ก็จำเป็นต้องรีบดำเนินการปราบปรามให้ได้ผล เพราะยังได้รับความร่วมมือช่วยเหลือในการปราบปรามโรคจากองค์การสหประชาชาติและสหรัฐอเมริกาอยู่

ยอดเงินพัฒนาการเศรษฐกิจที่จะจัดสรรให้กระทรวงสาธารณสุขนั้น ในด้านอนามัยจะสามารถดำเนินงานปราบปรามและป้องกันโรคติดต่ออันตราย และโรคระบาดต่างๆ ให้อยู่ในข่ายที่ควบคุมได้ในภาวะปกติ แต่หากเกิดการระบาดของโรคเป็นการฉุกเฉิน ก็จะต้องเพิ่มงบประมาณอีกตามความจำเป็น ในขณะที่เดียวกันกรมอนามัยจะดำเนินงานพัฒนาการอนามัยชนบทให้ประสานงานกับโครงการพัฒนาการท้องถิ่นของกระทรวงมหาดไทยด้วย ซึ่งคาดว่าจะปฏิบัติการในจังหวัดต่างๆ ได้เกือบทั่วทุกภาคภายใน 6 ปีนี้ ส่วนการปรับปรุงสถานอนามัยชั้น 2 ให้เข้าระดับสถานอนามัยชั้น 1 นั้น (ขณะนี้สถานอนามัยชั้น 1 อยู่แล้ว 172 แห่ง) ในระยะ 3 ปีหลัง (2507-2509) อาจเพิ่มงบประมาณเพื่อปรับปรุงสถานอนามัยชั้น 2 ให้เป็นชั้น 1 ได้ปีละไม่ต่ำกว่า 10 แห่ง อย่างไรก็ตามความจำเป็นส่วนใหญ่อีกประการหนึ่งของการอนามัยภูมิภาค คือ การขาดแคลนเจ้าหน้าที่และขาดอุปกรณ์และบ้านพักเจ้าหน้าที่ประจำสถานอนามัยชั้น 1 และชั้น 2 โดยทั่วไป ขณะนี้มีสถานอนามัยชั้น 1 และชั้น 2 รวมทั้งสิ้นประมาณ 769 แห่ง ตามโครงการระยะ 6 ปีนี้ ได้กำหนดงบประมาณไว้เป็นค่าซ่อมแซมสถานอนามัยและก่อสร้างบ้านพักเพิ่มเติม รวมทั้งจัดหาเจ้าหน้าที่ประจำสถานอนามัยเดิมที่จัดตั้งขึ้นแล้ว ให้ได้ปฏิบัติงานสมบูรณ์ขึ้น ในระยะดังกล่าวสถานอนามัยชั้น 1 และชั้น

- 2 จะสามารถบรรจุเจ้าหน้าที่ที่ยังขาดอยู่ได้จนเกือบครบ รวมทั้งก่อสร้างบ้านพักเพิ่มเติมให้เพียงพอเพียง

(2) การแพทย์

ในปัจจุบันมีโรงพยาบาลประจำอยู่แล้วทุกจังหวัด และมีโรงพยาบาลประจำอำเภอ 8 แห่ง คือ โรงพยาบาลพระพุทธบาท สระบุรี โรงพยาบาลอินทบุรี สิงห์บุรี โรงพยาบาลมุกดาหาร นครพนม โรงพยาบาลพะเยา เชียงราย โรงพยาบาลแม่สอด ตาก โรงพยาบาลศรีสังวร สุโขทัย โรงพยาบาลโพธารามและโรงพยาบาลบ้านโป่ง ราชบุรี และโรงพยาบาลหาดใหญ่ สงขลา ส่วนโรงพยาบาลภาคมีอยู่แล้ว 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลพุทธชินราช พิษณุโลก และโรงพยาบาลเมืองนครราชสีมา ตามโครงการ 6 ปี กำหนดจะขยายโรงพยาบาลภาคขึ้นอีก 2 แห่ง คือ โรงพยาบาลอุบลราชธานี และโรงพยาบาลเมืองสงขลา ส่วนโรงพยาบาลอำเภอก็ดำริจะจัดตั้งโรงพยาบาลอำเภออีก 6 แห่ง คือ ที่อำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย อำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี อำเภอยโสธร จังหวัดอุบลราชธานี อำเภอสุโขทัย จังหวัดสุโขทัย อำเภอแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน และอำเภอตะกั่วป่า จังหวัดพังงา นอกจากนี้ยังกำหนดจะขยายโรงพยาบาลที่มีอยู่เดิม โดยเพิ่มเติมเตียงคนไข้ เพิ่มอาคารประกอบ เพิ่มแพทย์ และเจ้าหน้าที่อื่นๆ สำหรับโรงพยาบาลทั่วทุกจังหวัด ตามโครงการระยะ 6 ปีนี้ บริการทางการแพทย์ในส่วนภูมิภาคจะได้ขยายตัวออกไปอีกตามสมควร

สำหรับโรงพยาบาลในส่วนกลางในระยะ 6 ปี จะขยายบริการออกไปตามสมควร คือ โรงพยาบาลหญิง ก่อสร้างตึกสูติกรรมและปรับปรุงงานแผนกสูติกรรมเดิมให้ได้รับคนไข้เพิ่มขึ้นได้อีก 450 เตียง และคนไข้แผนกอื่นๆ ได้อีกประมาณ 100 เตียง โรงพยาบาลสงฆ์ เพิ่มเตียงคนไข้อีกประมาณ 200 เตียง โรงพยาบาลเลิศสิน ก่อสร้างอาคารเพิ่มเติมเตียงคนไข้ได้อีก 300 เตียง โรงพยาบาลโรคจิตกำหนดจะขยายอาคารเพื่อรับคนไข้เพิ่มขึ้นได้อีกประมาณ 400 เตียง ในโรงพยาบาลโรคจิตส่วนกลาง และประมาณ 250 เตียง ในโรงพยาบาลโรคจิตส่วนภูมิภาค ส่วนโรงพยาบาลอื่นๆ ในภูมิภาคกำหนดจะขยายเตียงคนไข้เพิ่มขึ้นประมาณ 1,700 เตียง ใน 6 ปี ข้างหน้าจะมีเตียงคนไข้ของโรงพยาบาลในสังกัดกรมการแพทย์เพิ่มขึ้นประมาณ 3,500 เตียง ถ้านับรวมโรงพยาบาลของรัฐ ซึ่งมีได้อยู่ในสังกัดของกรมการแพทย์ รวมทั้งโรงพยาบาลเอกชนอื่นๆ ด้วยแล้ว เข้าใจว่า ใน 6 ปีข้างหน้าคงจะขยายบริการรับคนไข้ภายในเพิ่มขึ้นอีกไม่ต่ำกว่า 4,500 เตียง อันเป็นปริมาณที่เพิ่มขึ้น 1 ใน 3 ของจำนวนเตียงที่มีอยู่ทั้งหมดแต่เดิม

นอกจากการขยายอาคารเพื่อเพิ่มเตียงคนไข้ รวมทั้งการสร้างอาคารอุปกรณ์ให้ครบสมบูรณ์ตามแบบโรงพยาบาลชั้น 1 เช่น การสร้างอาคารผ่าตัดและอาคารเอ็กซเรย์ตามโรงพยาบาล

ต่างจังหวัดเป็นต้น แล้วยังต้องมีการก่อสร้างบ้านพักแพทย์และพยาบาล ซึ่งยังขาดแคลนอยู่มาก อีกด้วย

อุปสรรคสำคัญของการพัฒนาในด้านสาธารณสุข อยู่ที่การขาดแคลนแพทย์และพยาบาลตามสถิติปรากฏว่า ประเทศไทยยังต้องการบริการทางการแพทย์และการอนามัยเพิ่มขึ้นอีกมาก ในปัจจุบันทั่วประเทศมีแพทย์แผนปัจจุบันชั้น 1 อยู่ 3,172 คนเป็นอัตราเฉลี่ยแพทย์ 1 คนต่อประชากร 8,500 คน (อัตราตัวเฉลี่ยของประเทศในทวีปเอเชีย แพทย์ 1 คนต่อประชากร 6,000 คน) ในจำนวนแพทย์ทั้งหมดนี้อยู่ในจังหวัดพระนครและธนบุรีประมาณ 2,300 คน ซึ่งเป็นอัตราเฉลี่ยแพทย์ 1 คนต่อประชากร 800 คน สำหรับในส่วนภูมิภาคมีแพทย์ประจำอยู่เป็นส่วนน้อย คิดเฉลี่ยแล้วจะมีแพทย์ 1 คนต่อประชากร 32,000 คน ฉะนั้นจะเห็นได้ว่าประเทศไทยต้องผลิตแพทย์เพิ่มขึ้นอีกประมาณ 1,700-1,800 คน ในระยะ 6 ปีนี้ จึงจะได้อัตราเฉลี่ยแพทย์ 1 คนต่อประชากร 6,000 คน ตามโครงการผลิตแพทย์ในระยะ 6 ปีข้างหน้า กำหนดว่าจะผลิตแพทย์ได้ประมาณ 1,500 คน ทั้งนี้โดยพิจารณาจากกำลังเงินและกำลังครูอาจารย์ที่สามารถจะหาได้

บริการที่นับว่ายังขาดแคลนอยู่ คือ พยาบาลและผดุงครรภ์ โรงเรียนผดุงครรภ์และอนามัยในปัจจุบันผลิตพยาบาลได้ปีละประมาณ 400 คน ขณะนี้มีพยาบาลที่สำเร็จจากโรงเรียนพยาบาลของกรมการแพทย์และโรงพยาบาลเอกชนอยู่ประมาณ 6,000 คน แต่เนื่องจากมีพยาบาลเป็นจำนวนมากเลิกประกอบอาชีพพยาบาลด้วยเหตุผลต่างๆ กัน จึงมีพยาบาลที่ประกอบอาชีพอยู่เพียงประมาณ 5,000 คน คิดเป็นอัตราส่วนพยาบาล 1 คนต่อพลเมือง 4,900 คน ในจำนวนพยาบาลที่มีอยู่นี้ ประมาณสองในสามส่วนประจำอยู่ในพระนคร อีกประมาณพันกว่าคนประจำอยู่ในภูมิภาค

ตามโครงการระยะ 6 ปี กระทรวงสาธารณสุขดำริจะผลิตพยาบาลเพิ่มขึ้นได้ประมาณ 2,700 คน และผลิตทางผดุงครรภ์ชั้น 2 และผู้ช่วยพยาบาลได้อีกประมาณ 3,000 คน ในจำนวนนี้จะได้พยาบาลส่งไปประจำตามโรงพยาบาลและสถานอนามัยภูมิภาคประมาณ 1,200 คน ได้ผดุงครรภ์ชั้น 2 และผู้ช่วยพยาบาลไปประจำภูมิภาคประมาณ 3,000 คน ภายใน พ.ศ. 2509 ประมาณว่าจะได้อัตราส่วนพยาบาล 1 คนต่อพลเมือง 3,520 คน

การผลิตพยาบาลเพื่อใช้ในโรงพยาบาลทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค กับเพื่อประจำสถานอนามัยต่างๆ ยังมีจำนวนต่ำกว่าที่ควร หากเป็นไปได้จะหาทางบรรจุพยาบาลตามโรงพยาบาลส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้มากขึ้น เพื่อให้ได้อัตราส่วนแพทย์ต่อพยาบาลประจำโรงพยาบาลเป็น 1 ต่อ 4 ในปัจจุบันอัตราส่วนของแพทย์ต่อพยาบาลประจำโรงพยาบาลมีอัตรา 1 ต่อ 2

(3) การศึกษาค้นคว้าในด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์

การรักษาพยาบาลของกรมการแพทย์และการอนามัยของกรมอนามัยได้ปฏิบัติมา โดยความร่วมมืออันใกล้ชิดของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในการจัดส่งยาให้แก่โรงพยาบาล และ สถานีอนามัยเป็นประจำ นอกจากนี้ยังทำการควบคุมและวิเคราะห์อาหารและยา รวมทั้งค้นคว้าหา สมมุติฐานของโรคในทางวิทยาศาสตร์ กับผลิตยาตำราหลวงจำหน่ายแก่ประชาชนในราคาถูก และ ทำการค้นคว้าผลิตยาจากสมุนไพรและวัตถุดิบที่มีในประเทศ

ปัญหาเฉพาะหน้าของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ในขณะนี้ คือ การขาดอาคารและ เครื่องมือเครื่องใช้ทันสมัย เพื่อปฏิบัติงานด้านวิเคราะห์วิจัยทางวิทยาศาสตร์และการผลิตยาให้พอ จำหน่ายตามโรงพยาบาลและสถานีอนามัยทั่วประเทศ รวมทั้งการขาดแคลนเจ้าหน้าที่ทางฝ่าย โอสถศาลาที่จะใช้ปฏิบัติงานให้ทันทั่วถึง ทำให้การจัดส่งยาไปให้โรงพยาบาลและสถานีอนามัยใน ส่วนภูมิภาค ยังล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการที่จะใช้บำบัดโรค

ตามโครงการระยะ 6 ปี งานของกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์จึงได้แก่การปรับปรุง งานเดิมให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นมากกว่าการขยายงานออกไป เช่น เพิ่มเติมเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอแก่ การปฏิบัติงานให้ทันทั่วถึง และหาทางจัดส่งยาไปยังส่วนภูมิภาคให้รวดเร็วขึ้น โดยใช้เงินทุน หมุนเวียนที่มีอยู่จัดซื้อยา